

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΠΑΤΡΩΝ

ΣΧΟΛΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ Κ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

**ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΩΝ
ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ**

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**Η ΑΝΤΙΔΡΑΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΧΡΗΜΑΤΑΓΟΡΑΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ
ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑ**

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΑ ΣΠΟΥΔΑΣΤΩΝ:

**ΒΑΜΒΑΤΣΙΚΟΥ ΧΡΙΣΤΙΝΑ Α.Μ.: 1736
ΚΑΚΛΑΜΑΝΟΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ Α.Μ.: 1852
ΤΣΑΠΑΛΗ ΜΑΡΙΑ Α.Μ.: 1784**

ΕΠΟΠΤΕΥΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ:

ΚΑΪΜΑΚΗΣ ΑΝΔΡΕΑΣ

ΠΑΤΡΑ – 2012

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε εκ βαθέων τον καθηγητή μας, κ. Αλεξόπουλο Ηλία, για την ανάθεση της πτυχιακής εργασίας, τον κ. Καϊμάκη Ανδρέα, για την βοήθειά του ώστε να καταθέσουμε την εργασία στην τελική της μορφή καθώς και τα μέλη της εξεταστικής επιτροπής, οι οποίοι δέχτηκαν να διαβάσουν και να αξιολογήσουν την παρούσα πτυχιακή εργασία.

Επίσης, θα θέλαμε να επισημάνουμε και όλο το διδακτικό και διοικητικό προσωπικό του τμήματος Επιχειρηματικού Σχεδιασμού και Πληροφοριακών Συστημάτων για την βοήθεια που μας προσέφεραν και για όλα εκείνα τα χρήσιμα εργαλεία με τα οποία μας εφοδίασαν κατά την διάρκεια του προγράμματος σπουδών.

Τέλος θα θέλαμε να αφιερώσουμε την πτυχιακή μας εργασία στους γονείς μας , οι οποίοι μέσω της ενθάρρυνσης και της υποστήριξής τους, σε όλα τα επίπεδα, μας βοήθησαν να ολοκληρώσουμε τις σπουδές μας.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα πτυχιακή εργασία πραγματεύεται θεωρητικά το θέμα της κοινωνικής λογιστικής και διαμέσου αυτής της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης (ΕΚΕ), μιας έννοιας που συνδέεται όλο και περισσότερο με την εικόνα των επιχειρήσεων, τόσο σε τοπικό/περιφερειακό όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο. Στο παρελθόν, η αξία μιας επιχείρησης ήταν αποκλειστικά βασισμένη στην χρηματοοικονομική της απόδοση. Τα ενδιαφερόμενα μέρη τώρα αρχίζουν να κατανοούν καλύτερα τον τρόπο με τον οποίο η επιχειρησιακή συμπεριφορά επιδρά στο κοινωνικό, πολιτικό και φυσικό περιβάλλον.

Σκοπός της εργασίας είναι να αναδείξει την σπουδαιότητα και την επικαιρότητα του θέματος, καθώς στην Ελλάδα το αντικείμενο της κοινωνικής λογιστικής βρίσκεται ακόμη σε εμβρυικό στάδιο ανάπτυξης. Γίνεται αρχικά μια προσέγγιση του θέματος της κοινωνικής λογιστικής, έπειτα ακολουθεί μια σφαιρική ενημέρωση, σχετικά με την έννοια και την εφαρμογή της ΕΚΕ, εξετάζεται το θεσμικό πλαίσιο παραθέτοντας τα πιο γνωστά Πρότυπα και Δείκτες Αξιολόγησης των πρακτικών ΕΚΕ, που έχουν δομηθεί από επίσημους φορείς.

Τέλος, παρουσιάζονται παραδείγματα καλών πρακτικών που εφαρμόζουν οι επιχειρήσεις μέσα από δράσεις και πρωτοβουλίες που έχουν υιοθετήσει, αναφέροντας τα κοινωνικά και εταιρικά οφέλη για καλύτερη κατανόηση του θέματος. Αξίζει να σημειωθεί ότι υπάρχει ολοένα και αυξανόμενος ρυθμός παροχής «κοινωνικών» πληροφοριών από μέρους των επιχειρήσεων (αυτό αποδεικνύεται από το γεγονός ότι στις ιστοσελίδες τους υπάρχουν οι έννοιες «εταιρική κοινωνική ευθύνη», «βιώσιμη ανάπτυξη» ή «αιεφορία», έννοιες που μέχρι πριν λίγα χρόνια ήταν ξένες για το λεξιλόγιο των μεγάλων εταιρειών). Η πρόκληση όμως που προβάλλεται τώρα για τις μεγάλες εταιρείες έγκειται στο εάν θα μπορέσουν να αναπτύξουν διαδικασίες και συστήματα που θα μετατρέψουν τις έννοιες «υπευθυνότητα» και «βιώσιμη ανάπτυξη» σε οφέλη στην πράξη για την κοινωνία και σε ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα για τις ίδιες στον επιχειρηματικό στίβο.

ΛΕΞΕΙΣ-ΚΛΕΙΔΙΑ: Κοινωνική λογιστική, κοινωνική εταιρική ευθύνη, κοινωνικός απολογισμός, βιώσιμη ανάπτυξη.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ.....	2
ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	3
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.....	4
1.ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	5
1.1. Ο ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ.....	5
1.2. ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΟΠΟΙΟΥΣ ΕΧΕΙ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝ ΤΟ ΘΕΜΑ.....	5
1.3. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ.....	5
1.4. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ ΠΟΥ ΘΑ ΑΚΟΛΟΥΘΗΣΟΥΝ.....	6
2.ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ.....	7
2.1. ΑΡΧΕΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ.....	11
2.2. ΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ.....	17
3. Η Ε.Κ.Ε.....	21
3.1. Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ Ε.Κ.Ε.....	22
3.2. Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.....	23
3.3. ΤΑ ΟΦΕΛΗ ΤΗΣ Ε.Κ.Ε.....	25
3.4. Η ΠΟΡΕΙΑ ΤΗΣ Ε.Κ.Ε. ΣΤΗΝ Ε.Ε.....	27
4. ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ Ε.Κ.Ε. ΣΕ ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ.....	30
4.1. Η ΘΕΩΡΙΑ ΤΩΝ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ.....	30
4.1.1. ΚΡΙΤΙΚΗ ΣΤΗΝ ΑΝΑΜΙΞΗ ΤΩΝ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ.....	30
4.1.2. ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΘΕΩΡΙΑΣ ΤΩΝ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ.....	31
4.1.3. ΠΡΩΤΕΥΟΝΤΕΣ ΚΑΙ ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΝΤΕΣ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΕΣ.....	31
4.2. ΘΕΩΡΙΑ ΤΩΝ «ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΛΑΙΩΝ».....	33
4.3. Η ΘΕΩΡΙΑ ΤΗΣ ΝΟΜΙΜΟΤΗΤΑΣ.....	34
4.4. ΗΘΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ – Ο ΡΟΛΟΣ ΚΑΙ ΤΑ ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΜΙΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ.....	34
4.4.1. ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΗΘΙΚΗ ΚΑΙ ΗΘΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΙΕΣ.....	35
4.4.2. ΗΘΙΚΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ.....	36
4.5. ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΗΘΙΚΗ ΚΑΙ ΘΕΩΡΙΑ ΤΩΝ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ.....	36
5. ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ.....	38
5.1. ΤΟ ΠΡΟΤΥΠΟ ΑΑ1000.....	43
5.2. ΤΟ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟ ΣΥΜΦΩΝΟ.....	48
5.3. GLOBAL REPORTING INITIATIVE (GRI).....	53
5.4. SOCIAL ACCOUNTABILITY 8000 (SA80000).....	60
6. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΠΟΥ ΕΦΑΡΜΟΖΟΥΝ ΚΑΛΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ.....	62
7. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	71
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ – ΠΗΓΕΣ.....	73

1.ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1. Ο ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ

Η εργασία αυτή παρουσιάζει και αναλύει το θέμα της κοινωνικής λογιστικής, η οποία μπορεί να θεωρηθεί ως το σύγχρονο παρακλάδι της επιχειρηματικής ηθικής. Είναι γεγονός ότι ζούμε σε ένα περιβάλλον πολλά υποσχόμενο αλλά ταυτόχρονα ταχύτατα μεταβαλλόμενο και υπερβολικά ανταγωνιστικό. Η διαδικασία της παγκοσμιοποίησης, σε συνδυασμό με τις συνέπειες που έχει επιφέρει διεθνώς, είναι άμεσα συνυφασμένη με το ρόλο τον οποίο καλούνται να διαδραματίσουν οι επιχειρήσεις στο σύγχρονο κοινωνικό και οικονομικό γίγνεσθαι.

1.2. ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΟΠΟΙΟΥΣ ΕΧΕΙ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝ ΤΟ ΘΕΜΑ

Την τελευταία δεκαετία το σκηνικό στο πεδίο των επιχειρήσεων αλλάζει ταχύτατα με καθοριστικές συνέπειες για τον τρόπο συμπεριφοράς, λειτουργίας και χάραξης στρατηγικής από τις σύγχρονες επιχειρήσεις, οι οποίες πλέον λειτουργούν σε ένα τεχνολογικό, οικονομικό, κοινωνικό και παγκοσμιοποιημένο περιβάλλον.

Σε αυτό το δυναμικά εξελισσόμενο περιβάλλον, οι επιχειρήσεις αναπροσαρμόζουν τη στρατηγική και τη δομή τους, ενώ παράλληλα επενδύουν σε τεχνολογίες ακμής και νέες πρακτικές, που θα τις βοηθήσουν να μετουσιώσουν τις ανάγκες και επιθυμίες των πελατών σε προσφερόμενη αξία για αυτές.

Επιπλέον, η έννοια της βιώσιμης ανάπτυξης αποκτά πρωταγωνιστικό ρόλο και η εστίασή της έχει μετατοπιστεί από το διεθνές επίπεδο στο χώρο δραστηριοποίησης των επιχειρήσεων. Οι διαδικασίες και τα προϊόντα που δεν προωθούν τη βιώσιμη ανάπτυξη, είναι δυνατόν να εντοπιστούν σε όλα τα μέρη της αλυσίδας του προϊόντος και μπορεί να σχετίζονται με την ποιότητα, το περιβάλλον ή την εργασιακή υγεία και ασφάλεια. Για να βρεθούν λύσεις που θα μειώνουν αυτές τις συνέπειες, η βιομηχανία πρέπει να αποκτήσει μια πιο ολιστική άποψη των διαδικασιών και των προϊόντων παραγωγής.

Δεδομένων των παραπάνω προκλήσεων, καθίσταται σαφές ότι τα παραδοσιακά συστήματα διοίκησης αδυνατούν να ανταποκριθούν στις σύγχρονες απαιτήσεις. Από τη μια πλευρά η έντονα παγκοσμιοποιημένη και ανταγωνιστική αγορά και από την άλλη η ευαισθητοποίηση των ενδιαφερόμενων μερών και πελατών της εταιρείας σε μια πληθώρα θεμάτων, που δεν αφορά μόνο την ποιότητα των παρεχόμενων προϊόντων και υπηρεσιών, οδήγησε τις εταιρείες στην υιοθέτηση προτύπων και συστημάτων διαχείρισης.

1.3. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Η εν λόγω διπλωματική εργασία έχει ως στόχο να αποσαφηνίσει το αντικείμενο της κοινωνικής λογιστικής και να δείξει την χρησιμότητα εργαλείων και στρατηγικών που χρησιμοποιούνται από αυτήν. Επιπλέον αναλύει την εταιρική κοινωνική ευθύνη μέσα από τη βιβλιογραφία και μέσα από την πληροφόρηση που αντλήθηκε από διάφορους διεθνείς οργανισμούς (ιστοσελίδες, εκδόσεις και συμβάσεις τους). Μας ενδιαφέρει να δούμε με ποιες άλλες έννοιες συνδέεται, ποιες είναι οι απαρχές της, ποια η τρέχουσα μορφή της, ποιοι οι προσδιοριστικοί της παράγοντες, ποια τα οφέλη της και ποια τα

κόστη της, καθώς και το πώς τελικά ενσωματώνεται μέσα στις δραστηριότητες των επιχειρήσεων.

1.4. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ ΠΟΥ ΘΑ ΑΚΟΛΟΥΘΗΣΟΥΝ

Η εργασία αυτή απαρτίζεται από 7 κεφάλαια. Το πρώτο κεφάλαιο αποτελεί την εισαγωγή της εργασίας, όπου περιγράφονται οι αλλαγές στο πεδίο των σύγχρονων επιχειρήσεων και πώς σταδιακά οδηγήθηκαν στην υιοθέτηση των προτύπων αρχικά και στην τάση για ενοποίησή τους, αργότερα. Στο δεύτερο κεφάλαιο παρουσιάζει αναλυτικά το αντικείμενο της κοινωνικής λογιστικής και τι αυτό πραγματεύεται. Στο τρίτο κεφάλαιο γίνεται μια προσπάθεια κατανόησης της έννοιας της ΕΚΕ, μέσα από την παρουσίαση και άλλων εννοιών και σχέσεων, που συνδέονται με αυτή, καθώς και την παράθεση ποικίλων ορισμών από οργανισμούς που ασχολούνται με αυτή, παρουσιάζονται τα οφέλη που προκύπτουν από την υιοθέτηση της στη λειτουργία των επιχειρήσεων και τη σχέση της με τη βιώσιμη ανάπτυξη καθώς και τα κόστη που η ενσωμάτωση τέτοιων αξιών συνεπάγεται για μια επιχείρηση. Στο τέταρτο κεφάλαιο παρουσιάζονται οι θεωρίες περί ηθικής των επιχειρήσεων ενώ το πέμπτο κεφάλαιο πραγματεύεται το θεσμικό πλαίσιο το οποίο διαμορφώνει το αντικείμενο της κοινωνικής λογιστικής. Στο έκτο κεφάλαιο παρατίθενται περιπτώσεις καλών πρακτικών ορισμένων επιχειρήσεων αναφορικά με την ενσωμάτωση αξιών και πρακτικών ΕΚΕ στις επιχειρηματικές δραστηριότητες και η εργασία ολοκληρώνεται με το έβδομο κεφάλαιο, το οποίο περιλαμβάνει τα συμπεράσματα. Στο τέλος της παρούσας εργασίας παρατίθενται επίσης και οι βιβλιογραφικές αναφορές.

ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ

ΚΟΙΝΩΝΙΑ

ΕΤΑΙΡΕΙΑ

ΑΓΟΡΑ

ΚΟΙΝΩΝΙΑ

2. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ

Σύμφωνα με την νομοθεσία, οι επιχειρήσεις υποχρεούνται να τηρούν βιβλία καταγράφοντας συστηματικά και με λογιστική ακρίβεια όλες τις οικονομικές υποθέσεις και δραστηριότητες της εταιρείας και μετέπειτα να τα αξιολογούν εντός ενός δεδομένου χρονικού διαστήματος. Έτσι λοιπόν οι υποχρεώσεις των επιχειρήσεων και η μελέτη της οικονομικής τους πορείας και δραστηριότητας αποτελούν γενικότερα τη λογιστική η οποία δρα ως μέσο επικοινωνίας μεταξύ της επιχείρησης και οποιουδήποτε φορέα ο οποίος ενδιαφέρεται να εξετάσει τις εργασίες και τα αποτελέσματα αυτής. Με τη βοήθεια της λογιστικής και των μηχανισμών της, καταγράφεται η οικονομική διάσταση των δραστηριοτήτων κάθε επιχείρησης, αφήνοντας όμως εκτός πεδίου διερεύνησης τις ενέργειες και τις δραστηριότητες της επιχείρησης που έχουν κοινωνικό περιεχόμενο. Με την ορθολογική εφαρμογή πρακτικών κοινωνικής αξιολόγησης καλύπτεται ακριβώς αυτή η ανάγκη και η έλλειψη που αφορά τη μέτρηση και την αξιολόγηση των δραστηριοτήτων της επιχείρησης που έχουν κοινωνικό αντίκτυπο και επιδρούν τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό της περιβάλλον¹. Ο D. Crowther τονίζει πως η κοινωνική λογιστική έχει την έννοια της εταιρικής υπευθυνότητας καθορίζοντας την υπό αυτήν την έννοια ως την προσέγγιση για την αναφορά των δραστηριοτήτων μιας επιχείρησης η οποία τονίζει την ανάγκη για τον εντοπισμό της κοινωνικής συμπεριφοράς ανάμεσα στην επιχείρηση και σε αυτούς στους οποίους αυτή είναι υπόλογη για τις κοινωνικές επιδόσεις της².

Στην ουσία το κόστος και τα οφέλη που προκύπτουν από την κοινωνική δραστηριότητα μιας επιχείρησης είναι πολύ περισσότερα σε σχέση με αυτά που μπορούν να καταγραφούν με χρηματικούς όρους. Η κοινωνική λογιστική προσφέρει μια εναλλακτική λύση των σημαντικών οικονομικών οντοτήτων. Αυτή έχει τη «δυνατότητα να εκθέσει την ένταση μεταξύ του επιδιωκόμενου οικονομικού κέρδους και της επίτευξης των κοινωνικών και περιβαλλοντικών στόχων»³. Δεκαετίες πριν αρχίζει να δίνεται προσοχή και να μελετάται, παράλληλα με τις προτεραιότητες της επιχείρησης που αφορούν τη βιωσιμότητα και την κερδοφορία της, οι δραστηριότητες αυτής που έχουν κοινωνική και περιβαλλοντική επίδραση. Σύμφωνα με τον Rabun Williams “Οι επιπτώσεις της επιστημονικής και τεχνολογικής ανάπτυξης των τελευταίων τριών δεκαετιών τόνωσαν τις αλλαγές σε όλους τους τομείς της ζωής. Μπορούμε τώρα να αρχίσουμε να αναγνωρίζουμε ότι μια νέα εποχή ιστορικά έχει αρχίσει. Βιώνουμε μια συνδυασμένη οικονομική, πολιτική, κοινωνιολογική επανάσταση, συχνά αποκαλείται «η μετα-βιομηχανική εποχή», συγκρίσιμη με τη γεωργική και βιομηχανική επανάσταση⁴. Οι επιπτώσεις αυτές έχουν απήχηση σε

¹ R.H. Gray, D.L. Owen & K.T. Maunders, *Corporate Social Reporting: Accounting and accountability* (Hemel Hempstead: Prentice Hall, 1987)p. IX.

² D. Crowther, *Social and Environmental Accounting* (London: Financial Times Prentice Hall, 2000), p. 20.

³ Gray R.H., D.L. Owen & C. Adams (1996) *Accounting and Accountability: Changes and Challenges in Corporate Social and Environmental Reporting* (London: Prentice Hall)

⁴ Rabun, T.M. and Williams, C.W. (1974). “Social Accounting: The Accountant’s Role”, *Federal Accountant*

όλες τις πτυχές της διαχείρισης και έχουν οδηγήσει σε νέες απαιτήσεις και προσδοκίες από τη λογιστική.”

Κατά τη δεκαετία του 1960 ξεκινά κατά βάση η σύγχρονη ιστορία της κοινωνικής λογιστικής μια χρονική περίοδο που χαρακτηρίζεται από μια σημαντική αύξηση της ευαισθητοποίησης του κοινού όσον αφορά την κοινωνική ευθύνη και τα θέματα της ποιότητας ζωής. Στη δεκαετία το 1970 όπως αναφέρει ο Mobley η κοινωνική λογιστική απαντά στην επιθυμία της μέτρησης και ανάλυσης της κοινωνικής επίδρασης στην επιχειρηματική συμπεριφορά. Έτσι η κοινωνική λογιστική έρχεται να παρατείνει τις ενέργειες και μελέτες της ήδη υπάρχουσας λογιστικής συνδέοντας τις κοινωνικές επιδράσεις. Σε αυτή την περίοδο αλλά και μέχρι σήμερα εμφανίζεται ένας σημαντικός αριθμός άρθρων στη διεθνή βιβλιογραφία που αφορούσαν θέματα κοινωνικής ευθύνης και κοινωνικών επιπτώσεων των επιχειρήσεων που έπρεπε να μελετηθούν πέρα από τις οικονομικές τους δραστηριότητες. Η κατά κάποιο τρόπο πίεση έρχεται στις επιχειρήσεις από το ενδιαφέρον των κοινωνικών εταίρων-συμμετεχόντων (Stakeholders) να μελετήσουν πέρα από τις οικονομικές επιδιώξεις της επιχείρησης τις κοινωνικές και περιβαλλοντικές της δραστηριότητες⁵.

Η κοινωνική λογιστική είναι ένας τρόπος να δείξει ένας οργανισμός το βαθμό στον οποίο ανταποκρίνεται οι κοινωνικοί ή ηθικοί του στόχοι. Ως ορολογία η κοινωνική λογιστική είναι μια ορθολογική αξιολόγηση και μια διαδικασία υποβολής εκθέσεων σχετικά με τον προσδιορισμό και την ερμηνεία των δραστηριοτήτων της επιχείρησης που έχουν κοινωνικό αντίκτυπο. Η χρηματοοικονομική λογιστική ασχολείται με την παροχή πληροφοριών σε όλους τους ενδιαφερόμενους για τα αποτελέσματα που πέτυχε μία επιχείρηση σε μία περίοδο ή χρήση. Οι ενδιαφερόμενοι μπορεί να είναι επενδυτές, μέτοχοι, πιστωτές, καταναλωτές, εργαζόμενοι και το κοινό.

Η διαφορά ανάμεσα σε αυτές τις δύο είναι ότι η χρηματοοικονομική λογιστική τηρείται από την οικονομική μονάδα για να δώσει πληροφορίες, τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό περιβάλλον της επιχείρησης, για την οικονομική της πορεία και η φύση αυτών των πληροφοριών είναι χρηματοοικονομική ενώ η κοινωνική λογιστική παρέχει επιπλέον και που εκφράζονται σε άλλες ποσοτικές μονάδες καθώς και σε πληροφορίες ποιοτικής φύσεως. Η κοινωνική λογιστική είναι συστηματική, τακτική και αντικειμενική διαδικασία η οποία επιτρέπει στον οργανισμό να δημιουργεί κοινωνικές αξίες, να εφαρμόζει κοινωνικούς στόχους καθώς και να αναπτύσσει κριτήρια μέτρησης των εσωτερικών και εξωτερικών δραστηριοτήτων. Αυτή όπως και η παραδοσιακή λογιστική παρέχει πληροφορίες σε όλους εκείνους που ενδιαφέρονται για τις οικονομικές μονάδες και μπορούν να χωριστούν σε δύο κατηγορίες. Η πρώτη ομάδα είναι όλοι αυτοί οι οποίοι ανήκουν και βρίσκονται εντός της επιχείρησης, την διοικούν, παίρνουν αποφάσεις για αυτή και διαχειρίζονται τα θέματα της και ονομάζονται εσωτερικοί χρήστες. Η δεύτερη ομάδα είναι όλοι αυτοί οι οποίοι δεν ανήκουν στην οικονομική μονάδα-επιχείρηση αλλά βρίσκονται εκτός αυτής και για αυτό αποκαλούνται εξωτερικοί χρήστες των λογιστικών πληροφοριών.

Σήμερα η κοινωνική λογιστική αναδεικνύεται σε στρατηγικής σημασίας παράμετρο της λειτουργίας πολλών οργανισμών και επιχειρήσεων ανά τον κόσμο, ενώ ταυτόχρονα βρίσκεται ψηλά στην ατζέντα της δημόσιας πολιτικής πολλών χωρών. Οι περισσότεροι οργανισμοί εμπερικλείουν στα αποτελέσματα τους πληροφορίες κοινωνικού περιεχομένου καθώς και διάφορα ερευνητικά έργα που αναλαμβάνουν

⁵ Social Audit: A Toolkit A Guide for Performance Improvement and Outcome Measurement -CENTRE FOR GOOD GOVERNANCE- 2005

δείχνοντας έτσι την πρόθεση τους για υιοθέτηση μιας κοινωνικής υπευθυνότητας και ενός κοινωνικού χαρακτήρα. Η ιδέα που στη δεκαετία του 1970 είχε χαρακτηριστεί από το M. Friedman ως 'ανατρεπτικό δόγμα', που υπονόμει θεμελιώδεις αρχές της οικονομικής δραστηριότητας, έχει από τη δεκαετία του 1990 ανέλθει σε παγκόσμια ιδέα για την συμπεριφορά οργανισμών και επιχειρήσεων που προωθείται από ευρύ σύνολο διεθνών φορέων.

Τόσο σε εθνικό όσο και σε διεθνές επίπεδο, οικονομικά σκάνδαλα, περιπτώσεις περιβαλλοντικής υποβάθμισης και φαινόμενα διαφθοράς αναδεικνύουν την επιτακτική ανάγκη τόσο ουσιαστικής όσο και διευρυμένης-σφαιρικής λογοδοσίας (accountability) των δημόσιων και ιδιωτικών επιχειρηματικών οργανισμών με στόχο την προαγωγή της διαφάνειας και υποστήριξης της διαβούλευσης με τους κοινωνικούς εταίρους. Αν και συναφείς δράσεις, στις περισσότερες χώρες που εφαρμόζονται, είναι κατά κύριο λόγο εθελοντικές, σε ορισμένα (ευρωπαϊκά και όχι μόνο) κράτη ανάλογες πρακτικές έχουν υποχρεωτικό χαρακτήρα – κυρίως με στόχο τα ενδιαφερόμενα μέρη (stakeholders) του οργανισμού (και ιδίως το επενδυτικό κοινό) να έχει μια πιο ολοκληρωμένη εικόνα της επίδοσης οργανισμών και επιχειρήσεων. Μάλιστα, η υποχρεωτική δημόσια διάθεση στοιχείων εταιρικής κοινωνικής και περιβαλλοντικής επίδοσης προβλέπεται να αυξηθεί στο μέλλον, λαμβάνοντας υπόψη πως η αποτελεσματικότητα της αγοράς είναι άμεσα συνυφασμένη με την αποτελεσματικότητα, το μακροπρόθεσμο σχεδιασμό και τη βιωσιμότητα των δραστηριοτήτων της επιχείρησης και ότι στη δεκαετία 1995-2005 οι επενδύσεις σε κοινωνικά (και περιβαλλοντικά) υπεύθυνες επιχειρήσεις (socially responsible investments – SRIs) αυξήθηκαν από \$639 δις σε \$2,29 τρις (σύμφωνα με έρευνα του Social Investment Forum)⁶.

Η κοινωνική λογιστική επεκτείνεται σε θέματα που σχετίζονται με το περιβάλλον όπως:

- Διαχείριση πόρων και αποβλήτων – Εκπομπές ρύπων
- Μέτρα αντιμετώπισης της κλιματικής αλλαγής
- Εξοικονόμηση ενέργειας και φυσικών πόρων
- Προώθηση των 'πράσινων' προμηθειών⁷

Ή με άλλα θέματα που χρήζουν αρκετής προσοχής όπως:

- Εκπαίδευση και εξέλιξη εργαζομένων
- Ίσες ευκαιρίες και προώθηση της διαφορετικότητας στον εργασιακό χώρο

⁶ <http://www.diavouleusi.eliamep.gr/> (άρθρο: Σχεδιασμός και ανάπτυξη συστημάτων περιβαλλοντικής και κοινωνικής λογιστικής και λογοδοσίας για την προαγωγή της διαφάνειας και της διαβούλευσης στον ιδιωτικό και δημόσιο τομέα)
-Report on a Social Accounting and Audit Research Project 2008
John Pearce and Alan Kay Social Audit Network
-Social Audit and Accounting: John Pearce, Community Business Scotland (CBS) Network (2001)

⁷ Σχεδιασμός και ανάπτυξη συστημάτων περιβαλλοντικής και κοινωνικής λογιστικής και λογοδοσίας για την προαγωγή της διαφάνειας και της διαβούλευσης στον ιδιωτικό και δημόσιο τομέα - Ευαγγελινός Κωνσταντίνος Επίκουρος Καθηγητής, Τμήμα Περιβάλλοντος, Πανεπιστήμιο Αιγαίου & Αντώνης Σκουλούδης Ερευνητής, Πανεπιστήμιο Αιγαίου

- Ο ρατσισμός
- Υγεία και ασφάλεια στον εργασιακό χώρο
- Αντιμετώπιση δωροδοκίας και διαφθοράς
- Η οικονομική εκμετάλλευση
- Μέτρα διασφάλισης της ποιότητας των προσφερόμενων υπηρεσιών
- Τα επικίνδυνα καταναλωτικά προϊόντα
- Οι συνθήκες εργασίας

Οι εταιρείες και οι οργανισμοί προκειμένου να αποτυπώσουν την κοινωνική τους ευθύνη χρησιμοποιούν εργαλεία και διαδικασίες αξιολόγησης έτσι ώστε με τη βοήθεια τους να βελτιστοποιήσει τις επιδόσεις της σε θέματα κοινωνικής ευθύνης και να εκδώσει ένα απολογισμό για την εν λόγω επίδοση και να διαμορφώσει ένα σχέδιο δράσης με στόχο τη περεταίρω βελτίωσή της. Τα εργαλεία αυτά αποτελούνται από τις διαδικασίες της κοινωνικής λογιστικής (social accounting), του κοινωνικού ελέγχου (social audit) και του κοινωνικού απολογισμού (social report).

Η υιοθέτηση και ανάπτυξη των πρακτικών κοινωνικού ελέγχου, λογιστικής και απολογισμού έχουν θετική επίδραση στην δομή και τη λειτουργία της οργάνωσης/ επιχείρησης γιατί:

- Αυξάνουν την ικανότητα διάχυσης και επεξεργασίας της πληροφορίας στο εσωτερικό της επιχείρησης.
- Ενισχύουν τις ικανότητες του εργατικού δυναμικού για επεξεργασία και αφομοίωση της γνώσης.
- Βελτιώνουν τις ανταγωνιστικές επιδόσεις της επιχείρησης.

Ο κοινωνικός απολογισμός αποκτά ολοένα αυξανόμενη σημασία για τις ανταγωνιστικές επιδόσεις των επιχειρήσεων του μέλλοντος. Δεν περιορίζεται στην ικανοποίηση των εμπλεκόμενων με τη λειτουργία και την προβολή της επιχείρησης. Αντιθέτως, αποτελεί πρακτική που συμβάλλει ενεργητικά στην βελτίωση των οργανωτικών και εργασιακών επιδόσεων της επιχείρησης. Είναι εργαλείο αξιολόγησης της κοινωνικής ευθύνης των επιχειρήσεων με αντικείμενο την εξέταση μη οικονομικών παραγόντων όπως:

- παράγοντες που σχετίζονται με τα δικαιώματα του πολίτη /εργαζόμενου
- περιβαλλοντικούς παράγοντες
- παράγοντες κοινωνικής συνεισφοράς
- παράγοντες δημοκρατικής λειτουργίας

Βάσει του πλαισίου λειτουργίας που διαμορφώνεται από τις διαδικασίες κοινωνικής λογιστικής και κοινωνικού ελέγχου, η οργάνωση έχει τη δυνατότητα να κατανοήσει την επίδρασή της στην κοινότητα και να «ελεγχθεί» από τα μέλη της τελευταίας» (John Pearce, 2001)⁸.

Η κοινωνική λογιστική στο πλαίσιο του κοινωνικού ελέγχου:

Είναι ένα πλαίσιο το οποίο δίνει στον οργανισμό την δυνατότητα:

A) να δημιουργεί πρωτόκολλα και να αναπτύσσει μια διαδικασία μέσα από την οποία:

- Ø Καταγράφει και αξιολογεί την κοινωνική συμπεριφορά του

⁸ Pearce, J. (2000), Social Audit and Accounting, CBS network & Social Enterprise Network.

- Ø Δημιουργεί σχετικά πρωτόκολλα
- Ø Αναπτύσσει σχέδια δράσης με στόχο την βελτίωση της κοινωνικής του συμπεριφοράς

Β) να κατανοεί τον κοινωνικό αντίκτυπο που δημιουργεί και την ευθύνη των κυρίων εμπλεκόμενων εκπροσώπων της, δίνοντας την δυνατότητα για σχεδιασμό, διαχείριση και αξιολόγηση μη οικονομικών αποτελεσμάτων και γνωστοποίηση αυτών στους εμπλεκόμενους

Γ)Αυξάνει την αναγνώριση, προάγει την ανάπτυξη του οργανισμού και τον στρατηγικό σχεδιασμό

2.1. ΑΡΧΕΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ:

Η κοινωνική και περιβαλλοντική λογιστική και ο κοινωνικός έλεγχος αποτελούνται από τρία βήματα και ένα στάδιο εκκίνησης. Κάθε βήμα έχει τη δική του αξία και σημασία και λαμβάνοντας όλα τα τρία βήματα οδηγούμαστε σε ένα ολοκληρωμένο πλήρες σύνολο κοινωνικών ευθυνών.

Οι αρχές στις οποίες βασίζεται⁹:

- Ø Η κοινωνική λογιστική θα πρέπει να ασχολείται και αντικατοπτρίζει τις απόψεις της ενός ευρέως φάσματος ανθρώπων (key stakeholders) που επηρεάζονται και επηρεάζουν την επιχείρηση.
- Ø Η κοινωνική λογιστική θα πρέπει να καλύπτει όλες τις δραστηριότητες της κοινωνικής επιχείρησης ή του οργανισμού.
- Ø Ο οργανισμός-επιχείρηση θα πρέπει να είναι σε θέση να συγκρίνει την απόδοση της στην πάροδο του χρόνου και με τις παρόμοιες επιχειρήσεις-οργανώσεις.
- Ø Θα πρέπει να γίνεται τακτικά και όχι να είναι μια εφάπαξ διαδικασία για να εμπεδωθεί η λειτουργία της κοινωνικής επιχείρησης.
- Ø Οι κοινωνικές ευθύνες της εταιρείας στο πλαίσιο του ελέγχου θα πρέπει ελέγχεται από μια ανεξάρτητη επιτροπή, με επικεφαλής εγκεκριμένο ελεγκτή.
- Ø Τα αποτελέσματα από τον έλεγχο της κοινωνικής ευθύνης θα πρέπει να γίνονται ευρέως γνωστά με τη δημοσίευση τους και να σχολιάζονται σχολαστικά.

Στάδιο εκκίνησης:

Ασχολείται με την κατανόηση του συνολικού πλαισίου και των τριών βημάτων έχοντας την επίγνωση των κανόνων που απαιτούνται, την ιστορία της κοινωνικής λογιστικής και του ελέγχου και τους πόρους που θα χρησιμοποιήσει η εταιρεία καθώς και τη διαδικασία που θα ακολουθήσει. Η εταιρεία επίσης θα πρέπει να ξέρει τις μεθόδους που θα εφαρμόσει προκειμένου η ανάληψη των καθηκόντων να γίνει από κατάλληλα άτομα.

⁹ CSI Background Paper No. 5 July 2009

«Recent approaches to measuring social impact in the Third sector: An overview»

Gianni Zappalà & Mark Lyons- Centre for Social Impact -www.csi.edu.au

ΒΗΜΑ 1: Κοινωνικό, Περιβαλλοντικό και οικονομικό πλάνο - προγραμματισμός(SEE Planning)

Αποσαφήνιση της αποστολής-διευκρίνιση καθηκόντων, αντικειμένων και δραστηριοτήτων της επιχείρησης καθώς και κοινωνικών αποτελεσμάτων. Προσδιορισμός και ανάλυση των ενδιαφερόμενων μελών (stakeholders). Οι διαδικασίες αυτές αποτελούν τα θεμέλια του πλαισίου της κοινωνικής λογιστικής και αποκαλύπτουν την ουσία του οργανισμού-επιχείρησης τι κάνει, γιατί και πώς το κάνει¹⁰.

ΒΗΜΑ 2: Κοινωνική, Περιβαλλοντική και οικονομική λογιστική(SEE Accounting)

Αποφασίζεται το πεδίο εφαρμογής και το αντικείμενο της διαδικασίας της κοινωνικής λογιστικής, ποιοι θα είναι οι κοινωνικοί λογαριασμοί που θα επικεντρωθεί η επιχείρηση και πότε. Η επιλογή του λογιστικού συστήματος το οποίο θα συλλέξει τις σχετικές πληροφορίες κοινωνικού περιεχομένου(π.χ. δείκτες) κατά τη διάρκεια μιας χρονικής περιόδου γεγονός που επιτρέπει στην κοινωνική επιχείρηση ή οργανισμό να δημοσιεύσει τις επιδόσεις της έναντι των αντικειμένων και των στόχων της. Τα λογιστικά συστήματα θα συλλέγουν ποσοτικά στοιχεία και ποιοτικές πληροφορίες και θα περιλαμβάνουν διαβουλεύσεις για τους ενδιαφερόμενους με μια σειρά από εργαλεία συμβουλευτικής. Οι πληροφορίες συγκεντρώνονται και αναλύονται και τροφοδοτούν το μελλοντικό σχεδιασμό της εταιρείας¹¹.

Δείκτες :

- Μια πρόκληση κλειδί αφορά στο προσδιορισμό των δεικτών παρακολούθησης και μέτρησης του αντίκτυπου, των αποτελεσμάτων και ορόσημων των ενεργειών του οργανισμού
- Η επιλογή των δεικτών εξαρτάται από αυτό που επιθυμούμε να μετρήσουμε (κίνητρα, αποστολή, κοινωνικοί στόχοι, αξίες, επικοινωνία με τους εμπλεκόμενους, οι προσδοκίες τους)

Κύριοι ενδιαφερόμενοι:

A)Κύριοι εξωτερικοί ενδιαφερόμενοι:

- Ιδρυτές
- Επενδυτές
- Προμηθευτές
- Πελάτες
- Εταίροι
- Τοπική κοινότητα
- Εθνικοί, περιφερειακοί και τοπικοί οργανισμοί

¹⁰ Social Audit Network -Social accounting and audit for the community sector
C/o CBS Network Ltd., Link Group, 45 Albany Street, Edinburgh EH1 3QY

¹¹ Report on a Social Accounting and Audit Research Project 2008
John Pearce and Alan Kay Social Audit Network- www.nr-foundation.org

Β)Κύριοι εσωτερικοί ενδιαφερόμενοι:

- Οι εργαζόμενοι
- Μέλη του Συμβουλίου Διεύθυνσης και της εποπτικής επιτροπής
- Εθελοντές

ΒΗΜΑ 3: Κοινωνικός, Περιβαλλοντικός και οικονομικός έλεγχος και αναφορά(SEE Reporting and Audit)

Η κάθε επιχείρηση διαμορφώνει και συγκεντρώνει τους κοινωνικούς λογαριασμούς της οι οποίοι υπόκεινται σε έλεγχο από μια ομάδα αμερόληπτων ανθρώπων(εξωτερικών ελεγκτών) για την επαλήθευση των δημοσιοποιημένων στοιχείων. Έτσι αντικατοπτρίζεται δίκαια και έντιμα τι έχει συμβεί στην επιχείρηση κατά τη περίοδο λογιστικής χρήσεως που μελετήθηκε. Οι επικυρωμένοι κοινωνικοί λογαριασμοί δίνουν στην οργάνωση μια σαφή κατανόηση του τι έχει επιτευχθεί, τι κόστος είχε η διαδικασία και πόσο τα διάφορα ενδιαφερόμενα μέρη αναγνωρίζουν τα επιτεύγματα της εταιρείας. Με βάση τη σχετική ανάλυση, ο οργανισμός-εταιρεία μπορεί να επανεξετάσει τους στόχους και να δει αν ακόμα υφίστανται, να εξετάσει τι άλλα πράγματα μπορεί να κάνει, να ορίσει νέους στόχους για την επόμενη χρονιά, να αναθεωρήσει και να επανεξετάσει τις πληροφορίες που συλλέγει για να επιβεβαιώσει να αυτές είναι χρήσιμες και έγκυρες ώστε να επαναχρησιμοποιηθούν, να ελέγξει εάν και πώς τα ενδιαφερόμενα μέρη επωφελοούνται από αυτήν και τέλος να βεβαιωθεί ότι η κοινωνική επιχείρηση ή ο οργανισμός μπορεί να δικαιολογήσει την ύπαρξή της.

Κοινωνική Λογιστική

(η διαδικασία δια της οποίας μια οργάνωση / επιχείρηση συλλέγει, αναλύει και ερμηνεύει περιγραφικές, ποιοτικές και ποσοτικές πληροφορίες για να προβεί σε έλεγχο των επιδόσεών της)

Κοινωνικός Έλεγχος

(η διαδικασία ελέγχου, επισκόπησης και αποτίμησης των κοινωνικών λογαριασμών στο τέλος κάθε κύκλου κοινωνικού ελέγχου)

Κοινωνικός Απολογισμός

(οι πληροφορίες και τα συμπεράσματα που προκύπτουν από τις διαδικασίες κοινωνικού ελέγχου και λογιστικής καταγράφονται στον «Κοινωνικό Απολογισμό». Ο Κοινωνικός Απολογισμός δημοσιεύεται και παρουσιάζεται σε όλα τα μέλη της οργάνωσης / επιχείρησης και διατίθεται χωρίς περιορισμούς στο σύνολο των ατόμων που εμπλέκονται με τη λειτουργία της επιχείρησης)

Μια διαδικασία αξιολόγησης της κοινωνικής ευθύνης συμπεριλαμβάνει συνήθως:

- Μια έκθεση για το βαθμό επίτευξης των προκαθορισμένων στόχων (Σε τι βαθμό πέτυχε όσα στόχευε;)
- Μια αποτίμηση των επιπτώσεων της οργάνωσης στην κοινότητα (Πως μπορεί η επίδραση της οργάνωσης στην κοινότητα να μετρηθεί; Ποια είναι η γνώμη των μελών της κοινότητας;)
- Τις απόψεις των εμπλεκόμενων στην λειτουργία της επιχείρησης - *stakeholders* για τους στόχους και τις αξίες της οργάνωσης
- Μια έκθεση για την «περιβαλλοντική επίδοση» της οργάνωσης (Ελαχιστοποιούνται οι αρνητικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις που προκύπτουν από την φυσιολογική λειτουργία της οργάνωσης;)
- Μια αναφορά για το πώς υλοποιούνται οι κοινωνικές δράσεις της οργάνωσης (Πρωθεί η οργάνωση με ουσιαστικό τρόπο την κοινωνική ενσωμάτωση και σε ποιο βαθμό;)

Σχετικά με το κοινωνικό έλεγχο μπορεί να αναφερθεί ο εξής ορισμός :

«Ο κοινωνικός έλεγχος αποτελεί μια μέθοδο με βάση την οποία οι οργανώσεις έχουν την δυνατότητα να σχεδιάζουν, να διαχειρίζονται και να εκτιμούν μη οικονομικές δραστηριότητες και να παρακολουθούν τις εξωτερικές και εσωτερικές επιπτώσεις των κοινωνικών και εμπορικών εργασιών της οργάνωσης» (Spreckley, 2000)¹². Επιτρέπει τη συλλογή και επεξεργασία των ζητούμενων ποιοτικών και ποσοτικών πληροφοριών για την κοινωνική επίδοση της επιχείρησης, όπως και για την αντίληψη των μελών που απαρτίζουν την ευρύτερη κοινότητα της τελευταίας για τις δραστηριότητες και τα «κοινωνικά» αποτελέσματα της. Είναι μια εσωτερικά κινητοποιούμενη διαδικασία, οι αξίες, οι στόχοι και τα κριτήρια αξιολόγησης ορίζονται από τον ίδιο τον οργανισμό. Δεδομένου ότι στην διαδικασία συμμετέχουν οι εμπλεκόμενοι, αυτοί συνεργάζονται για την αξιολόγηση την επίτευξης των στόχων καθώς και για την αλλαγή των στόχων και των δραστηριοτήτων του οργανισμού. Ο κοινωνικός έλεγχος διαφέρει από την εξωτερική αξιολόγηση διότι είναι μια εσωτερικά κινητοποιούμενη διαδικασία¹³.

Ο κοινωνικός έλεγχος είναι:

- Ø Πολυδιάστατος: απόψεις και θέσεις όλων των εμπλεκόμενων, όχι μόνο οι πλέον σημαντικές
- Ø Συγκριτικός: σε διαφορετικές χρονικές περιόδους, με συναφείς οργανισμούς, με συναφή projects
- Ø Συνεκτικός: σε όλα τα πεδία και τις δραστηριότητες
- Ø Τακτός: για παράδειγμα, κάθε χρόνο

¹² Spreckley, F. (2000), Social Audit Toolkit, Social Audit Partnership Ltd.

¹³ Social Audit: A Toolkit A Guide for Performance Improvement and Outcome Measurement CENTRE FOR GOOD GOVERNANCE-2005 (<http://unpan1.un.org>)
Printed and published by the Director General & Executive Director, Centre for Good Governance Dr MCR HRD IAP Campus, Road No. 25, Jubilee Hills, Hyderabad 500 033. - Social Audit Toolkit-Fourth Edition 2008, Freer Spreckley Published by: Local Livelihoods Ltd.

Όπως αναφέρθηκε και ανωτέρω, οι πληροφορίες που προκύπτουν από τις διαδικασίες αξιολόγησης και κοινωνικού ελέγχου επιτρέπουν στους διευθύνοντες μιας οργάνωσης να εκθέσουν με σαφή, ακριβή και αξιόπιστο τρόπο, όχι μόνο αυτό που η οργάνωση έχει επιτύχει, αλλά και τους τρόπους με τους οποίους σχεδιάζει να βελτιώσει τις εν λόγω επιδόσεις. Η δημοσίευση του κοινωνικού απολογισμού αποτελεί μια δημοκρατική πρακτική που επιτρέπει στα μέλη της κοινότητας (stakeholders) να συλλάβουν με σαφήνεια και να κρίνουν την προστιθέμενη αξία των κοινωνικών επιδόσεων της επιχείρησης.

Παρακάτω αναφέρονται ορισμένα από τα σημαντικότερα οφέλη και δυσκολίες που απορρέουν από την υλοποίηση μιας διαδικασίας κοινωνικής αξιολόγησης και κοινωνικού ελέγχου.

Οφέλη:

- Ø Αποσαφήνιση και προσδιορισμός των βασικών στόχων της οργάνωσης
- Ø Ευέλικτη και προσαρμόσιμη διαδικασία
- Ø Καθίσταται δυνατή μια δίκαιη εξωτερική και εσωτερική αποτίμηση της οργάνωσης
- Ø Στήριξη της εσωτερικής συνοχής της επιχείρησης
- Ø Παροχή ενός αναλυτικού πλαισίου λειτουργίας για όλες τις δραστηριότητες της οργάνωσης

Δυσκολίες:

- Ø Χρηματοδότηση εξωτερικών συνεργατών (για τη συλλογή των πληροφοριών και τη αποτίμηση τους)
- Ø Μη αναγνώριση των ωφελειών του κοινωνικού ελέγχου από τους εμπλεκόμενους της κοινότητας
- Ø Κίνδυνος το γενικότερο εγχείρημα να μετατραπεί σε τυπική διαδικασία
- Ø Κίνδυνος αρνητικής – κακόβουλης χρήσης της γνώμης των εμπλεκόμενων της κοινότητας

Η εξέταση της πρόσφατης ιστορίας ανάπτυξης του κοινωνικού ελέγχου αναδεικνύει οκτώ βασικές αρχές¹⁴ που θεμελιώνουν την εν λόγω πρακτική.

Οι αρχές του κοινωνικού ελέγχου:

1. Πολυδιάστατη προσέγγιση

Ο κοινωνικός έλεγχος αντιπροσωπεύει τις απόψεις όλων των ατόμων που επηρεάζονται από ή επηρεάζουν τις δραστηριότητες της οργάνωσης (δηλαδή του συνόλου των stakeholders της).

¹⁴ Social Audit: A Toolkit A Guide for Performance Improvement and Outcome Measurement

CENTRE FOR GOOD GOVERNANCE-2005 (<http://unpan1.un.org>)

2. Συνολική προσέγγιση

Ο κοινωνικός έλεγχος συμπεριλαμβάνει όλες τις οργανωτικές και εργασιακές πτυχές της οργάνωσης (για παράδειγμα, ιδιοκτησία, εσωτερική διάρθρωση και δομές, στόχοι και προθέσεις, σχέσεις με τους εξωτερικούς εμπλεκόμενους στη λειτουργία της και ευρύτερα κοινωνικά, πολιτιστικά και περιβαλλοντικά ζητήματα).

3. Σταθερότητα

Ο κοινωνικός έλεγχος εκτελείται ανά ένα ή δύο έτη, έτσι ώστε η συγκεκριμένη έννοια και πρακτική να ενσωματώνεται στον πάγιο τρόπο λειτουργίας της οργάνωσης.

4. Συγκριτική διάσταση

Με την ενσωμάτωση της πρακτικής κοινωνικού ελέγχου στην φυσική λειτουργία της επιχείρησης, η τελευταία έχει τη δυνατότητα να συγκρίνει τις επιδόσεις της χρόνο με χρόνο, όπως και σε σχέση με ένα εξωτερικό σημείο αναφοράς ή μια συγκεκριμένη ποιοτική παράμετρο. Παράλληλα, η επιχείρηση έχει τη δυνατότητα να συγκρίνει τις κοινωνικές της επιδόσεις της με άλλες επιχειρήσεις που έχουν αναπτύξει τις σχετικές διαδικασίες.

5. Αντικειμενικότητα

Ο κοινωνικός έλεγχος πραγματοποιείται από έμπειρα στελέχη που δεν συνδέονται με την επιχείρηση.

6. Πρόσβαση σε όλους

Η συγκεκριμένη αρχή αναφέρεται στην απαιτούμενη διαθεσιμότητα του κοινωνικού ελέγχου στο σύνολο των εμπλεκόμενων της κοινότητας και στην ευρύτερη κοινότητα για λόγους διαφάνειας.

7. Αυτογνωσία

Οι οργανώσεις που προωθούν διαδικασίες κοινωνικού ελέγχου αξιοποιούν τη συγκεκριμένη δέσμη ενεργειών για τη συλλογή πληροφοριών με αντικείμενο τις δομές και τον τρόπο λειτουργίας τους, τις επιδόσεις τους και τις επιδράσεις στο ευρύτερο εξωτερικό περιβάλλον, τους τρόπους βελτίωσης των τελευταίων. Η κοινωνική αξιολόγηση δεν αποτελεί ένα εργαλείο προβολής και διαφήμισης της επιχείρησης.

8. Ευρεία συμμετοχή

Ο κοινωνικός έλεγχος έχει σαν προϋπόθεση την ενεργή συμμετοχή του συνόλου των εμπλεκόμενων στη λειτουργία της επιχείρησης ατόμων –stakeholders- που συνδέονται άμεσα με την οργάνωση, όπως το προσωπικό, οι εθελοντές οι επωφελούμενοι, οι πελάτες, οι χρηματοδότες και οι συνεταιρικές οργανώσεις.

2.2. ΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ

Η προώθηση των δράσεων αξιολόγησης της κοινωνικής επιχειρηματικότητας πραγματοποιείται σύμφωνα με τις κατευθύνσεις που αποτυπώνονται στο σχέδιο κοινωνικής λογιστικής¹⁵. Η διαμόρφωση αυτού του σχεδίου αποτελεί ένα σημαντικό κομμάτι στο πλαίσιο του οποίου καθορίζονται το σύνολο των ζητούμενων ποιοτικών και ποσοτικών πληροφοριών, όπως και οι σχετικές μέθοδοι για τη συλλογή τους. Σε γενικές γραμμές –και πριν την εφαρμογή των διαδικασιών συλλογής και επεξεργασίας των πληροφοριών- η Ομάδα Κοινωνικής Λογιστικής (ή εφόσον δεν υπάρχει, ο εξωτερικός φορέας κοινωνικής αξιολόγησης) προσδιορίζει με ακρίβεια τα εξής ζητήματα:

- Ποιες είναι οι πληροφορίες που προϋπάρχουν και που δεν χρειάζεται να συλλεχθούν εκ νέου; Υπάρχει πρόσβαση σε αυτές τις πληροφορίες; Τι διευθετήσεις πρέπει να προωθηθούν για να συλλεχθούν πρόσθετες πληροφορίες;
- Σε περίπτωση που οι ζητούμενες πληροφορίες δεν υπάρχουν, τι μηχανισμός έχει σχεδιαστεί για τη συλλογή τους; Ποιος επιμελείται της συγκεκριμένης ευθύνης; Το ωράριο και οι δεξιότητες του εν λόγω υπευθύνου είναι συμβατά με τις απαιτήσεις των δράσεων κοινωνικής λογιστικής; Πως θα αξιοποιηθούν οι σχετικές πληροφορίες; Τέλος, ο μηχανισμός συλλογής της πληροφορίας είναι λειτουργικός;
- Ποιοι ανεξάρτητοι ή εξωτερικοί φορείς θα αναλάβουν την προσέγγιση των εμπλεκόμενων στη λειτουργία της επιχείρησης παραγόντων;

Τέλος, το σχέδιο κοινωνικού ελέγχου συνοδεύεται από ένα λεπτομερές χρονοδιάγραμμα με αντικείμενο την ακριβή διάρκεια της κάθε δράσης. Είναι αυτονόητο ότι η χρονική κατανομή των δράσεων κατά τη διάρκεια του κύκλου κοινωνικού ελέγχου πρέπει να είναι ομοιογενής, ώστε να αποφεύγεται η συσσώρευση των εργασιών στο τέλος του χρόνου (και πριν από την εκτέλεση του κοινωνικού ελέγχου). Η καταχώρηση και επεξεργασία των δεδομένων και στοιχείων που συλλέγονται οφείλει επίσης να είναι άμεση. Το ίδιο ισχύει και για τις αναφορές που προκύπτουν από την προσέγγιση των εμπλεκόμενων παραγόντων. Η επεξεργασία των πληροφοριών σε σύντομο χρονικό διάστημα από την συλλογή τους επιτρέπει την άμεση αξιοποίησή τους από την επιχείρηση, γεγονός που συμβάλλει στην μεγιστοποίηση των ωφελειών που προκύπτουν από την ανάπτυξη διαδικασιών κοινωνικού ελέγχου και λογιστικής.

Διαμόρφωση και αξιοποίηση των κοινωνικών λογαριασμών

Σημαντικό εργαλείο στην προώθηση διαδικασιών κοινωνικού ελέγχου και λογιστικής αφορά η διαμόρφωση και η αξιοποίηση των κοινωνικών λογαριασμών. Η διαμόρφωση των κοινωνικών λογαριασμών εξαρτάται και υπακούει σε συγκεκριμένους κανόνες. Αυτοί οι κανόνες συνοψίζονται στα παρακάτω 13 σημεία:

¹⁵ Σύστημα Κοινωνικού Ελέγχου και Αξιολόγησης Κοινωνικών Επιχειρήσεων Αθήνα 2004-ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ

Μελέτη στο πλαίσιο του έργου: Κοινωνική Επιχειρηματικότητα για την καταπολέμηση του αποκλεισμού (From Solidarity to Market Success) της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας

1. Συνοπτική παρουσίαση της επιχείρησης (ιστορικό, μεγέθη, τοποθεσία, δομή, κλπ).
2. Παρουσίαση των λόγων για τους οποίους η επιχείρηση προχώρησε στην ανάπτυξη διαδικασιών κοινωνικού ελέγχου. Παρουσίαση της συνολικής διαδικασίας, έτσι όπως αναπτύχθηκε στο εσωτερικό και εξωτερικό περιβάλλον της επιχείρησης. Παρουσίαση των ατόμων / φορέων που υλοποίησαν τις σχετικές δράσεις.
3. Αναφορά των στόχων και των δραστηριοτήτων που προωθήθηκαν για την επίτευξη τους. Έκθεση των αξιών που κατευθύνουν την επιχείρηση.
4. Παρουσίαση των επωφελομένων και εμπλεκόμενων στη λειτουργία της επιχείρησης παραγόντων. Κριτήρια επιλογής τους που υιοθετήθηκαν για τη διαδικασία κοινωνικού ελέγχου.
5. Περιγραφή του πεδίου δράσης του κοινωνικού απολογισμού (μεθοδολογία, ενέργειες που έχουν πραγματοποιηθεί μέχρι σήμερα, μέθοδοι προσέγγισης των εμπλεκόμενων, κλπ.).
6. Αναφορά ανά στόχο και δραστηριότητα. Η αναφορά καλύπτει:
 - περιγραφικές πληροφορίες σε αφηγηματική μορφή
 - ποσοτικές πληροφορίες
 - μετρήσιμα στοιχεία και πληροφορίες που αποδεικνύουν τι έχει υλοποιηθεί μέχρι και το τέλος του κύκλου κοινωνικού ελέγχου (για παράδειγμα οικονομικές πληροφορίες για την αποτίμηση και απόδοση κάποιων δράσεων με κοινωνικό χαρακτήρα, όπως είναι η κατάρτιση του ανθρώπινου δυναμικού της επιχείρησης)
 - σχόλια και μια σύντομη ενότητα που συνοψίζει τα κύρια συμπεράσματα και ευρήματα ανά στόχο.
7. Αναφορά των θέσεων και απόψεων των διαφόρων ομάδων παραγόντων που προσεγγίστηκαν. Ομαδοποίηση των απόψεων σε θεματικές ενότητες, όπως η συνολική επίδοση της επιχείρησης, η προσαρμογή των στόχων και δραστηριοτήτων της επιχείρησης στις ανάγκες της τοπικής κοινωνίας, οι αξίες της επιχείρησης, κλπ.
8. Έκθεση πληροφοριών με αντικείμενο τη συμμόρφωση της επιχείρησης με διάφορα νομοθετημένα ή εθελοντικά πρότυπα ποιότητας, κλπ.
9. Αναφορά για τις επιδόσεις στον περιβαλλοντικό τομέα και στο πεδίο της κοινωνικής ενσωμάτωσης.
10. Παρουσίαση των απαιτήσεων των εμπλεκόμενων και επωφελομένων παραγόντων με αντικείμενο τις δραστηριότητες και τις επιδόσεις της επιχείρησης. Σύγκριση και ανάλυση των αντιφατικών σημείων.
11. Έκθεση των προβλημάτων και δυσκολιών της διαδικασίας κοινωνικού ελέγχου, έτσι όπως εφαρμόστηκε στην επιχείρηση.
12. Υποβολή προτάσεων για τον επόμενο κύκλο κοινωνικού ελέγχου με βάση τις δυσκολίες που αναφέρθηκαν νωρίτερα και τις απαιτήσεις ορισμένων εμπλεκόμενων παραγόντων (ιδιαίτερα όταν στη διαδικασία εμφανίζονται νέοι παράγοντες με «νόμιμες» απαιτήσεις που δεν ελέγχονται από την επιχείρηση).
13. Περιγραφή των δράσεων δημοσιοποίησης και δημοσίευσης των στοιχείων που προέκυψαν από τον κοινωνικό έλεγχο.

Την προετοιμασία και διαμόρφωση των κοινωνικών λογαριασμών διαδέχεται η αξιοποίηση και ερμηνεία των καταχωρημένων σε αυτούς πληροφοριών και στοιχείων. Η αξιοποίηση των κοινωνικών λογαριασμών επικεντρώνεται στην εξέταση: της σχέσης μεταξύ της επιχείρησης και των κύριων εμπλεκόμενων παραγόντων της, καθώς και των στόχων, δραστηριοτήτων αξιών και κοινωνικών επιδόσεων της επιχείρησης. Στο πλαίσιο των πρακτικών κοινωνικού ελέγχου και λογιστικής, οι επιχειρήσεις συλλέγουν, επεξεργάζονται και καταχωρούν πολύτιμες πληροφορίες για τις δραστηριότητές τους¹⁶.

Σε πρώτο στάδιο εξετάζονται οι διαδικασίες που προωθήθηκαν κατά τη διάρκεια του κύκλου κοινωνικού ελέγχου πληροφορούν για τα «πεδία επαφής» μεταξύ της επιχείρησης και των παραγόντων της (δηλαδή για τα θετικά και αρνητικά ζητήματα που συνδέουν - άμεσα ή έμμεσα - τις δύο οντότητες). Επομένως, στόχο της επιχείρησης σε ότι αφορά τους κοινωνικούς λογαριασμούς αποτελεί η αξιοποίηση των συγκεκριμένων πληροφοριών απαντώντας στα παρακάτω ερωτήματα:

- σε τι βαθμό η επιχείρηση έχει συλλάβει, κατανοήσει και αποδεχτεί τους παράγοντες που τη συνδέουν με τους επωφελούμενους και εμπλεκόμενους στη λειτουργία της παράγοντες;

- Ποιες δράσεις και ποιοι μηχανισμοί έχουν προωθηθεί για την ενίσχυση των δεσμών μεταξύ των δύο συνόλων;

Συνοπτικά, εξετάζεται ο βαθμός κατά τον οποίο η επιχείρηση έχει αναπτύξει διαδικασίες διαλόγου και διαβούλευσης με τους εμπλεκόμενους στη λειτουργία της παράγοντες με στόχο την επίλυση των προβλημάτων που προκύπτουν από την δραστηριοποίηση της στο ευρύτερο κοινωνικό, οικονομικό και οικολογικό της περιβάλλον. Μεταξύ των εν λόγω διαδικασιών διακρίνονται:

- η πραγματοποίηση τακτικών συναντήσεων με τους αρμόδιους δημόσιους φορείς για την υπόδειξη των εν λόγω προβλημάτων και τη διαμόρφωση ειδικών πολιτικών / πρακτικών για την επίλυση τους (για παράδειγμα συνάντηση με τις δημόσιες αρχές σε τοπικό, περιφερειακό επίπεδο, τους εκπροσώπους αρμόδιων υπουργείων και κρατικών φορέων, κλπ).

- η διεξαγωγή συζητήσεων εργασίας ή συνεδρίων για την εξέταση σε διευρυμένη βάση των συγκεκριμένων ζητημάτων (με συμμετοχή δήμων, εθελοντικών οργανώσεων, περιβαλλοντικών ομάδων, οργανώσεων πολιτών, κλπ)

- η πραγματοποίηση πρόσθετων συναντήσεων με ομάδες εξυπηρετούμενων / πελατών.

Σε δεύτερο στάδιο, η επιχείρηση εξετάζει τους στόχους της (τις επιδόσεις της με βάση ποιοτικούς/ ποσοτικούς δείκτες, την ανταπόκριση της στις απαιτήσεις/ ανάγκες των εμπλεκόμενων παραγόντων), τις δραστηριότητες για την επίτευξη των παραπάνω στόχων (βαθμός αποτελεσματικότητας και καταλληλότητα / συμβατότητα των δραστηριοτήτων της), τις αξίες στις οποίες στηρίζει την λειτουργία της (κατά πόσο οι Δραστηριότητες καθώς και αν οι στόχοι της επιχείρησης συμβαδίζουν με τις συγκεκριμένες αξίες). Στη συνέχεια και έχοντας εξετάσει και απαντήσει στα παραπάνω ερωτήματα, η επιχείρηση θέτει νέα επιθυμητά επίπεδα επιδόσεων για το επόμενο έτος και προσδιορίζει τις μεθόδους που θα επιτρέψουν την αξιολόγηση των

¹⁶ Σύστημα Κοινωνικού Ελέγχου και Αξιολόγησης Κοινωνικών Επιχειρήσεων Αθήνα 2004-
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ

Μελέτη στο πλαίσιο του έργου: Κοινωνική Επιχειρηματικότητα για την καταπολέμηση του αποκλεισμού (From Solidarity to Market Success) της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας

εν λόγω επιδόσεων (εξωτερικό σημείο αναφοράς, δείκτες, κλπ) και τέλος προσαρμόζει τις πρακτικές της με βάση την εξέταση των επιδόσεων και τις θέσεις των εμπλεκόμενων στη λειτουργία της παραγόντων.

Βασική αρχή των πρακτικών κοινωνικού ελέγχου και λογιστικής αποτελεί η διάχυση των κοινωνικών λογαριασμών στο σύνολο των εμπλεκόμενων με τη λειτουργία της επιχείρησης παραγόντων. Στην περίπτωση των κοινωνικών επιχειρήσεων, κάτι τέτοιο αντιστοιχεί στην ενημέρωση της ευρύτερης κοινότητας (το λεγόμενο «ευρύ κοινό»). Επικρατέστερη μορφή διάδοσης της πληροφορίας αποτελεί η δημοσίευση των κοινωνικών λογαριασμών.

Άλλες πρακτικές διάχυσης της πληροφορίας αποτελούν:

- Ø η δημοσίευση των αποτελεσμάτων σε τοπικά έντυπα ενημέρωσης (εφημερίδες, περιοδικά, δελτία, κλπ)
- Ø η διεξαγωγή μιας σειράς παρουσιάσεων σε ομάδες εμπλεκόμενων παραγόντων
- Ø η δημιουργία οπτικοακουστικού υλικού
- Ø η εκτύπωση ειδικού φυλλαδίου
- Ø η χρήση της διαδικτυακής θέσης της επιχείρησης (με ταυτόχρονη δυνατότητα υποβολής σχολίων / απόψεων / προτάσεων από τους χρήστες)
- Ø ο συνδυασμός των παραπάνω δράσεων.

Ο έλεγχος των κοινωνικών λογαριασμών υλοποιείται όπως προαναφέρθηκε από την ομάδα κοινωνικού ελέγχου η οποία αμερόληπτα κάνει μια συνολική και πολυδιάστατη προσέγγιση των περιβαλλοντικών και κοινωνικών επιδόσεων και δράσεων της επιχείρησης μέσα από ένα ευρύ φάσμα διαδικασιών.

3. Η ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ

Το ζήτημα της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης¹⁷ είναι ένα από τα πιο δυναμικά και ενδιαφέροντα θέματα που αντιμετωπίζει ο επιχειρηματικός κόσμος. Ο τομέας¹⁸ της ΕΚΕ έχει επεκταθεί σε σημαντικό βαθμό την τελευταία δεκαετία τόσο σε διεθνές όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο, αλλά και στη χώρα μας. Ολοένα και περισσότερες επιχειρήσεις μετέχουν σε σοβαρές προσπάθειες, ώστε να προσδιορίσουν και να ενσωματώσουν την ΕΚΕ σε όλες τις πλευρές της δραστηριότητάς τους. Οι προσπάθειες αυτές υποστηρίζονται και από ένα αυξανόμενο αριθμό αποδεικτικών στοιχείων ότι η ΕΚΕ έχει θετικό αντίκτυπο στην επιχειρησιακή οικονομική επίδοση. Νέα εθελοντικά πρότυπα και εργαλεία μέτρησης της επίδοσης πολλαπλασιάζονται σε αριθμό παράλληλα με τη συνεχιζόμενη διαμάχη για το εάν και το πώς θα τυποποιηθούν νομικές απαιτήσεις για την ΕΚΕ από την πλευρά των επιχειρήσεων.

Τα ενδιαφερόμενα μέρη απαιτούν πλέον από την επιχείρηση να απολογηθεί για την επίδοσή της σε ολόκληρη την αλυσίδα εφοδιασμού και για ένα σύνολο θεμάτων κοινωνικής ευθύνης. Όλα τα ανωτέρω λαμβάνουν χώρα με φόντο μια πολύπλοκη παγκοσμιοποιημένη οικονομία, όπου υπάρχουν πολλές κοινωνικές, οικονομικές και περιβαλλοντικές αδικίες. Στο παρελθόν, η αξία μιας επιχείρησης ήταν αποκλειστικά βασισμένη στην χρηματοοικονομική της απόδοση. Τα ενδιαφερόμενα μέρη τώρα αρχίζουν να κατανοούν καλύτερα τον τρόπο με τον οποίο η επιχειρησιακή συμπεριφορά επιδρά στο κοινωνικό, πολιτικό και φυσικό περιβάλλον. Συνέπεια του γεγονότος αυτού είναι μια εντεινόμενη πίεση από τους επενδυτές, τους καταναλωτές και τους εργαζομένους προς τις επιχειρήσεις, ώστε να συμπεριλάβουν κοινωνικά και οικολογικά κριτήρια κατά τη λήψη αποφάσεων.

Η ΕΚΕ εμπεριέχει δύο βασικές ιδέες, την ευθύνη απολογισμού (accountability) και τη διαφάνεια (transparency). Από την πλευρά τους, οι διάφορες ομάδες ενδιαφερόμενων μερών απαιτούν από τις επιχειρήσεις να δραστηριοποιούνται επιτυχώς σε μη χρηματοοικονομικούς τομείς, οι οποίοι συμπεριλαμβάνουν τα ανθρώπινα δικαιώματα, την επιχειρησιακή ηθική, περιβαλλοντικές πρακτικές, εταιρικές συνεισφορές, συμβολή στην ανάπτυξη της τοπικής κοινότητας, εταιρική διακυβέρνηση και εργασιακά ζητήματα, καθώς και θέματα διακρίσεων. Η κοινωνική και περιβαλλοντική επίδοση πλέον θεωρούνται ότι συμβαδίζουν με την οικονομική απόδοση. Από την οικονομική ανάπτυξη σε τοπικό επίπεδο έως πολιτικές για τα ανθρώπινα δικαιώματα σε διεθνές επίπεδο, οι εταιρείες πρέπει να απολογούνται για τις πράξεις και τον αντίκτυπό τους. Επιπλέον, αναμένεται από τις επιχειρήσεις να αποκαλύπτουν και να «επικοινωνούν» τις πολιτικές και τις πρακτικές τους, οι οποίες έχουν επίδραση στους εργαζομένους, τις κοινότητες και το περιβάλλον. Στην παγκόσμια οικονομία, αυτές οι εταιρείες που ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις των συμμετεχόντων, δηλαδή των ενδιαφερόμενων μερών, μπορούν πιο εύκολα να επιτύχουν μακροχρόνια χρηματοοικονομική απόδοση. Η ΕΚΕ μπορεί να συμπεριληφθεί σε κάθε πλευρά της επιχειρησιακής δραστηριότητας. Μια επιχείρηση που θεωρείται καλός εταιρικός πολίτης είναι αυτή που επιδεικνύει ένα αίσθημα δέσμευσης προς τα διάφορα ενδιαφερόμενα μέρη μέσω κοινωνικά υπεύθυνων πρακτικών και διαφανών λειτουργιών.

¹⁷ <http://www.csrhellas.org/>

¹⁸ <http://www.euro2day.gr/SubArticleSpecialFolders.aspx?amid=103712&parent=103711>

3.1 Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΚΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ

Σε διεθνές επίπεδο, πολλοί φορείς δραστηριοποιούμενοι σε θέματα ΕΚΕ προσπαθούν να οριοθετήσουν την έννοια αυτή. Στους πιο σημαντικούς συγκαταλέγεται το World Business Council for Sustainable Development (WBCSD), ένας συνασπισμός 175 επιχειρήσεων, τις οποίες ενώνει η κοινή δέσμευση προς τη βιώσιμη ανάπτυξη μέσω τριών πυλώνων: της οικονομικής μεγέθυνσης, της οικολογικής ισορροπίας και της κοινωνικής προόδου. Ως ΕΚΕ ορίζεται¹⁹ η συνεχής δέσμευση από την πλευρά της επιχείρησης να συμπεριφέρεται ηθικά και να συμβάλλει στην οικονομική ανάπτυξη, καθώς και στην παράλληλη βελτίωση της ποιότητας ζωής των εργαζομένων και των οικογενειών τους, της τοπικής κοινότητας και του κοινωνικού συνόλου σε γενικό επίπεδο. Επίσης, παγκόσμιοι μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί έχουν αναπτυχθεί για την προώθηση της έννοιας της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης προσφέροντας στις εταιρείες – μέλη πληροφόρηση, εργαλεία, εκπαίδευση, συμβουλευτικές υπηρεσίες για την ενσωμάτωση της στις επιχειρηματικές δραστηριότητες και τη στρατηγική τους.

Χαρακτηριστικός φορέας το Business for Social Responsibility, κατά το οποίο, ΕΚΕ φέρεται να είναι η πραγματοποίηση εμπορικής επιτυχίας με τρόπους που τιμούν τις ηθικές αξίες και σέβονται τα άτομα, τις κοινότητες και το φυσικό περιβάλλον. Μέσω της ΕΚΕ η κοινωνία απευθύνει τις νομικές, ηθικές, εμπορικές και άλλου είδους προσδοκίες της προς τις επιχειρήσεις, ενώ λαμβάνονται αποφάσεις που με δίκαιο τρόπο εξισορροπούν τα συμφέροντα των ενδιαφερόμενων μερών. Η ΕΚΕ καλύπτει το γιατί, το πότε και το πώς η επιχείρηση διαχειρίζεται τους κοινωνικούς, περιβαλλοντικούς και οικονομικούς στόχους, επιδόσεις και αποτελέσματα, καθώς και τη μεταξύ τους σχέση. Επίσης, από την πλευρά του το CSR Wire αναφέρει ότι η ΕΚΕ ευθυγραμμίζει τις κοινωνικές αξίες με τις επιχειρησιακές δραστηριότητες. Εστιάζει στην κοινωνική, περιβαλλοντική και χρηματοοικονομική απόδοση, στη λεγόμενη «τριπλή βασική αρχή», σκοπό αποτελεί η παράλληλη πραγματοποίηση επιχειρηματικής επιτυχίας έχοντας θετικό αντίκτυπο στην κοινωνία. Ομοίως, ο οργανισμός CSR Europe στην προσπάθειά του να ενισχύσει την ΕΚΕ στις επιχειρήσεις, ώστε να επιτύχουν κερδοφορία, βιωσιμότητα και ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού, επισημαίνει ότι η ΕΚΕ αφορά²⁰ στον τρόπο, με τον οποίο η επιχείρηση βελτιώνει την κοινωνική και περιβαλλοντική της επίπτωση, ώστε να προσθέσει αξία τόσο για τους μετόχους όσο και για τα ενδιαφερόμενα μέρη.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή με την έκδοση της Πράσινης Βίβλου, τον Ιούλιο του 2001, στην προσπάθειά της να ανοίξει μια δημόσια συζήτηση και να προωθήσει ένα ευρωπαϊκό πλαίσιο για την ΕΚΕ, την περιγράφει ως την έννοια, σύμφωνα με την οποία οι επιχειρήσεις ενσωματώνουν, σε εθελοντική βάση, στις δραστηριότητές τους και στις επαφές τους με τα ενδιαφερόμενα μέρη κοινωνικές αξίες και περιβαλλοντικές ανησυχίες. Η Επιτροπή συνδέει την ΕΚΕ με το νέο στρατηγικό στόχο που έθεσε στη Λισσαβόνα για την τρέχουσα δεκαετία: «να γίνει η πιο ανταγωνιστική και δυναμική, βασιζόμενη στη γνώση, οικονομία στον κόσμο, ικανή για βιώσιμη οικονομική μεγέθυνση με περισσότερες και ποιοτικότερες θέσεις εργασίας και μεγαλύτερη κοινωνική συνοχή».

¹⁹ http://el.wikipedia.org/wiki/Εταιρική_κοινωνική_ευθύνη

²⁰ <http://www.greece.lrqg.com/business-challenges/csr/csr-and-lrqg/>

Από την πλευρά της η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή (ΟΚΕ)²¹, στηρίζει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Για την ΟΚΕ, η εταιρική κοινωνική ευθύνη αποτελεί ένα πολύπλοκο και σύνολο θεμάτων, το οποίο πρέπει να αντιμετωπιστεί με ποικίλο τρόπο και σε βάθος. Οι πολιτιστικές ιδιαιτερότητες και τα εκάστοτε νομικά συστήματα έχουν άμεση επίδραση στην εφαρμογή της. Υφίστανται διαφορές μεταξύ γεωγραφικών επιπέδων δράσης (τοπικό, εθνικό, ευρωπαϊκό, παγκόσμιο), μεταξύ αναπτυσσόμενων και βιομηχανικών χωρών, μεταξύ πολυεθνικών μεγάλων επιχειρήσεων, μικρομεσαίων και μικρών επιχειρήσεων, καθώς και μεταξύ κλάδων. Επίσης, πέρα από την κλασική ιεραρχημένη διάρθρωση μέσα στην επιχείρηση, υπάρχουν και νέες μορφές διάρθρωσης και οργάνωσης της εργασίας, όπως η μερική απασχόληση, η τηλεργασία ή επιχειρήσεις μέσω διαδικτύου. Για την ΟΚΕ, κοινωνικά υπεύθυνη δράση σημαίνει ότι οι επιχειρήσεις εφαρμόζουν ευσυνειδητά τους κοινωνικούς κανόνες και καταβάλλουν προσπάθειες οικοδόμησης ενός πνεύματος συνεργασίας. Η οικειοθελής απόφαση μιας επιχείρησης για λήψη μέτρων σχετικά με την ΕΚΕ (είτε αυτό έχει να κάνει με την υιοθέτηση κάποιου κώδικα συμπεριφοράς ή χάρτη είτε εμπορικού σήματος) περιλαμβάνει την ετοιμότητα για ανάληψη υποχρέωσης και δέσμευσης.

Καταλήγοντας, παρατηρείται ότι η έννοια της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης συσχετίζεται και με άλλες θεωρήσεις και έννοιες, γεγονός που διευκολύνει την αποσαφήνισή της. Τέτοιες έννοιες είναι η προσέγγιση των συμμετεχόντων – stakeholders, η επιχειρηματική ηθική, η κουλτούρα της επιχείρησης, η εταιρική διακυβέρνηση και η ιδιότητα του εταιρικού πολίτη. Ως όρος νεότερος στην επιχειρηματική πραγματικότητα, δεν έχει ακόμη αποκτήσει κάποιο συγκεκριμένο, παγιωμένο ορισμό.

Στην εργασία αυτή, ως εταιρική κοινωνική ευθύνη θα χαρακτηριστεί²² η διαρκής, ηθική υποχρέωση των επιχειρήσεων να συνδυάζουν τη συνεισφορά στην οικονομική ανάπτυξη με την υπεύθυνη χρήση των περιβαλλοντικών και των κοινωνικών πόρων (ποιότητα ζωής των εργαζομένων σε αυτές, σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, συμμετοχή στην ανάπτυξη της τοπικής κοινωνίας, όπου δραστηριοποιούνται, προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, δόμηση συνεπών και υπεύθυνων σχέσεων με τους προμηθευτές και ευρύτερη κοινωνική προσφορά). Γενικά, η ΕΚΕ θα αποτελεί την εθελοντική ενσωμάτωση κοινωνικών και περιβαλλοντικών αξιών στις επιχειρηματικές δραστηριότητες μέσα στα πλαίσια της διαφάνειας και της αναφοράς που επιτάσσει το κοινωνικό σύνολο για τις επιχειρήσεις στο σύγχρονο κόσμο.

3.2 Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Η εξάπλωση της συστηματικής και στρατηγικής διαχείρισης της ΕΚΕ δεν έχει παντού την ίδια μορφή. Ανάλογα με τις πολιτικές, θεσμικές και πολιτιστικές παραδόσεις και προτεραιότητες της κάθε χώρας διαφοροποιούνται και τα θέματα που συγκεντρώνουν την προσοχή των ενδιαφερομένων μερών και των ίδιων των επιχειρήσεων.

²¹ Γνώμη της ΟΚΕ για την ΕΚΕ
http://www.csrhellas.gr/CSR_gr/oke.html

²² <http://www.ncyclades.gr/polidinamo/index.php/el/2009-03-10-17-55-45/50----q---q/75-2009-04-15-12-08-47.html>

Συγκριτικά με τα δεδομένα της Ευρώπης, στην Ελλάδα η ΕΚΕ αποτελεί σχετικά νέα έννοια²³, που έχει αποκτήσει ώθηση από το 2001 μεταξύ επιχειρηματιών, οργανισμών προώθησης της ΕΚΕ, και της Πολιτείας. Η ακαδημαϊκή έρευνα βρίσκεται στα πρώτα της βήματα όσον αφορά στο συγκεκριμένο αντικείμενο, εστιάζοντας κυρίως στον ρόλο της επιχείρησης εντός των πλαισίων της κοινωνίας, ένα ρόλο που υπόκειται σε εντυπωσιακή μεταβολή.

Στην Ελλάδα, ενώ πολλές επιχειρήσεις δραστηριοποιούνται στους τομείς της κοινωνικής προσφοράς και της περιβαλλοντικής προστασίας, είναι λίγες αυτές που διαχειρίζονται συστηματικά την Κοινωνική τους Ευθύνη. Το 2000 δημιουργήθηκε στην Ελλάδα το Δίκτυο ΕΚΕ με πρωτοβουλία 13 επιχειρήσεων και συλλογικών φορέων. Το Δίκτυο είναι μια κοινοπραξία με κύρια αποστολή την προαγωγή και ανάπτυξη της ιδέας της ΕΚΕ στις ελληνικές επιχειρήσεις και την ευρύτερη κοινή γνώμη, που αριθμεί περισσότερα από 60 μέλη και εκπροσωπεί την Ελλάδα στο αντίστοιχο ευρωπαϊκό δίκτυο CSR Europe. Ένας ολοένα αυξανόμενος αριθμός ελληνικών επιχειρήσεων²⁴ εκδίδει ετήσιο κοινωνικό απολογισμό, διαθέτει κώδικες συμπεριφοράς ή δραστηριοποιείται ενεργά σε προγράμματα κοινωνικής υποστήριξης και ορισμένες εξ αυτών έχουν ήδη αρχίσει να προσεγγίζουν συστηματικά τη διαχείριση της κοινωνικής τους ευθύνης, υιοθετώντας διεθνή πρότυπα οργάνωσης και συμμετέχοντας σε διεθνείς πρωτοβουλίες και δείκτες κοινωνικά υπεύθυνων επιχειρήσεων. Τέλος αρκετές Ελληνικές θυγατρικές πολυεθνικών εταιρειών συμμετέχουν σε παρόμοιες πρωτοβουλίες μέσω των μητρικών τους εταιρειών.

Μια πρώτη βασική παραδοχή για την Εταιρική Υπευθυνότητα είναι το γεγονός ότι δεν αποτελεί πια «περιφερειακή» δραστηριότητα για τις επιχειρήσεις. Ακόμη και έτσι όμως, σύμφωνα με διαπιστώσεις ειδικών Συμβούλων Επικοινωνίας στον τομέα της Ε.Κ.Ε (Αναλυτής, 2007)²⁵, φαίνεται ότι στον Ελλαδικό χώρο οι Εταιρείες δεν έχουν καταλήξει σε κάποιο απόλυτο μοντέλο δράσης²⁶, και έτσι, σε πολλές περιπτώσεις, ακόμη συμβαίνει να αποκαλούνται προγράμματα Ε.Κ.Ε. σποραδικές χορηγίες ή φιλανθρωπικές εκδηλώσεις, γεγονός που ερμηνεύεται εν μέρει από το ότι οι περισσότερες επιχειρήσεις είναι μικρομεσαίες ή / και οικογενειακές, και η εταιρική τους υπευθυνότητα ταυτίζεται κυρίως με την αντίληψη περί φιλανθρωπίας του ιδιοκτήτη. Κρίσιμο στοιχείο, όμως, για την υιοθέτηση πρακτικών ΕΚΕ αποτελεί η εκτεταμένου βαθμού διαφθορά στην Ελλάδα. Ενδεικτικά, σύμφωνα με την Αρχή Διεθνούς Διαφάνειας ("Transparency International"²⁸), η Ελλάδα κατά το 2003 ήταν 50η μεταξύ 133 κρατών στην κλίμακα διαφθοράς. Η Αρχή Διεθνούς Διαφάνειας με περίπου ενενήντα τμήματα-κλάδους σε παγκόσμια κλίμακα, θεωρεί την διαφθορά ως τον απόλυτο φραγμό στην ανάπτυξη και τα ανθρώπινα δικαιώματα. Πρεσβεύει δε, το ότι οι Εταιρείες οφείλουν να δημιουργήσουν μια αποκλειστική, εσωτερική κουλτούρα βασισμένη στην εμπιστοσύνη, εντός των πλαισίων της οποίας η δωροδοκία δεν θα είναι σε καμία περίπτωση ανεκτή.

²³ <http://www.euro2day.gr/specials/folders/134/articles/103711/ArticleSpecialFolders.aspx>

²⁴ περιοδικό Μέτοχος και Επενδύσεις(ειδική έκδοση- Μάιος 2006)- αφιέρωμα στην ΕΚΕ, διαθέσιμο στο http://www.euro2day.gr/dm_documents/MET_ENT_427.pdf

²⁵ Ν. Αναλυτής: Απαραίτητος ο εθελοντικός χαρακτήρας
<http://www.euro2day.gr/SubArticleSpecialFolders.aspx?amid=103718&parent=103711>

²⁶ Η "ελληνική" ΕΚΕ
<http://www.euro2day.gr/SubArticleSpecialFolders.aspx?amid=103716&parent=103711>

Είναι χαρακτηριστικό πως ενώ σε χώρες όπως η Η.Π.Α. και η Βρετανία δίνεται έμφαση στην εθελοντική εφαρμογή καλών πρακτικών, στην Ευρώπη υπάρχουν περισσότερα παραδείγματα μέτρων υποχρεωτικού χαρακτήρα που επιβάλουν τη δημοσίευση συγκεκριμένων στοιχείων σχετικά με την κοινωνική ευθύνη των εταιρειών. Σε γενικές γραμμές μπορεί να υποστηριχθεί πως το αμερικανικό μοντέλο βασίζεται περισσότερο στην φιλανθρωπική διάσταση της επιχειρηματικής δραστηριότητας και την υψηλή ευελιξία, ενώ το ευρωπαϊκό στη δομική προσέγγιση, τις νομοθετικές ρυθμίσεις και τον σχετικά μεγαλύτερο βαθμό κοινωνικού διαλόγου και συνεργασίας. Οι διεθνείς δείκτες κοινωνικής ευθύνης (FTSE4Good, Dow Jones Sustainability Indexes κ.α.) κυριαρχούνται από επιχειρήσεις αμερικανικής και βρετανικής προέλευσης, ενώ στα περιβαλλοντικά ζητήματα διακρίνονται ιδιαίτερα οι ιαπωνικές επιχειρήσεις. Οι ευρωπαϊκές επιχειρήσεις είναι πιο εξελιγμένες στα θέματα των εργασιακών σχέσεων και στη δημοσίευση περιβαλλοντικών στοιχείων και κοινωνικών απολογισμών, ενώ οι αμερικανικές έχουν αναπτύξει περισσότερο τους εσωτερικούς κώδικες συμπεριφοράς.

Οι εταιρίες που μετρούν και διαχειρίζονται την ευρύτερη επίδρασή τους στην κοινωνία έχουν τη δυνατότητα να βελτιώσουν την εικόνα τους ανάμεσα στα ενδιαφερόμενα μέρη (όπως τους πελάτες, τους προμηθευτές, το προσωπικό, τις κυβερνητικές υπηρεσίες, τους καταναλωτές, τις επιχειρηματικές και εργατικές ενώσεις και τις μη κυβερνητικές οργανώσεις). Εκτός από αυτά ωστόσο, τα κέρδη από τη συστηματική διαχείριση της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης μπορούν να είναι πολύπλευρα και ξεφεύγουν από την απλή βελτίωση της δημόσιας εικόνας μιας επιχείρησης.

3.3 ΤΑ ΟΦΕΛΗ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΚΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ

Οι εταιρίες μπορούν ακόμα να βελτιώσουν την ανταγωνιστικότητά τους και να αξιολογήσουν και διαχειριστούν αποτελεσματικά τους επιχειρηματικούς κινδύνους, καθώς θα είναι σε θέση να οικοδομήσουν αμοιβαία επωφελείς σχέσεις και συμμαχίες με ευρεία γκάμα φορέων και οργανισμών και να αναπτυχθούν αρμονικά και σε συνεργασία με τους εργαζόμενους και τους προμηθευτές τους. Επίσης, η εμπλοκή με τη συστηματική διαχείριση της ΕΚΕ δίνει την ευκαιρία στις επιχειρήσεις να εκτιμήσουν καλύτερα το εξωτερικό περιβάλλον και να ευθυγραμμίσουν τη λειτουργία τους με μια σειρά από κανονιστικές διατάξεις, κοινωνικές απαιτήσεις και επιθυμίες που ενδεχομένως διέφευγαν της προσοχής τους στο παρελθόν.

Πολλές επιχειρήσεις σήμερα αναγνωρίζουν ότι υπάρχουν πραγματικά επιχειρηματικά οφέλη με το να είναι κοινωνικά υπεύθυνες. Τα βασικά οφέλη²⁷ περιλαμβάνουν:

Βελτιωμένη φήμη

Η βελτίωση της φήμης και της αντίληψης του εμπορικού σήματος προέρχεται από την αναγνώριση της βελτιωμένης αξίας του καταναλωτή, την προσοχή προς τους υπαλλήλους και του περιβάλλοντος, τον σεβασμό για τους προμηθευτές, το ιστορικό στα ανθρώπινα δικαιώματα και την επένδυση σε τοπικές κοινότητες.

²⁷ <http://www.greece.lrga.com/business-challenges/csr/standards-and-schemes/131203-csr-assurance-statement.aspx>

- <http://www.euro2day.gr/SubArticleSpecialFolders.aspx?amid=103714&parent=103711>

Θετική προσοχή από ΜΜΕ

Πολλές επιχειρήσεις που εξασκούν πρακτικές ΕΚΕ απαντούν τακτική κάλυψη από τον τοπικό τύπο και συχνά αυξάνουν την ορατότητά τους μέσω της συμμετοχής σε υψηλού προφίλ εθνικών εκδηλώσεων ή βραβείων.

Βελτιωμένες Δημόσιες Σχέσεις

Η επιτυχία των δημοσίων σχέσεων συχνά απορρέει από τα κοινοτικά επενδυτικά προγράμματα όπως η ενίσχυση της εκπαίδευσης και μόρφωσης, η απασχόληση τοπικού δυναμικού. Το τελικό αποτέλεσμα είναι η μετατροπή μιας επιχείρησης σε μια κοινοτική επιχείρηση.

Ισχυροποιημένες Σχέσεις

Οι βελτιωμένες σχέσεις με την τοπική εξουσία και άλλα περιφερειακά όργανα καθίστανται αναπόφευκτες καθώς η αμοιβαία υποστήριξη αυξάνει την αξία των πρακτικών ΕΚΕ.

Βελτιωμένος Έλεγχος Κινδύνου

Διαφάνεια και ευρύτερη ενημερότητα των χρηματοοικονομικών, περιβαλλοντικών και κοινωνικών κινδύνων.

Αυξημένη Αποδοτικότητα

Η επένδυση στην τεχνολογία για τον έλεγχο περιβαλλοντικών κινδύνων, συχνά παράγει οφέλη λόγω μείωσης του κόστους. Οικολογική αποδοτικότητα σημαίνει να δημιουργείς περισσότερα από λιγότερα - η μέτρηση επίδοσης για την εγγύηση του περιβάλλοντος δεν δοκιμάζεται και εξοικονομεί εκατομμύρια σε παραγωγικά κόστη. Η συνεχής βελτίωση στα εργασιακά πρότυπα της αλυσίδας των συνεργατών την καθιστά πιο αποτελεσματική.

Αυξημένες Πωλήσεις

Δημιουργία νέων αγορών με οργανισμούς ή καταναλωτές που επιλέγουν τους συνεργάτες βάσει της περιβαλλοντικής τους επίδοσης όσο του κόστους και της ποιότητας.

Χαμηλότερα Κόστη Υγείας

Η ασθένεια είναι ένα κόστος για τις επιχειρήσεις όπου ένα υγιέστερο εργατικό δυναμικό είναι συχνά πιο παραγωγικό και πιο αποτελεσματικό.

Ανταγωνιστική Αξία

Πλεονεκτήματα από τη βελτιωμένη αξιοποίηση του ανθρωπίνου κεφαλαίου, του παρακινήμενου και συμμετέχοντος εργατικού δυναμικού, των υψηλότερων επιπέδων διατήρησης εργαζομένων, και των καλών σχέσεων με συνεργάτες και καταναλωτές. Η ανάμειξη και υποστήριξη πρωτοβουλιών μάθησης δημιουργούν προσαρμοσμένες ικανότητες που αναγνωρίζονται ως κρίσιμες στη διατήρηση του ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος.

Βελτιωμένες Επενδυτικές Ευκαιρίες

Η κοινωνική και περιβαλλοντική επίδοση είναι καθ' οδών να καταστεί μια σημαντική θεώρηση των επενδυτικών αποφάσεων. Ένας αριθμός κεφαλαίων έχει σχηματιστεί ειδικά για επενδύσεις σε επιχειρήσεις ενασκούμενες ΕΚΕ.

3.4 ΠΟΡΕΙΑ ΤΗΣ ΕΚΕ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΕΝΩΣΗ

Στην αρχή της περασμένης δεκαετίας, άρχισε να διαμορφώνεται ένα νέο κοινωνικό-πολιτικό πλαίσιο, η παγκοσμιοποίηση, η οποία οδήγησε σε ταχύτατες αλλαγές ολόκληρο τον πλανήτη. Οι εξελίξεις στις παγκόσμιες τηλεπικοινωνίες, οι καταστροφικές συνέπειες στο περιβάλλον, η αυξανόμενη πίεση των καταναλωτών για ποιοτικότερα και φιλικότερα προς το περιβάλλον προϊόντα, η ενδυνάμωση του ρόλου των μη κυβερνητικών οργανισμών (ΜΚΟ) στην παγκόσμια κοινωνία, η σταδιακή αποδυνάμωση του παραδοσιακού ρόλου του κράτους, αλλά και η ανάπτυξη της θεωρίας των «Stakeholders»²⁸ για την επιχειρηματική ηθική και την εταιρική διακυβέρνηση, όλα αυτά οδήγησαν στην εμφάνιση μιας νέας «επιχειρηματικής λογικής», της *Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης*²⁹.

Σε συνέχεια της Λευκής Βίβλου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής το 1993 για την «Ανάπτυξη, Ανταγωνιστικότητα και Απασχόληση: οι προκλήσεις και η αντιμετώπισή τους για τη μετάβαση στον 21^ο αιώνα» και της έκκλησης του Προέδρου Delors προς τις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις με αποτέλεσμα την Ευρωπαϊκή Διακήρυξη του Κοινωνικού Αποκλεισμού το 1995, η κοινωνική υπευθυνότητα των επιχειρήσεων αρχίζει σταδιακά να αποτελεί αντικείμενο ενδιαφέροντος για την Ευρωπαϊκή Ένωση, καθώς διαφαίνεται να μπορεί να συμβάλλει θετικά στο στρατηγικό στόχο που τέθηκε στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Λισσαβόνας το 2000 «να καταστεί η Ευρωπαϊκή Ένωση η ανταγωνιστικότερη και δυναμικότερη οικονομία της γνώσης ανά την υφήλιο, ικανή για βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη με περισσότερες και καλύτερες θέσεις εργασίας και με μεγαλύτερη κοινωνική συνοχή».

Στο πλαίσιο αυτό, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υιοθέτησε τον Ιούλιο του 2001 την Πράσινη Βίβλο «για την προώθηση ενός Ευρωπαϊκού πλαισίου για την ΕΚΕ, η οποία είχε ως στόχο να δώσει εκκίνηση για μία ευρύτερη δημόσια συζήτηση σχετικά με τους τρόπους με τους οποίους η Ευρωπαϊκή Ένωση μπορεί να προωθήσει την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη τόσο σε ευρωπαϊκό όσο και σε διεθνές επίπεδο.

Η Πράσινη Βίβλος³⁰ όρισε την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη ως την "έννοια σύμφωνα με την οποία οι εταιρείες ενσωματώνουν σε εθελοντική βάση κοινωνικές και περιβαλλοντικές ανησυχίες στις επιχειρηματικές τους δραστηριότητες και στις επαφές τους με άλλα ενδιαφερόμενα μέρη", καθώς συνειδητοποιούν διαρκώς περισσότερο ότι η υπεύθυνη συμπεριφορά οδηγεί σε βιώσιμη επιχειρηματική επιτυχία. Η Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη αφορά επίσης τη διαχείριση της αλλαγής σε επίπεδο επιχείρησης με κοινωνικά υπεύθυνο τρόπο. Αυτό συμβαίνει όταν μια επιχείρηση επιχειρεί να

²⁸ http://el.wikipedia.org/wiki/Εταιρική_κοινωνική_ευθύνη

²⁹ περιοδικό Μέτοχος και Επενδύσεις(ειδική έκδοση- Μάιος 2006)- αφιέρωμα στην ΕΚΕ, διαθέσιμο στο http://www.euro2day.gr/dm_documents/MET_ENT_427.pdf

³⁰ Ελληνικό Δίκτυο για την ΕΚΕ
http://www.csrhellas.gr/CSR_gr/oke.html

συμβιβάσει τις απαιτήσεις και τις ανάγκες των διαφόρων ενδιαφερόμενων μερών, επιτυγχάνοντας ισορροπία αποδεκτή από όλες τις πλευρές. Εάν οι επιχειρήσεις καταφέρουν να διαχειριστούν την αλλαγή με κοινωνικά υπεύθυνο τρόπο, θα υπάρξει θετικός αντίκτυπος σε μακροοικονομικό επίπεδο.

Έτσι, λοιπόν, η Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη νοείται ως συμπεριφορά των επιχειρήσεων η οποία υπερβαίνει τις νομικές τους υποχρεώσεις και υιοθετείται εθελοντικά ενώ συνδέεται στενά με την έννοια της βιώσιμης ανάπτυξης, καθώς ενσωματώνει τον οικονομικό, κοινωνικό και περιβαλλοντικό αντίκτυπο των δραστηριοτήτων τους. Η ΕΚΕ επίσης συνδέεται στενά με την έννοια της βιώσιμης ανάπτυξης³¹, που είναι ένας από τους κύριους αντικειμενικούς στόχους της Ε.Ε. Στη Σύνοδο κορυφής του Γκέτεμποργκ τον Ιούνιο του 2001, η Ε.Ε. εγκαινίασε τη Στρατηγική της για Βιώσιμη Ανάπτυξη (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, COM(2001; 264) που βασίζεται στην ιδέα ότι μακροπρόθεσμα η οικονομική ανάπτυξη, η κοινωνική ευαισθητοποίηση και η περιβαλλοντική προστασία θα συμβαδίσουν. Η περιβαλλοντική διάσταση της Στρατηγικής τίθεται στο Έκτο Περιβαλλοντικό Πρόγραμμα Δράσης της Ε.Ε. (European Commission, COM(2001) 31), που θα καλύψει την χρονική περίοδο 2001-2010.

Τον Ιούλιο του 2002 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υιοθέτησε την Ανακοίνωση «Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη| Μια συνεισφορά των επιχειρήσεων στην βιώσιμη ανάπτυξη», σε συνέχεια του δημόσιου διαλόγου που είχε ξεκινήσει με την Πράσινη Βίβλο. Πέρα από ορισμένους τομείς (κώδικες δεοντολογίας· πρότυπα διαχείρισης· μέτρηση, υποβολή εκθέσεων και εγγυήσεις· επισήμανση· και κοινωνικά υπεύθυνες επενδύσεις) όπου τόνισε ότι είναι επιθυμητή μεγαλύτερη σύγκλιση και διαφάνεια για να προωθηθεί περαιτέρω η ανάπτυξη πρακτικών κοινωνικής ευθύνης σε ευρωπαϊκό επίπεδο, θεσμοθετήθηκε και ένα Πολυμερές Φόρουμ της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη (CSR Multistakeholder Forum). Το Forum αυτό είχε σκοπό την προώθηση της καινοτομίας, της διαφάνειας και της σύγκλισης των πρακτικών και εργαλείων της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης μέσω α) της ανταλλαγής εμπειρίας και «καλών πρακτικών» μεταξύ των φορέων στο επίπεδο της ΕΕ, β) συγκεντρώνοντας τις υπάρχουσες πρωτοβουλίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και επιδιώκοντας την προσέγγιση της ΕΕ και κατευθυντήριων αρχών, καθώς και ως βάση του διαλόγου στα διεθνή forum και με τρίτες χώρες και γ) εντοπίζοντας και διερευνώντας τομείς όπου απαιτείται συμπληρωματική δράση σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Το CSR Forum κατέληξε σε μία Έκθεση με τα συμπεράσματά του στο τέλος του 2004 και κατόρθωσε να επιφέρει ομοφωνία ανάμεσα στους Stakeholders με διαμετρικά αντίθετες απόψεις και να θέσει τη βάση για περαιτέρω αξιολόγηση των αποτελεσμάτων του Forum. Από το 2005 και έπειτα, η Ευρώπη αναγνώρισε τις δύο κύριες προκλήσεις προκειμένου να εξασφαλίσει την υπάρχουσα και τη μελλοντική κοινωνική ευημερία της Ευρωπαϊκής Ένωσης: την ανάπτυξη και την εργασία. Αυτό ακριβώς επεδίωκε να πετύχει η αναθεωρημένη στρατηγική της Λισσαβόνας (Φεβρουάριος 2005): να επικεντρωθεί σε δράσεις που προωθούν την ανάπτυξη και

³¹ http://www.oc-praktikum.de/el/articles/pdf/sustainability_el.pdf
- <http://www.institute.a-cert.org/el/institute>

- Μία πολύ ενδιαφέρουσα προσπάθεια γίνεται στα πλαίσια της Επιτροπής Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών, η οποία έχει καταλήξει στην ταξινόμηση των Δεικτών Βιώσιμης Ανάπτυξης σε κοινωνικούς, περιβαλλοντικούς, οικονομικούς και θεσμικούς δείκτες, και παρουσιάζεται στην σελίδα http://www.un.org/esa/sustdev/indisid/isdms2001/table_4.htm.

την εργασία κατά έναν τρόπο απόλυτα συμβατό με τη βιώσιμη ανάπτυξη. Όπως άλλωστε αναγνωρίστηκε και στο εαρινό Συμβούλιο τον Μαρτίου του 2005, οι εθελοντικές επιχειρηματικές δραστηριότητες, με τη μορφή πρακτικών εταιρικής κοινωνικής ευθύνης, μπορούν να παίξουν σημαντικό ρόλο σε ότι αφορά στη συνεισφορά τους στη βιώσιμη ανάπτυξη, προωθώντας παράλληλα την καινοτομία και την ανταγωνιστικότητα της Ευρώπης.

Στο πλαίσιο αυτό, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή (αφορά ιδιαίτερα πρωτοβουλία των Επιτρόπων κ.κ. Verheygen και Spidla, αρμόδιων για θέματα επιχειρήσεων - βιομηχανίας και απασχόλησης - κοινωνικών υποθέσεων αντίστοιχα) εγκαινίασε μία καινούρια «απευθείας» συνεργασία μεταξύ αυτής και ευρωπαϊκών επιχειρήσεων, αναγνωρίζοντας ότι διαδραματίζουν πρωταρχικό ρόλο στο θέμα της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης. Η συνεργασία με τη μορφή Ευρωπαϊκής Συμμαχίας για την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη, προσαρτάται ως παράρτημα στην Ανακοίνωση που εξέδωσε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή «Implementing the partnership for Growth and Jobs: Making Europe a role of excellence on Corporate Social Responsibility» στις 22 Μαρτίου 2006.

Η νέα αυτή Συμμαχία είχε ανοικτό χαρακτήρα, και όλες οι ευρωπαϊκές επιχειρήσεις κλήθηκαν να εκφράσουν εθελοντικά τη στήριξή τους. Η Συμμαχία αυτή δεν αποτελεί μια νομική πράξη που υπογράφεται από τις επιχειρήσεις, αλλά μία πολιτική «ομπρέλα» για νέες ή υπάρχουσες πρωτοβουλίες που αναλαμβάνονται στον τομέα της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης από μεγάλες επιχειρήσεις, ΜΜΕ και άλλους σχετικούς φορείς. Με την παραπάνω Ανακοίνωση, η Επιτροπή πρότεινε την επανέναρξη των συνεδριάσεων του CSR Multistakeholder Forum μέσα στο 2006, προκειμένου να εξεταστεί, με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς, η πρόοδος που θα σημειωθεί όσον αφορά την εταιρική κοινωνική ευθύνη σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

4. ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΤΑΙΡΙΚΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ ΣΕ ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

4.1 ΘΕΩΡΙΑ ΤΩΝ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ

Η Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη μπορεί να θεωρηθεί ως η συνεχής δέσμευση της επιχείρησης να συμπεριφέρεται ηθικά και να συμβάλλει στην οικονομική ανάπτυξη βελτιώνοντας ταυτόχρονα την ποιότητα ζωής του εργατικού δυναμικού όπως επίσης και της τοπικής κοινότητας ή της κοινωνίας εν γένει³². Πίσω από αυτόν τον ορισμό βρίσκεται η πίστη ότι ο βασικός στόχος της επιχείρησης, η μεγιστοποίηση δηλαδή της αξίας των μετοχών, δεν είναι συνεπής με μια διατηρήσιμη ανάπτυξη επειδή αγνοεί μια ευρεία γκάμα συμμετεχόντων που μπορεί να έχουν διαφορετικά νόμιμα συστήματα. Αντί να μεγιστοποιούν την αξία των μετοχών με κάθε κόστος, οι εταιρίες πλέον παροτρύνονται να λαμβάνουν υπόψη τους ευρύτερους κοινωνικούς στόχους.

Η Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη είναι πιο αποτελεσματική όταν βρίσκεται πιο κοντά στο ιδανικό μιας οργάνωσης ευέλικτης σε σχέση με τους εμπλεκόμενους έτσι ώστε και να μαθαίνει από αυτούς αλλά ταυτόχρονα και να επιδίδεται σε αλλαγές³³ που τυχόν προκύπτουν. Το γεγονός αυτό επιβάλλει έναν ενδιαφέροντα διάλογο μεταξύ της διοίκησης και των συμμετεχόντων σε αυτήν. Μέσα από το διάλογο, οι εμπλεκόμενοι μπορούν να επηρεάσουν τις αποφάσεις των διοικητικών στελεχών και την κατεύθυνση των στρατηγικών της εταιρίας ενώ ταυτόχρονα η διοίκηση μπορεί να κατανοήσει τις απαιτήσεις των συμμετεχόντων. Επιπλέον η διοίκηση έχει την υποχρέωση να γνωστοποιεί τα αποτελέσματα αυτών των πολιτικών στους εμπλεκόμενους έτσι ώστε να αξιολογούν και εκείνοι με τη σειρά τους, την έκταση στην οποία η εταιρία ευθυγραμμίζεται με αυτές τις ρυθμιστικές οδηγίες.

4.1.1. ΚΡΙΤΙΚΗ ΣΤΗΝ ΑΝΑΜΙΞΗ ΤΩΝ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ

Η ανάμιξη των εταιριών σε κοινωνικές δραστηριότητες δέχθηκε δυνατή κριτική. Ένας από τους πρώτους επικριτές, που αντιτάχθηκε στις κοινωνικές δραστηριότητες ως αρχικές επιδιώξεις μιας εταιρίας ήταν ο Friedman (1970). Υποστήριξε ότι το κύριο μέλημα μιας εταιρίας θα πρέπει να είναι η μεγιστοποίηση της αξίας των μετοχών και όχι πως θα συμβάλλει στο κοινωνικό καλό λαμβάνοντας υπόψη και τις διάφορες κοινωνικές πιέσεις από τους εμπλεκόμενους. Ισχυρίστηκε ότι η εμπλοκή σε δραστηριότητες Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης είναι ενδεικτική της ύπαρξης προβλήματος μεταξύ των διοικητικών στελεχών και των μετόχων. Αντιτάχθηκε στο να πιέζονται οι μέτοχοι από άλλες ομάδες πίεσης ή ακτιβιστές που να τους λένε τι να κάνουν.

Ωστόσο, αναγνώρισε ότι οι συγκεκριμένες πολιτικές θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε θετικές συνθήκες, που θα ενίσχυαν την εύρεση εργασίας και θα μείωναν τις απεργίες.

³² Welford R., 2004, "Corporate Social Responsibility in Europe and Asia" Journal of corporate Citizenship issue 13, p. 31-47

³³ Sarbutts N. 2003, "Can SME's do CSR" A Practitioner's view of the ways small and medium sized enter prices are able to manage reputation through CSR" in journal of communication management Vol 7 (4), p. 340-347

Εξήγησε όμως ότι θα ήταν προτιμότερο να δοθούν φορολογικά κίνητρα, έτσι ώστε να μπορούν οι εμπλεκόμενοι να συνεισφέρουν σε φιλανθρωπίες δωρίζοντας τον εταιρικό φόρο. Με αυτόν τον τρόπο η καλή θέληση θα μπορούσε να λάβει χώρα ως ένα παραπροϊόν δικαιολογημένων εξόδων και κατά συνέπεια, δημιουργώντας ένα ισχυρό όνομα³⁴, η εταιρία θα μπορούσε να απολαύσει καλύτερη διαπραγματεύση με την κυβέρνηση. Ολοκλήρωσε με τον ισχυρισμό ότι αυτοί οι πόροι που αφιερώθηκαν στην προώθηση ενός κοινωνικά υπεύθυνου προφίλ της εταιρίας θα ήταν καλύτερα να μετατεθούν σε στρατηγικές, μηχανισμούς και επενδύσεις που θα μπορούσαν να προωθήσουν την οικονομική αποδοτικότητα.

4.1.2. ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΘΕΩΡΙΑΣ ΤΩΝ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ

Η ενεργοποίηση των συμμετεχόντων ως ένα πρωτεύον αντικείμενο της διοικητικής μέριμνας κερδίζει σταδιακά έδαφος. Αυτό υπαινίσσονται οι Donaldson και Preston (1995) όταν υποστηρίζουν ότι οι εταιρίες έχουν αρχίσει να κατανοούν το κοινωνικό καθήκον (δεοντολογικός τύπος), να ενεργούν υπεύθυνα όσον αφορά αυτό το θέμα (περιγραφικός τύπος) και να συνειδητοποιήσουν τα οφέλη που προέρχονται από την εξέταση των ενδιαφερόντων των συμμετεχόντων (συντελεστικός τύπος). Η γλώσσα των συμμετεχόντων έχει ευρέως υιοθετηθεί στην πράξη και ενσωματώνεται σε θεωρίες εταιρικού καθήκοντος καθώς αναγνωρίζεται ότι η Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη επιδεικνύεται μέσα από τις αποφάσεις μιας εταιρίας και από τις επιδράσεις στους εμπλεκόμενους και στο φυσικό περιβάλλον.

Στην πρωτότυπη εργασία του πάνω στη θεωρία των συμμετεχόντων ο Freeman (1981) παρέθεσε την παραδοσιακή στάση του Friedman, που υποστήριξε ότι τα διοικητικά στελέχη θα πρέπει να ισοζυγίζουν διαφορετικούς στόχους που παράγονται από διαφορετικές ομάδες που έχουν ιδιοκτησία, δικαιώματα ή συμφέροντα σε μια εταιρία και από τις δραστηριότητες της εταιρίας αυτής, παρελθοντικές, τρέχουσες ή μελλοντικές. Η οικονομική κοινότητα, το περιβάλλον, οι ακτιβιστικές ομάδες, οι πελάτες, τα εμπορικά σωματεία, οι υπάλληλοι, οι εμπορικοί συνεταιρισμοί, οι ανταγωνιστές, οι προμηθευτές, η κυβέρνηση και οι πολιτικές ομάδες αποτελούν στοιχεία, που ο Friedman ονόμασε εμπλεκόμενους στο γενικό χάρτη του³⁵.

4.1.3. ΠΡΩΤΕΥΟΝΤΕΣ ΚΑΙ ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΝΤΕΣ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΕΣ

Οι μέτοχοι, οι χρηματοδότες, οι υπάλληλοι, οι πελάτες, οι προμηθευτές αλλά και αυτό που αποκαλείται δημόσια ομάδα συμμετεχόντων, δηλαδή οι κυβερνήσεις που παρέχουν τις υποδομές και στις οποίες αποδίδονται φόροι και άλλες υποχρεώσεις, οι κοινότητες ή οι αγορές, των οποίων οι νόμοι πρέπει να υπακούονται, αποτελούν συνήθως τις ομάδες των κύριων συμμετεχόντων. Υπάρχει ένα υψηλό επίπεδο διασύνδεσης μεταξύ της εταιρίας και των ομάδων κύριων συμμετεχόντων. Η αποτυχία διατήρησης μιας τέτοιας κύριας ομάδας θα έχει ως αποτέλεσμα την αποτυχία εκείνου του εταιρικού συστήματος. Οι ομάδες δευτερευόντων

³⁴ Chapple W., 2004, "The business Agenda and business in society" handout for lecture in CSR, Nottingham University Business School

³⁵ Freeman R.E., 1984, "Strategic management: A stakeholder approach pitman series in business and public policy, chapter 3, " Framework and philosophy" p. 52-82, handout for lecture 5 in CSR, Nottingham University Business School

συμμετεχόντων είναι εκείνες που επηρεάζουν ή επηρεάζονται από την εταιρία αλλά δεν εμπλέκονται σε συναλλαγές με αυτήν και δεν είναι απαραίτητες για την επιβίωσή της. Τα μέσα μαζικής ενημέρωσης και η ευρεία γκάμα ομάδων ειδικού ενδιαφέροντος μπορούν να κινητοποιούν την κοινή γνώμη υπέρ ή κατά μιας εταιρίας³⁶.

Από αυτή την οπτική γωνία, η ίδια οργάνωση μπορεί να οριστεί ως ένα σύστημα κύριων ομάδων συμμετεχόντων, μια περίπλοκη σειρά σχέσεων μεταξύ ομάδων ενδιαφερομένων με διαφορετικά δικαιώματα, στόχους προσδοκίες και καθήκοντα.

Ομάδα συμμετεχόντων	Αντιπροσωπευτικά ζητήματα
Πελάτες	<ul style="list-style-type: none"> ü Ασφάλεια και περιεχόμενο προϊόντος ü Παράπονα πελατών και μηνύσεις ü Διαφημιστικές πρακτικές ü Ανησυχίες πελατών σχετικά με το συμβιβασμό μεταξύ τιμής προϊόντος και υπηρεσίας και με περιβαλλοντικά και κοινωνικά ζητήματα
Κοινότητα	<ul style="list-style-type: none"> ü Φιλανθρωπικές εισφορές ü Τοπικές θέσεις εργασίας ü Περιβαλλοντικές συνέπειες των δραστηριοτήτων ü Πολιτική δράση ü Συμμόρφωση με τους κανονισμούς
Υπάλληλοι	<ul style="list-style-type: none"> ü Μισθοί (σε σύγκριση με τα πρότυπα του κλάδου και της κοινότητας) ü Υγεία και ασφάλεια των εργαζομένων ü Παροχές (συντάξεις, παιδική μέριμνα, ιατροφαρμακευτική περίθαλψη)

³⁶ Clarkson ME, 1995, " A stakeholder Framework for analysing and evaluating CSR performance" Academy of managements review Jan95, Vol. 20 (1), p. 92-117

	<ul style="list-style-type: none"> • Εκπαίδευση και εξέλιξη των εργαζομένων • Ζητήματα διάκρισης μεταξύ φύλων και φυλών
Περιβάλλον	<ul style="list-style-type: none"> • Συμμόρφωση με τους ρυθμιστικούς κανονισμούς • Αναθυμιάσεις και χρήση επικίνδυνων υλικών • Μείωση των αποβλήτων και προγράμματα ανακύκλωσης στην εταιρία
Μέτοχοι	<ul style="list-style-type: none"> • Οικονομικές απολαβές
Προμηθευτές	<ul style="list-style-type: none"> • Κοινωνική και περιβαλλοντική επίδοση προμηθευτών • Κριτήρια επιλογής και ελέγχου των προμηθευτών
Μισθωτές franchise	<ul style="list-style-type: none"> • Πολιτικές για ζητήματα όπως η λήξη, ανανέωση, κατάχρηση, χρήση διαφημιστικών δαπανών • Εκπαίδευση • Κοινοποίηση στρατηγικής που παρέχει franchise

Για να συνοψίσουμε, η κοινότητα συμμετεχόντων και κάθε ομάδα ξεχωριστά, μέσα από ένα μηχανισμό κυρώσεων, μπορεί να κατευθύνει διοικητικές αποφάσεις ασκώντας πιέσεις σε νωθρές διοικητικές ομάδες σηματοδοτώντας μια κακή εταιρία και- ή επαινώντας τις ενέργειες μιας καλής διοίκησης ως ένα πρότυπο για μελλοντικές πρακτικές. Η συνεχής επιτυχία μιας εταιρίας εξαρτάται από την ικανότητα των διοικητικών στελεχών να δημιουργούν επαρκή πλούτο ή ικανοποίηση για εκείνους που ανήκουν σε κάθε ομάδα συμμετεχόντων. Αυτό έρχεται σε συμφωνία με τον ισχυρισμό του Freeman, ότι δηλαδή εστιάζοντας σε μεμονωμένες ομάδες συμμετεχόντων μια εταιρία αντιμετωπίζει τον κίνδυνο να έρθει σε αντιπαράθεση με εκείνη την ομάδα καθώς η ομάδα θα μπορούσε να επιχειρήσει να αποτρέψει την όποια επιδίωξη της εταιρίας.

4.2. ΘΕΩΡΙΑ ΤΩΝ «ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΛΑΙΩΝ»

Ο Gray το 1996 περιέγραψε την κοινωνική θεωρία ως μια σειρά κοινωνικών συμβολαίων μεταξύ των μελών της και της ίδιας. Σύμφωνα με τη θεωρία αυτή το περιεχόμενο της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης δεν είναι η επιχείρηση που δρα υπεύθυνα λόγω του εμπορικού της συμφέροντος, αλλά λόγω του γεγονότος ότι είναι

μέλος μιας κοινωνίας και είναι απαίτηση της τελευταίας να λειτουργεί έτσι η επιχείρηση.

Ο Donaldson και ο Dunfee το 1999 ενσωματώνουν την θεωρία των κοινωνικών συμβολαίων στη λήψη αποφάσεων της Διοίκησης των επιχειρήσεων στα πλαίσια της επιχειρησιακής ηθικής³⁷. Διαφοροποιούν τα μακροκοινωνικά από τα μικροκοινωνικά συμβόλαια. Ως μακροκοινωνικά συμβόλαια νοείται η απαίτηση για παροχή υποστήριξης στην τοπική κοινότητα ενώ τα μικροκοινωνικά συμβόλαια είναι περισσότερο εξειδικευμένα και περιγράφουν το είδος της ανάμιξης της επιχείρησης. Για το λόγο αυτό οι εταιρίες που υιοθετούν τα κοινωνικά συμβόλαια περιγράφουν την ανάμιξη τους ως κάποιο είδος κοινωνικής απαίτησης. Βέβαια εάν και με αυτή τη θεωρία μπορεί να επεξηγηθεί το αρχικό κίνητρο της κοινωνικής συμπεριφοράς των εταιριών δεν μπορεί να επεξηγηθεί η συνολική ανάμιξη.

4.3. Η ΘΕΩΡΙΑ ΤΗΣ ΝΟΜΙΜΟΤΗΤΑΣ

Ο Suchman ορίζει την νομιμότητα ως μια γενική αντίληψη ή υπόθεση ότι οι δράσεις μιας οντότητας είναι οι επιθυμητές ή κατάλληλες μέσα σε ένα κοινωνικό σύστημα όταν ακολουθούν τις νόρμες, τις αξίες, τα πιστεύω και τους ορισμούς του.

Συνδυάζοντας την βιβλιογραφία του μανάτζμεντ για την θεωρία της Στρατηγικής διαχείρισης των πόρων με τις παραδοσιακές αρχές της νομιμότητας ορίζει τα τρία είδη νομιμότητας:

1. Την πραγματική
2. Την ηθική
3. Την υποχρεωτική

Η διαχείριση της νομιμότητας βασίζεται κυρίως στην επικοινωνία. Για το λόγο αυτό είναι αναγκαίο να εξετάζεται η εταιρική επικοινωνία, κάθε φορά που γίνεται αναφορά στην νομιμότητα μιας επιχείρησης. Οι στρατηγικές που μπορούν να ακολουθηθούν αναφορικά με τη νομιμότητα είναι οι παρακάτω:

- Εκπαίδευση των συμμετεχόντων αναφορικά με την πρόθεση της επιχείρησης για βελτιωμένη επιχειρηματική εικόνα νομιμότητας.
- Ικανοποίηση των προσδοκιών των εξωτερικών συμμετεχόντων αναφορικά με την νόμιμη απόδοση της εταιρίας.
- Απόσπαση προσοχής του κοινού από θέματα που εμπνέουν νομική ανησυχία.

4.4. ΗΘΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ – Ο ΡΟΛΟΣ ΚΑΙ ΤΑ ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΜΙΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

Έρευνες που διεξήχθησαν στον επιχειρησιακό τομέα σχετικά με το ρόλο των επιχειρήσεων στην κοινωνία, φαίνεται να ακολούθησαν αντιλήψεις ότι η φήμη των επιχειρήσεων έχει αμαυρωθεί από πλεονασμούς, περιβαλλοντικές καταστροφές και

³⁷ Crane A and Matten D, 2004, "Business Ethics" Oxford University Press, Chapter 1, "Introducing Business Ethics" p. 1-37

πρόσφατα εταιρικά σκάνδαλα σε εταιρίες που εμπειρείχαν εκβιασμούς δωροδοκίες και διαφθορές, οδήγησαν σε εξελίξεις στον τομέα της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης.

Μαζί με τους παρακινητές νέας εμπορικής δραστηριότητας και ταυτόχρονα με την κύρια δραστηριότητα κερδοφορίας, έχουν έρθει στο προσκήνιο παρακινητές αυξανόμενων κοινωνικών απαιτήσεων άμεσα συνδεδεμένων με τις ηθικές ευθύνες μιας εταιρίας.

Αυτή η ενότητα εξετάζει με συντομία τον κοινωνικό ρόλο εταιριών³⁸ και τις ευθύνες που φέρουν μέσα σε ένα ηθικό πλαίσιο.

4.4.1. ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΗΘΙΚΗ ΚΑΙ ΗΘΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΙΕΣ

Κατά κανόνα, η επιχειρηματική ηθική ασχολείται με τη θεώρηση ότι τα διοικητικά στελέχη έχουν την ευθύνη για την εφαρμογή ηθικών αρχών στις εταιρίες τους χρησιμοποιώντας ηθικό σκεπτικό στις αποφάσεις και στις στρατηγικές τους με στόχο να προσθέσουν ηθική ταυτότητα στις οργανώσεις τους³⁹. Η επιχειρηματική ηθική, αν την δούμε από την οπτική γωνία των πολιτικών, των αρχών και των κανόνων είναι μια θεμελιώδης δραστηριότητα λήψης αποφάσεων. Άλλοι, εξετάζοντας την ηθική στις επιχειρήσεις, επικεντρώνονται στην ατομική συμπεριφορά και στην συμπεριφορά των διοικητικών στελεχών⁴⁰. Τέλος, ζητήματα υπευθυνότητας, διαφάνειας και ηθικής αρχής της διατήρησης θεωρούνται από κάποιους ειδικούς ως αιτίες ένωσης επιχειρήσεων και των διακυβερνήσεων. Η ηθική δεν είναι πλέον αποκλειστικός τομέας μιας καλής κυβέρνησης που μεγιστοποιεί την κοινωνική πρόνοια⁴¹.

Οι ηθικές ευθύνες των επιχειρήσεων παρουσιάζονται ως μια μεταβαλλόμενη σύμβαση μεταξύ των εταιριών και κοινωνίας⁴⁰. Η μέχρι πρότινος θεώρηση εκτιμά ότι η μονόπλευρη επιδίωξη οικονομικής ανάπτυξης παρήγαγε βλαβερές παρενέργειες που είχαν κόστος στην κοινωνία. Η νέα σύμβαση συμπεριλαμβάνει τη μείωση αυτού του κοινωνικού κόστους των επιχειρήσεων μέσω της επιβολής στις εταιρίες της ιδέας ότι έχει υποχρέωση να εργάζεται για την κοινωνία όπως επίσης και για την οικονομική πρόοδο⁴². Αυτή η νέα αντίληψη στηρίζεται στην ωφελιμιστική θεωρία που προτείνει στην εταιρία να αναλογιστεί όλες τις δυνατές συνέπειες των ενεργειών και κατόπιν να κρίνει αν το τελικό αποτέλεσμα θα είναι καλύτερο ή χειρότερο⁴³.

³⁸ Anshen M. 1970, "Changing the social Contract: A role for business" Columbia journal of world business, vol 5 (6), p. 6-14

³⁹ Buchholz RA and Rosenthal SB., 1997, "Business and Society: What's in a name?" "International Journal of organisational Analysis, Vol 5 (2), p. 180-201

⁴⁰ Carson AS, 1996, "The nature of Moral Business Person"

⁴¹ Tiemstra JP 2003, "Environmental policy for business and government" business and society review (1974) Spring 2003, Vol 108 (1) p. 61-69

⁴² Buchholz RA and Rosenthal SB., 1997, "Business and Society: What's in a name?" "International Journal of organisational Analysis, Vol 5 (2), p. 180-201

⁴³ Crane A. and Matten, 2004, "Business ethics" Oxford University Press, Chapter 2, "Framing Business Ethics: Corporate responsibility stakeholders and corporate citizenship" p. 55-61

Περαιτέρω δεοντολογικές και ηθικές θεωρίες θέτουν στην εταιρία επιπλέον ερωτήματα: Απέναντι σε ποιους έχει υποχρεώσεις η εταιρία (Ηθική Καθήκοντος), ποίου το δικαίωμα πρέπει να αναλογιστεί (Ηθική δικαιωμάτων), έχουν οργανωθεί οι διαδικασίες έτσι ώστε να επιτρέπουν στον καθένα ίσες ευκαιρίες (θεωρίες δικαιοσύνης). Αυτές είναι ευαίσθητες περιοχές που ζητούν αυξημένη ηθική επαγρύπνηση εκ μέρους των εταιριών.

Ο Frederick (1986) αναφέρεται στο Εταιρικό Κοινωνικό Ήθος, ενσωματώνοντας την έννοια της ηθικής ορθότητας σε ενέργειες και σε πολιτικές. Από τις εταιρίες ζητείται να επισημαίνουν τη στρατηγική τους θέση όσον αφορά την κοινωνική πρόνοια. Επιπλέον πρέπει να παραδεχτούν ότι η ηθική ανήκει στο κέντρο και όχι στην περιφέρεια των διοικητικών αποφάσεων. Ταυτόχρονα θα πρέπει να προσλαμβάνουν και να εκπαιδεύουν διοικητικά στελέχη που να εφαρμόζουν τον κεντρικό ρόλο της ηθικής στην καθημερινή τους εργασία, να διαθέτουν εξελιγμένα αναλυτικά μέσα για ανίχνευση και αντιμετώπιση ηθικών προβλημάτων που επηρεάζουν την εταιρία και τους υπαλλήλους της και τέλος, να επιχειρούν να ευθυγραμμίσουν τρέχουσες και σχεδιασμένες για το μέλλον πολιτικές με τις κεντρικές αξίες που μπορούν να βρεθούν μέσα από την καλλιέργεια της ηθικής.

4.4.2. ΗΘΙΚΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

Όπως αναφέρθηκε ήδη, οι ενέργειες Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης απαιτούν να προχωρήσει κανείς πέρα από τις νομικές απαιτήσεις κατά την κατάθεση προγραμμάτων διαχείρισης ανθρώπινου δυναμικού, εισάγοντας προγράμματα εκπαίδευσης εργατικού δυναμικού, υποστηρίζοντας τοπικές επιχειρήσεις και ενσωματώνοντας προϊόντα με κοινωνικό χαρακτήρα⁴⁴ και φιλανθρωπικές δραστηριότητες. Ο κοινωνικός έλεγχος και προγραμματισμός, η διαχείριση ζητημάτων, τα εκπαιδευτικά προγράμματα ηθικής, ο σχεδιασμός και η εφαρμογή ηθικών κωδίκων είναι μερικές από τις πρωτοβουλίες ώστε να κινητοποιηθεί μια εταιρία προς την κάλυψη της ηθικής και κοινωνικής της υποχρέωσης.

4.5. ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΗΘΙΚΗ ΚΑΙ ΘΕΩΡΙΑ ΤΩΝ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ

Ωστόσο η ηθική συμπεριφορά μπορεί να έρθει ως απάντηση στις απαιτήσεις των υπαλλήλων, στην πίεση του κοινού και των μέσων μαζικής ενημέρωσης που καλύπτουν την κακή συμπεριφορά μιας εταιρίας. Αυτά τα ζητήματα συμμετεχόντων, στηρίζονται στον τομέα της Επιχειρηματικής Ηθικής. Πρόσφατες διαπιστώσεις της έννοιας του κοινωνικού συμβολαίου έχουν επικεντρωθεί σε μια ευρεία γκάμα ευθυνών που σχετίζονται με τους καταναλωτές και τους υπαλλήλους⁴⁵. Τέτοιοι υποστηρικτές συνδέονται σε ιδιαίτερα οργανωμένα Σωματεία που παραδοσιακά εκπροσωπούν τα συμφέροντά τους με ισχυρότερη φωνή. Σε άλλες περιπτώσεις, η πολιτική πίεση και οι κοινωνικές ενέργειες είναι τα μέσα επιρροής των επιχειρήσεων. Επιπλέον η πίεση από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης μπορεί να τιμωρήσει μια νωθρή,

⁴⁴ McWilliams A. and Siegel D, 2001, "CSR: A Theory of the firm perspective Academy of management review, vol. 26 (1), p. 117-127

⁴⁵ Donaldson T. 1982, "Corporations and Morality"

περιβαλλοντικά ανεύθινη, ή κοινωνικά άδικη – όσον αφορά τις ίσες ευκαιρίες για τους υπαλλήλους της – εταιρία. Ο πόλεμος κατά των ανήθικων επιχειρήσεων φτάνει για να πυροδοτήσει την αντίδραση του κοινού και να εξαναγκάσει τις πολιτικές αρχές να ασκήσουν δικαιοσύνη. Ακόμη και όταν η αθωότητά τους αποδεικνύεται στα δικαστήρια, οι καταναλωτές ήδη πεπεισμένοι ότι κάτι πολύ κακό συνέβη, μπορούν να τιμωρήσουν ανελέητα τις εμπλεκόμενες εταιρίες.

Επιπλέον, οι ακτιβιστές οργανώνουν μποϊκοτάζ των εταιριών των οποίων η κοινωνική επίδοση δεν τους αρέσει, υποβάλλουν ψηφίσματα των μετόχων για να προκαλέσουν διαφορετικές πολιτικές και να πείσουν θεσμικούς επενδυτές- ιδρύματα, πανεπιστήμια και συνταξιοδοτικά ταμεία του ιδιωτικού τομέα – είτε να ψηφίσουν κατά της διοίκησης ή να απαλλαγούν από τις μετοχές τους ως ένα είδος πολιτικής διαμαρτυρίας⁴⁶.

Οι παραπάνω θεωρίες δεν πρέπει να αντιμετωπίζονται ως ανταγωνιστικές αντιλήψεις, αλλά ως εναλλακτικές προσεγγίσεις για την ανάλυση και εξέταση της εταιρικής συμπεριφοράς σχετικά με την απόφαση της να κοινοποιήσει διαφόρων ειδών πληροφορίες στο κοινωνικό σύνολο.

⁴⁶ Vogel DJ. 1996, "The study of business and politics" California Management review, vol 38 (3), p. 146-165

5. ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Η εμφάνιση του φαινομένου της κοινωνικής λογιστικής και η εξάπλωση που αυτό το αντικείμενο έλαβε, με το πέρασμα των δεκαετιών καθιστά αναγκαία την διαμόρφωση προτύπων και θεσμικών πλαισίων με βάση τα οποία οι οργανισμοί και οι επιχειρήσεις θα καταρτίζουν τις κοινωνικές εκθέσεις και απολογισμούς τους. Με αυτό τον τρόπο οι διάφορες εταιρείες θα δύνανται να εκτιμούν τις επιπτώσεις που φέρουν οι λειτουργικές δραστηριότητες τους στο κοινωνικό σύνολο και να λογοδοτούν για αυτές. Μια διεθνή πρωτοβουλία που μετρά ποσοτικά τον τρόπο με τον οποίο οι οργανισμοί αναπτύσσουν και επικοινωνούν πρακτικές υπευθυνότητας στο πλαίσιο της επιχειρηματικής τους δράσης αποτελεί το Accountability Rating⁴⁷. Τα κύρια σημεία τα οποία μελετά το Accountability Rating είναι τα κάτωθι:

- Ο βαθμός ενσωμάτωσης, εκ μέρους των εταιρειών, των υπεύθυνων πρακτικών στον τρόπο με τον οποίο ασκούν την δραστηριότητα τους.
- Ο βαθμός κατά τον οποίο οι εταιρείες λογοδοτούν προς τους συμμετέχοντες τους (Stakeholders) και συνδιαλέγονται μαζί τους.
- Οι πραγματικές επιδράσεις που έχει η λειτουργία των εταιρειών στην αγορά, το φυσικό περιβάλλον και την κοινωνία μέσα στην οποία λειτουργούν.

Η μέτρηση Accountability Rating που υλοποιείται από το 2004, έχει δημιουργηθεί από το διεθνές think- tank AccountAbility, σε συνεργασία με την κορυφαία συμβουλευτική εταιρεία σε θέματα Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης CSRnetwork. Στην Ελλάδα το θεσμό Accountability Rating υλοποιεί από το 2007 το Ινστιτούτο Κοινωνικής Καινοτομίας, αποκλειστικός εκπρόσωπος και εθνικός εταίρος του Accountability Rating.

Οι κύριοι σκοποί της διεξαγωγής του Accountability Rating είναι οι ακόλουθοι:

- Να προάγει τη στρατηγική και συστημική προσέγγιση στη διαχείριση της εταιρικής υπευθυνότητας.
- Να βοηθήσει τις εταιρείες να βελτιώσουν το επίπεδο υπευθυνότητας και λογοδοσίας τους, μέσα από τον εντοπισμό των ισχυρών και αδύναμων σημείων τους και στην υπόδειξη βέλτιστων πρακτικών που αναδεικνύονται στην ευρύτερη αγορά.
- Να συνεισφέρει στην ενεργό δημόσια συζήτηση αναφορικά με τον τρόπο με τον οποίο οι επιχειρήσεις μπορούν να συμβάλλουν στην εκπλήρωση των μακροπρόθεσμων αναγκών της κοινωνίας, προσφέροντας ταυτόχρονα πολύτιμη τεκμηρίωση για τη διαμόρφωση σχετικών πολιτικών και τη συλλογική δράση.
- Να ενθαρρύνει την υγιή άμιλλα μεταξύ των επιχειρήσεων στον τομέα της υπευθυνότητας και της λογοδοσίας.

⁴⁷ <http://www.accountability.org/>

Η μεθοδολογία⁴⁸ που ακολουθεί το Accountability Rating βασίζεται στις πρωτοβουλίες που έχουν αναλάβει διαχρονικά οι επιχειρήσεις και τα δίκτυα με τα οποία συνεργαζόμαστε, καθώς και στα ακόλουθα πλαίσια και πρότυπα:

- Ø Τα πρότυπα AA1000⁴⁹ Assurance Standard (Πρότυπο Πιστοποίησης) και AA1000 Stakeholder Engagement Standard (Πρότυπο διαλόγου με τα ενδιαφερόμενα μέρη), τα οποία έχουν αναπτυχθεί μέσα από πολυμερή διεθνή διάλογο για την ενίσχυση της ποιότητας και αξιοπιστίας των εταιρικών δράσεων και αναφορών σχετικά με την βιωσιμότητα. Αυτά παρέχουν το κύριο εννοιολογικό πλαίσιο του Accountability Rating.
- Ø Το Οικουμενικό Σύμφωνο⁵⁰ (Global Compact) των Ηνωμένων Εθνών, που προσκαλεί τις επιχειρήσεις να υιοθετήσουν δέκα (10) οικουμενικές αρχές βιωσιμότητας για το περιβάλλον, τα ανθρώπινα δικαιώματα, τα εργασιακά πρότυπα και την καταπολέμηση της διαφθοράς με καθολική εφαρμογή σε όλες τους τις δραστηριότητες παγκοσμίως.
- Ø Τις κατευθυντήριες οδηγίες Global Reporting Initiative (GRI) για την σύνταξη αναφορών βιωσιμότητας -ένα σύνολο αρχών και δεικτών που αξιοποιούνται στην ομοιόμορφη κατάρτιση εκθέσεων δημοσιοποίησης των εταιρικών οικονομικών, οικολογικών και κοινωνικών επιτευγμάτων. Συνοδεύονται από ευρύ φάσμα τεχνικών και εξειδικευμένων κατευθυντήριων σημειώσεων και παραρτημάτων ανάλογα με τον κάθε κλάδο, που έχουν δημιουργηθεί μέσα σε από μια παγκόσμια συνεργασία πολλαπλών ενδιαφερομένων.
- Ø Το διεθνές πρότυπο κοινωνικής ευθύνης Social Accountability- SA8000⁵¹, το οποίο αποτελεί ένα οικειοθελές πρότυπο που μπορεί να εφαρμοστεί σε οποιοδήποτε μεγέθους οργανισμούς και επιχειρήσεις σε όλους τους τομείς της βιομηχανίας. Το πρότυπο μπορεί να αντικαταστήσει ή να επαυξήσει ειδικούς κώδικες κοινωνικής ευθύνης επιχειρήσεων ή βιομηχανικών τομέων. Το SA8000 θέτει βασικά πρότυπα για: παιδική εργασία, καταναγκαστική εργασία, υγιεινή και ασφάλεια, ελευθερία συνδικαλίζεσθε και δικαίωμα συλλογικών διαπραγματεύσεων, διακρίσεις, πρακτικές πειθαρχίας, ώρες εργασίας.

Πρέπει να τονιστεί ότι ο όρος εταιρική λογοδοσία που αναφέρθηκε παραπάνω ορίζεται ως η ικανότητα μιας εταιρείας να εξηγεί και να δικαιολογεί τις δράσεις τις καθώς και να αναλαμβάνει την ευθύνη για τις συνέπειες αυτών των δράσεων. Σύμφωνα με το πλαίσιο AA1000, μια υπεύθυνη εταιρεία διακρίνεται από:

Διαφάνεια: γνωστοποιεί με ειλικρίνεια τις δράσεις της, τους λόγους για αυτές τις δράσεις και την επίδραση τους στους ανθρώπους και στο περιβάλλον.

⁴⁸ <http://en.wikipedia.org/wiki/AccountAbility>

⁴⁹ Stakeholder Engagement Standard- Exposure Draft- AA1000

⁵⁰ <https://www.globalreporting.org/Pages/default.aspx>

⁵¹ <http://www.bsigroup.com/en/Assessment-and-certification-services/management-systems/Standards-and-Schemes/SA-8000/>

Ανταπόκριση: ανταποκρίνεται στις ανησυχίες των ανθρώπων και των φορέων (ενδιαφερόμενα μέρη) που μπορούν να επηρεάσουν ή να επηρεάζονται από τη δραστηριότητα της εταιρείας.

Συμμόρφωση: δρα σύμφωνα προς τις ισχύουσες κανονιστικές διατάξεις αλλά και προς προαιρετικά πρότυπα.

Μέτρηση εταιρικής υπευθυνότητας και λογοδοσίας

Η μέτρηση εταιρικής υπευθυνότητας και λογοδοσίας (Accountability Rating™) αξιολογεί το βαθμό στον οποίο οι επιχειρήσεις ασκούν τη δραστηριότητά τους υπεύθυνα και με διαφάνεια⁵². Κατά πόσο, δηλαδή, ενσωματώνουν ισόρροπα κοινωνικά, περιβαλλοντικά και οικονομικά κριτήρια στη λειτουργία τους, ποιες είναι οι επιδράσεις της λειτουργίας τους στην αγορά, την κοινωνία και το φυσικό περιβάλλον και κατά πόσο ενημερώνουν σχετικά τους άμεσα ενδιαφερόμενους και το ευρύ κοινό. Οι κύριοι στόχοι του Accountability Rating είναι:

- Η στρατηγική ενσωμάτωση της εταιρικής υπευθυνότητας σε όλα τα επίπεδα και τις λειτουργίες της επιχειρηματικής δράσης,
- Η υποστήριξη και αναγνώριση των εταιρειών στην προσπάθειά τους να βελτιώσουν το επίπεδο υπευθυνότητας και λογοδοσίας τους,
- Η έγκυρη τεκμηρίωση του επιπέδου επιχειρηματικής υπευθυνότητας και λογοδοσίας ως συνεισφορά στην ενεργό δημόσια συζήτηση, τη διαμόρφωση πολιτικής και τη συλλογική δράση σχετικά με το βαθμό στον οποίο οι επιχειρήσεις συμβάλλουν στην εκπλήρωση των μακροπρόθεσμων αναγκών της κοινωνίας,
- Η ανάδειξη της υπευθυνότητας και λογοδοσίας ως του νέου κρίσιμου πεδίου υγιούς επιχειρηματικής άμιλλας με στόχο τη βιώσιμη ανάπτυξη.

Η μεθοδολογία που χρησιμοποιείται για αυτή τη μέτρηση έχει εκπονηθεί από το διεθνές think tank AccountAbility, πρωτοπόρο μη κερδοσκοπικό οργανισμό σε θέματα έρευνας της εταιρικής υπευθυνότητας, σε συνεργασία με τη βρετανική συμβουλευτική εταιρεία csrnetwork και το περιοδικό Fortune. Η διεθνής μέτρηση Accountability Rating πραγματοποιείται κάθε χρόνο από το 2004 για τις 100 μεγαλύτερες εταιρείες παγκοσμίως (G100) βάσει της κατάταξης Fortune Global 500. Παράλληλα διεξάγονται με την ίδια μεθοδολογία εθνικές μετρήσεις σε ολόένα και περισσότερες συμμετέχουσες χώρες. Στην Ελλάδα το θεσμό Accountability Rating υλοποιεί από το 2007 το Ινστιτούτο Κοινωνικής Καινοτομίας, εθνικός εταίρος του AccountAbility, με πολυετή εμπειρία στην παροχή συμβουλευτικών και ερευνητικών υπηρεσιών στα πεδία της βιώσιμης ανάπτυξης και της κοινωνικής πολιτικής.

⁵² O. C. Ferrell, John Fraedrich, Ferrell, Business Ethics: Ethical Decision Making & Cases

Πώς μετρείται η υπευθυνότητα και η λογοδοσία

Η μέτρηση Accountability Rating αξιολογεί τις εταιρείες σε τέσσερα ισοβαρή κύρια πεδία:

- στρατηγικές επιδιώξεις,
- εταιρική διακυβέρνηση και διοίκηση,
- συνεργασία με ενδιαφερόμενα μέρη,
- επιχειρησιακές επιδόσεις.

Στρατηγικές επιδιώξεις:

Στην κεντρική εταιρική στρατηγική, περιλαμβάνεται η πρόθεση της εταιρείας να αντιμετωπίσει κρίσιμα κοινωνικά, περιβαλλοντικά και ευρύτερα οικονομικά ζητήματα. Η εταιρεία αναγνωρίζει τα σπουδαιότερα ζητήματα του κλάδου και τις κύριες επιδράσεις των δραστηριοτήτων της, σε ποιο βαθμό πετυχαίνει η εταιρεία να εισάγει καινοτομικά προϊόντα και υπηρεσίες

Εταιρική διακυβέρνηση και διοίκηση:

Λογοδοτούν τα ανώτερα στελέχη της εταιρείας και το διοικητικό συμβούλιο προς τα λοιπά ενδιαφερόμενα μέρη διαμορφώνοντας στρατηγικές και πολιτικές σε σχέση με ζητήματα πέραν των στενά οικονομικών θεμάτων. Μεταφράζονται αυτά τα ζητήματα σε συστήματα διοίκησης, τυποποιημένες διαδικασίες, κίνητρα και μετρήσεις απόδοσης έναντι καθορισμένων στόχων.

Συμμετοχή ενδιαφερομένων:

Η εταιρεία αναπτύσσει διάλογο με τα άτομα και τις ομάδες ανθρώπων που έχουν εύλογο ενδιαφέρον για τη δραστηριότητά της, την επηρεάζουν ή επηρεάζονται από αυτή. Η εταιρεία δημοσιοποιεί τις κοινωνικές και περιβαλλοντικές της επιδόσεις και τα στοιχεία που δημοσιοποιεί συνοδεύονται από αξιόπιστη ανεξάρτητη πιστοποίηση.

Επιχειρησιακές επιδόσεις:

Πόσο αποτελεσματική είναι η εταιρεία ως προς την εφαρμογή της στρατηγικής της, των συστημάτων διοίκησης και των μηχανισμών διαλόγου με τα ενδιαφερόμενα μέρη της; Μετρούνται οι επιδόσεις της εταιρείας ως προς ευρύ φάσμα κοινωνικών και περιβαλλοντικών επιδράσεων. Η εταιρεία κατορθώνει να μειώσει τυχόν αρνητικές επιδράσεις της και να παράγει θετικές επιδράσεις και απολαμβάνει της αναγνώρισης των ενδιαφερομένων μερών της γι' αυτό.

Όλα τα παραπάνω αντλούνται ως επί το πλείστον από τις πληροφορίες που δημοσιοποιούν οι ίδιες οι εταιρείες, δηλαδή από τους ετήσιους απολογισμούς, τους κοινωνικούς απολογισμούς (ή εκθέσεις για τη βιώσιμη ανάπτυξη) και τα στοιχεία που εκτίθενται στις εταιρικές ιστοσελίδες, μέχρι και τον Αύγουστο κάθε έτους αναφοράς⁵³. Ως προς τις Επιχειρησιακές Επιδόσεις αξιολογούνται και αξιόπιστα δημοσιεύματα τρίτων, προκειμένου να διαπιστωθεί εάν η εταιρεία έχει ενδεχομένως αναμειχθεί σε αμφιλεγόμενα ζητήματα περιβαλλοντικής, κοινωνικής ή ευρύτερα οικονομικής φύσης.

⁵³ Στην Ελλάδα τον θεσμό Accountability Rating υλοποιεί από το 2007 το Ινστιτούτο Κοινωνικής Καινοτομίας, αποκλειστικός εκπρόσωπος και εθνικός εταίρος του Accountability Rating.

Ιδιαίτερα Χαρακτηριστικά

Όπως προαναφέρθηκε, η αξιολόγηση Accountability Rating βασίζεται ως επί το πλείστον στα στοιχεία που δημοσιοποιούν οι ίδιες οι εταιρείες και εν μέρει – για την ανάλυση του πεδίου Επιχειρησιακών Επιδόσεων – σε έγκυρα δημοσιεύματα του τύπου. Η μέθοδος αυτή ενέχει τα παρακάτω πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα:

Στοιχεία που δημοσιοποιούν οι εταιρείες:

- Δεδομένου ότι το Rating δεν αφορά μόνο στις υπεύθυνες πρακτικές, αλλά και στη σχετική ενημέρωση των ενδιαφερομένων μερών και του ευρύτερου κοινού, η αξιολόγηση εύλογα βασίζεται σε στοιχεία που είναι διαθέσιμα στους ενδιαφερόμενους και στο ευρύ κοινό και όχι σε στοιχεία που ζητούνται ειδικά από τις εταιρείες για τους σκοπούς της αξιολόγησης.
- Η άντληση των στοιχείων από δημόσια διαθέσιμες πηγές καθιστά διαφανή τη διαδικασία αξιολόγησης, δεδομένου ότι τα σχετικά στοιχεία τεκμηρίωσης είναι επαληθεύσιμα από οποιονδήποτε ενδιαφερόμενο.
- Ωστόσο, οι απολογισμοί των εταιρειών συχνά καθυστερούν να εκδοθούν και οι εταιρικές ιστοσελίδες καθυστερούν να επικαιροποιηθούν. Οι εταιρείες ενημερώνονται έγκαιρα για την επικείμενη αξιολόγηση και διασφαλίζεται η κρίση επί των πλέον πρόσφατων στοιχείων. Όμως αυτά συχνά απεικονίζουν την κατάσταση σε μία συγκεκριμένη παρελθούσα χρονική στιγμή – συνήθως το τέλος του προηγούμενου οικονομικού έτους ή το μήνα Αύγουστο του έτους αναφοράς. Οι τρέχουσες επιδόσεις της εκάστοτε εταιρείας ενδέχεται να έχουν ήδη διαφοροποιηθεί.

Δημοσιεύσεις στα ΜΜΕ:

- Συχνά, κάποια αμφιλεγόμενα ζητήματα που αφορούν στη λειτουργία μιας εταιρείας, δεν προβάλλονται από την ίδια την εταιρεία, αλλά αποτελούν αντικείμενο της επικαιρότητας και δημοσιότητας μέσω της προβολής τους από έντυπα και ηλεκτρονικά ΜΜΕ. Τα ζητήματα αυτά εύλογα οφείλουν να λαμβάνονται υπόψη σε μία αξιολόγηση της δημόσιας λογοδοσίας των εταιρειών.
- Ορισμένες φορές, ωστόσο, τα ΜΜΕ ενδέχεται να τοποθετούν υπερβολική έμφαση στην κάλυψη ορισμένων αμφιλεγόμενων ζητημάτων, ενώ άλλα ζητήματα να μην καλύπτονται επαρκώς ή και καθόλου. Για το λόγο αυτό, χρησιμοποιούνται μόνο έντυπες ή ηλεκτρονικές πηγές ευρέως αποδεκτής εγκυρότητας και αξιοπιστίας και μόνο στον περιορισμένο βαθμό που απαιτείται για την ανάλυση του πεδίου Επιχειρησιακών Επιδόσεων.

Ο χαρακτήρας της Κατάταξης

Με βάση το σύνολο της μεθοδολογίας του Accountability Rating και τις παραδοχές που προαναφέρθηκαν, προκύπτει με σαφήνεια ο χαρακτήρας της κατάταξης ως ενδεικτικό μέτρο αξιολόγησης της υπευθυνότητας και λογοδοσίας των εταιρειών, ως μέσο παρακίνησης και εργαλείο βελτίωσης των επιδόσεων κάθε εταιρείας, σε σχέση με τα δικά της περιθώρια βελτίωσης και σε σχέση με τις βέλτιστες πρακτικές του κλάδου και της αγοράς, καθώς και ως μέθοδος αποτύπωσης της εξέλιξης αυτών των επιδόσεων από χρόνο σε χρόνο.

Εφαρμογή του Accountability Rating

Η μέτρηση Accountability Rating εφαρμόζεται κάθε χρόνο στις 100 μεγαλύτερες (σε κύκλο εργασιών) εταιρείες του κόσμου, σύμφωνα με την κατάταξη Fortune Global 500 που δημοσιεύει κάθε Ιούλιο το περιοδικό Fortune. Τα αποτελέσματα της μέτρησης δημοσιεύονται στο Fortune το Νοέμβριο κάθε έτους. Σε συνεργασία με κατά τόπους εθνικούς εταίρους, διενεργούνται και δημοσιεύονται μετρήσεις και σε επίπεδο χωρών. Εκτός από την Ελλάδα, το 2008 διενεργήθηκαν εθνικές μετρήσεις για τις μεγαλύτερες εταιρείες και στη Βουλγαρία, Ιταλία, Νότια Κορέα, Ουγγαρία, Πορτογαλία, Ρωσία και Τουρκία.

Μέσω της εφαρμογής του Accountability Rating διασφαλίζεται η ποιότητα και η αντικειμενικότητα των κοινωνικών απολογισμών που καταρτίζουν οι εταιρείες γιατί:

- § Η ομοιόμορφη ερμηνεία και αντιμετώπιση των ερωτήσεων διασφαλίζεται μέσω της άρτιας διαρκούς εκπαίδευσης του συνόλου των αναλυτών στην τρέχουσα μεθοδολογία του Accountability Rating και μέσω της διαβούλευσης εντός της ομάδας αναλυτών κατά την αξιολόγηση των ερωτήσεων εμβάθυνσης.
- § Η αντικειμενικότητα των απαντήσεων διασφαλίζεται μέσω της υποχρεωτικής παραπομπής, σε κάθε απάντηση δυαδικής ερώτησης και σε κάθε τεκμηρίωση ερώτησης εμβάθυνσης, στο συγκεκριμένο σημείο άντλησης της σχετικής πληροφορίας από τις δημόσια διαθέσιμες πηγές.
- § Ως προς την αξιολόγηση των 100 μεγαλύτερων εταιρειών του κόσμου (G100), μία ανεξάρτητη επιτροπή ειδικών επιθεωρεί τη βαθμολογία των εταιρειών πριν από τη δημοσίευσή της. Εάν η επιτροπή κρίνει ότι κάποια βαθμολογία δεν αποτυπώνει με ακρίβεια το πραγματικό επίπεδο υπευθυνότητας και λογοδοσίας κάποιας εταιρείας, τότε η συγκεκριμένη αξιολόγηση τίθεται προς επανεξέταση και η βαθμολογία ενδέχεται να αναθεωρηθεί. Μετά την ολοκλήρωση και αυτής της διαδικασίας, οι βαθμολογίες συγκρίνονται με στοιχεία της Ελβετικής εταιρείας επενδυτικής έρευνας και παροχής πληροφοριών ASSET4. Αυτή η σύγκριση επιτρέπει τον εντοπισμό συσχετισμών ή αντιφάσεων ανάμεσα στη βαθμολογία του Accountability Rating και στις λοιπές επιχειρησιακές επιδόσεις των εταιρειών.
- § Ως προς την αξιολόγηση των 100 μεγαλύτερων εταιρειών σε εθνικό επίπεδο, οι απαντήσεις των αναλυτών των εθνικών εταίρων υποβάλλονται σε ενδελεχή έλεγχο ποιότητας από τον οργανισμό AccountAbility πριν από τη δημοσίευσή τους.

5.1. Το ΠΡΟΤΥΠΟ AA1000

Το πρότυπο διαχείρισης AA1000⁵⁴ αναπτύχθηκε από το Institute of Social and Ethical AccountAbility (ISEA)2ν"ν πρωτοποριακό διεθνή οργανισμό που αποτελείται από μέλη και συνεργάτες από τον επιχειρηματικό κόσμο, τη δημόσια διοίκηση, το ευρύτερο κοινωνικό σύνολο και στοχεύει στην προώθηση της υπευθυνότητας και της

⁵⁴ <http://www.mallenbaker.net/csr/CSRfiles/AA1000.html>

βιώσιμης ανάπτυξης. Το πρότυπο αυτό, βοηθάει τις επιχειρήσεις να βελτιώσουν την ποιότητα της κοινωνικής λογιστικής τους και τις διαδικασίες κοινωνικού απολογισμού και ελέγχου. Μπορεί να λειτουργήσει, είτε ως ο συνδετικός κρίκος των υπαρχόντων προτύπων και συστημάτων διαχείρισης της ποιότητας, του περιβάλλοντος και της κοινωνικής επίδρασης της επιχείρησης, είτε ως αυτόνομο σύστημα για τη διαχείριση και επικοινωνία της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης.

Το AA1000 αποτελείται από συγκεκριμένες αρχές που συνθέτουν ένα πρότυπο διαδικασιών για την ανάληψη και διαχείριση της κοινωνικής ευθύνης μιας επιχείρησης και δεν θέτει συγκεκριμένα επίπεδα απόδοσης και συνεπώς, είναι κατάλληλο για επιχειρήσεις και οργανισμούς από κάθε τομέα δραστηριότητας ανεξαρτήτως μεγέθους και πολυπλοκότητας. Μπορεί να εφαρμοστεί σταδιακά και επικεντρώνεται στη συνεχή βελτίωση των διαδικασιών μιας επιχείρησης.

Το AA1000 επικεντρώνεται κυρίως στις αρχές της διαφάνειας, της ανταπόκρισης και της συμμόρφωσης και στην ευρύτερη διαδικασία της κοινωνικής λογιστικής, μέσω της οποίας η επιχείρηση μπορεί να ανταποκριθεί στις ανάγκες τις απαιτήσεις των συμμετεχόντων μερών, προωθώντας ταυτόχρονα τα επιχειρηματικά της συμφέροντα⁵⁵. Όπως αναφέρθηκε και παραπάνω η κοινωνική λογιστική, δε διαφέρει σημαντικά από τη λογιστική όπως εφαρμόζεται για τα οικονομικά μεγέθη της επιχείρησης. Ο κύριος σκοπός είναι να εξηγηθούν οι ενέργειες, οι παραλήψεις, το ρίσκο και οι αλληλεξαρτήσεις για τις οποίες η επιχείρηση είναι κοινωνικά υπεύθυνη απέναντι σε όσους έχουν νόμιμο ενδιαφέρον.

Όλη αυτή η διαδικασία οφείλει να διέπεται από:

- ✚ διαφάνεια (transparency),
Η αρχή της διαφάνειας εκφράζει την υποχρέωση να αποδίδεται λογαριασμός σε όσους έχουν νόμιμο ενδιαφέρον, δηλαδή τα ενδιαφερόμενα μέρη της επιχείρησης (Stakeholders), χωρίς σκόπιμες αποκρύψεις.
- ✚ ανταπόκριση (responsiveness)
Η αρχή της ανταπόκρισης συνεπάγεται ότι η εταιρεία είναι υπεύθυνη για την ανάπτυξη διαδικασιών και στόχων που να υποστηρίζουν τη συνεχή βελτίωση της κοινωνικής απόδοσης. και
- ✚ συμμόρφωση (compliance).
Η αρχή της συμμόρφωσης υπονοεί την υποχρέωση της επιχείρησης να τηρεί τους νόμους, πρότυπα, εσωτερικές διαδικασίες και πολιτικές που έχουν υιοθετηθεί για την κοινωνική λογιστική της.

Οι αρχές του AA1000

Οι αρχές που διέπουν το πρότυπο AA1000, και αναλύονται αμέσως παρακάτω, μπορούν να χρησιμοποιηθούν στο σχεδιασμό και διαχείριση ενός εταιρικού συστήματος κοινωνικής λογιστικής στην προετοιμασία του κοινωνικού απολογισμού και τον έλεγχό της.

⁵⁵ "AA1000 Series of Standards", Available from <http://www.accountability21.net>

Με τον όρο περιεκτικότητα εννοείται η υποχρέωση να λαμβάνονται υπ' όψιν σε όλα τα στάδια της κοινωνικής λογιστικής, του κοινωνικού απολογισμού και ελέγχου οι επιθυμίες και οι ανάγκες όλων των συμμετεχόντων μερών που επηρεάζονται από την επιχείρηση.

Το εύρος και η φύση της διαδικασίας αντανakλούνται στις ακόλουθες έννοιες. Η προσέγγιση οφείλει να είναι ολοκληρωμένη (completeness- πληρότητα) και να περιλαμβάνει όλους τους τομείς δραστηριότητας που σχετίζονται με την κοινωνική ευθύνη της επιχείρησης. Η προσέγγιση πρέπει να είναι απτή και να συμπεριλαμβάνει τις σημαντικές πληροφορίες που ενδέχεται να επηρεάσουν τα ενδιαφερόμενα μέρη στην κρίση τους επί της κοινωνικής ευθύνης της επιχείρησης (materiality- απτή προσέγγιση). Ταυτόχρονα, οι διαδικασίες της κοινωνικής λογιστικής γίνονται με συστηματικό και προκαθορισμένο τρόπο και επαναλαμβάνονται ανά τακτά χρονικά διαστήματα (regularity and timeless- τακτική επανάληψη). Οι πληροφορίες πρέπει να δίνονται με τρόπο κατανοητό. Αυτό επιτυγχάνεται με τον έλεγχο των διαδικασιών από ανεξάρτητο ελεγκτή (quality assurance- διασφάλιση ποιότητας) και την ελεύθερη διάδοση των αποτελεσμάτων της κοινωνικής λογιστικής -συνήθως υπό την μορφή του κοινωνικού απολογισμού- προς κάθε συμμετέχοντα (accessibility- προσβασιμότητα). Οι πληροφορίες που παρέχονται στους συμμετέχοντες υπόκεινται σε εσωτερικές και εξωτερικές συγκρίσεις και οφείλουν να είναι αξιόπιστες, σχετικές με τα ζητήματα που αφορούν και σε μορφή που να ευνοεί την κατανόηση τους (quality of information- ποιότητα πληροφοριών). Η διαδικασία της κοινωνικής λογιστικής είναι συνεχής, οφείλει να αποτελεί μέρος της καθημερινής λειτουργίας της εταιρείας, των επιχειρηματικών συστημάτων που εφαρμόζει όπως επίσης και της διαδικασίας λήψεως αποφάσεων και να μην θεωρείται μια απομονωμένη διαδικασία παραγωγής απολογισμού (embeddedness- ενσωμάτωση). Τέλος η διαδικασία πρέπει να στοχεύει στη συνεχή βελτίωση διαμέσου της εκτίμησης της απόδοσης και της υιοθέτησης στόχων βελτίωσης για τα επιμέρους ζητήματα (continuous improvement- συνεχής βελτίωση).

AccountAbility

Η διαδικασία του AA1000

Το AA1000 είναι ένα πρότυπο που σχετίζεται ως επί το πλείστον με διαδικασίες και λιγότερο με τα αποτελέσματα⁵⁶. Από πλευρά φιλοσοφίας είναι αρκετά κοντά με τα αντίστοιχα διεθνή πρότυπα ασφάλισης και ποιότητας, ιδιαίτερα όσον αφορά τους στόχους και την δομή του, αν και διαφέρει στην εφαρμογή, καθώς δεν απαιτεί πιστοποίηση για τις επιχειρήσεις -χρήστες παρά μόνο για τους ελεγκτές. Περιγράφει επίπεδα οργάνωσης και στάδια ενεργειών, χωρίς όμως να καθορίζει την ποιότητα των αποτελεσμάτων.

Η διαδικασία του προτύπου αυτού αποτελείται από τέσσερα στάδια:

- ✚ το στάδιο του σχεδιασμού,
- ✚ της λογιστικής,
- ✚ το στάδιο της προετοιμασίας της έκθεσης απολογισμού και ελέγχου και
- ✚ το στάδιο της ενσωμάτωσης.

Κατά το στάδιο του σχεδιασμού (planning) η κάθε εταιρεία δεσμεύεται στη διαδικασία της κοινωνικής λογιστικής, καθορίζει τις αξίες που τη διακρίνουν και αναγνωρίζει τα ενδιαφερόμενα μέρη που σχετίζονται με την λειτουργία της εκάστοτε εταιρείας και έχουν νόμιμο ενδιαφέρον για την κοινωνική ευθύνη της. Ο σχεδιασμός ξεκινά από το σύστημα αξιών που έχει υιοθετήσει η επιχείρηση. Αυτές οι αρχές συνήθως αντικατοπτρίζονται στην αποστολή ή τις επιχειρηματικές αρχές της εταιρείας και καλύπτουν τις σχέσεις με τα πιο σημαντικά ενδιαφερόμενα μέρη. Οι αξίες της επιχείρησης επηρεάζουν τον τρόπο που αυτή αντιμετωπίζεται από τους συμμετέχοντες, την εταιρική φήμη και εικόνα και γενικότερα τον τρόπο που η επιχείρηση δραστηριοποιείται σε όλο το φάσμα των ενεργειών της. Σύμφωνα με το AA1000, οι αξίες αποτελούν τη βάση για την κατανόηση της κοινωνικής λογιστικής μιας εταιρείας, καθώς καθορίζουν τους στόχους και τις ενέργειες και παρέχουν μια σταθερή βάση για συγκρίσεις της απόδοσης. Για τις ανάγκες της κοινωνικής λογιστικής οι αξίες πρέπει να διαπιστωθούν σε τέτοια μορφή, ώστε να είναι εύκολα διαθέσιμες στα ενδιαφερόμενα μέρη.

Στο στάδιο της λογιστικής (accounting) αναγνωρίζονται τα ζητήματα κλειδιά για την κοινωνική ευθύνη της επιχείρησης, καθορίζεται το εύρος της διαδικασίας, συγκεκριμενοποιούνται οι δείκτες σύμφωνα με τους οποίους θα μετρηθεί η απόδοση, συλλέγονται οι απαραίτητες πληροφορίες και δημιουργείται ένα σχέδιο βελτίωσης. Τα ζητήματα κλειδιά αφορούν ζητήματα ευρείας εφαρμογής και σημασίας, καθώς επίσης και στενά καθορισμένα επιχειρηματικά ή εργασιακά θέματα. Μετά την ταυτοποίηση τους αξιολογούνται ανάλογα με το βάρος των πιθανών επιπτώσεων τους για την εταιρεία και τους συμμετέχοντες σε αυτή και επιλέγονται τα πιο βασικά. Ακολουθώντας τίθενται τα όρια λειτουργίας του συστήματος κοινωνικής λογιστικής. Καθορίζεται το εύρος των διαδικασιών και του ελέγχου και αιτιολογούνται πιθανές εξαιρέσεις

⁵⁶ AccountAbility 1000 (AA1000) framework standard, guidelines and professional qualification. - Published 1999 by Institute of Social and Ethical AccountAbility in London .

συγκεκριμένων περιοχών και δράσεων της επιχείρησης από την κοινωνική λογιστική. Η δημιουργία ενός συστήματος δεικτών απόδοσης για τα ζητήματα κλειδιά που έχουν επιλεχθεί αποτελεί το αμέσως επόμενο βήμα. Οι δείκτες αυτοί οφείλουν να είναι τεχνικώς άρτιοι, κατανοητοί και να επιδέχονται αναθεώρηση. Το AA1000 προτείνει οι δείκτες να αντιπροσωπεύουν τις αξίες και τους στόχους της επιχείρησης, τις προσδοκίες των συμμετεχόντων μερών και τις ευρύτερες απαιτήσεις του κοινωνικού συνόλου. Οι δείκτες πρέπει να μετρούν την απόδοση, τόσο των συστημάτων-διαδικασιών, όσο και τα αποτελέσματά τους να διευκολύνουν την αναγνώριση τάσεων και προβλημάτων, την ανάλυση και αντιμετώπιση τους. Το Global Reporting Initiative (GRI) και άλλες παρόμοιες πρωτοβουλίες παρέχουν κάποιους ενδεικτικούς δείκτες για χρήση σε επιχειρήσεις διαφορετικών κλάδων παγκοσμίως για τα κύρια επιμέρους ζητήματα της οικονομικής, περιβαλλοντικής και κοινωνικής απόδοσης.

Κατά το στάδιο της προετοιμασίας της έκθεσης απολογισμού και ελέγχου (audit and reporting), ετοιμάζεται ο κοινωνικός απολογισμός στηριζόμενος στα αποτελέσματα του προηγούμενου σταδίου. Ακολουθώντας υποβάλλεται σε ανεξάρτητο ελεγκτή και δημοσιεύεται προς τα ενδιαφερόμενα μέρη. Δεν υφίσταται κάποιο συγκεκριμένο πρότυπο κοινωνικού απολογισμού. Κατά κοινή ομολογία θα πρέπει ο κοινωνικός απολογισμός να αντικατοπτρίζει την πραγματικότητα και να διέπεται από τις αρχές του AA1000, χωρίς όμως να καθίσταται απαραίτητη η συμμόρφωση με συγκεκριμένη μορφή ή μέθοδο παρουσίασης. Οι περισσότερες εταιρείες επιλέγουν έτσι ώστε ο κοινωνικός απολογισμός που δημοσιεύουν να ανταποκρίνεται καλύτερα στις ανάγκες τους. Η διαδικασία του ελέγχου από ανεξάρτητο και διαπιστευμένο στο AA1000 ελεγκτή επικεντρώνεται στην εξέταση των αρχείων, δηλώσεων, συστημάτων και διαδικασιών μιας επιχείρησης μαζί με τους ισχυρισμούς της για την απόδοση της στα ζητήματα κοινωνικής ευθύνης. Οι ελεγκτές παρέχουν τόσο στην εταιρεία, όσο και στους συμμετέχοντες αυτής την διασφάλιση και την επιβεβαίωση που αφορά την ακρίβεια των στοιχείων με βάση τα οποία καταρτίζεται ο κοινωνικός απολογισμός.

Στο τελευταίο στάδιο της ενσωμάτωσης (embeddedness) συστηματοποιείται η παραπάνω διαδικασία που αναφέρθηκε ως τώρα, ώστε να αποτελεί φυσικό μέρος της επιχειρηματικής λειτουργίας. Εκτελούνται συχνοί εσωτερικοί έλεγχοι και οργανώνεται η συλλογή και διαχείριση των πληροφοριών που είναι αναγκαίες για την κοινωνική λογιστική. Και τα τέσσερα αυτά στάδια διέπονται από το διάλογο, τη συνεργασία και την αλληλεπίδραση με τα ενδιαφερόμενα μέρη (Stakeholder Engagement) λαμβάνοντας υπ' όψιν κατά το δυνατόν και πιθανές σιωπηρές ομάδες ενδιαφερομένων. Σημαντικά ζητήματα που έρχονται στο προσκήνιο είναι αυτό της εμπιστοσύνης που σταδιακά θα πρέπει να οικοδομηθεί μεταξύ της επιχείρησης και των συμμετεχόντων μερών της, ώστε αυτή να καταστεί εποικοδομητική, καθώς και το ζήτημα του περιεχομένου του διαλόγου που πρέπει να οριστεί ανάλογα με το είδος της σχέσης και το εύρος της συνεργασίας που επιδιώκεται.

5.2. ΤΟ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟ ΣΥΜΦΩΝΟ

Τι είναι το Οικουμενικό Σύμφωνο

Το Οικουμενικό Σύμφωνο⁵⁷ αποτελεί ένα πλαίσιο για τις επιχειρήσεις που δεσμεύονται να ευθυγραμμίσουν τις λειτουργίες τους και τις στρατηγικές τους με 10 παγκόσμια αποδεκτές αρχές στους τομείς των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, των συνθηκών εργασίας, του περιβάλλοντος και της καταπολέμησης της διαφθοράς.

Ως η μεγαλύτερη, παγκόσμια πρωτοβουλία εταιρικής υπευθυνότητας –με χιλιάδες συμμετέχοντες από περισσότερες από 100 χώρες- το Οικουμενικό Σύμφωνο έχει ως πρωταρχικό στόχο την οικοδόμηση και προώθηση της κοινωνικής νομιμότητας των επιχειρήσεων και των αγορών.

Μία επιχείρηση που υπογράφει για το Οικουμενικό Σύμφωνο μοιράζεται την πεποίθηση ότι εταιρικές πρακτικές στηριζόμενες σε παγκόσμιες αρχές, συμβάλλουν σε μία σταθερότερη, δικαιότερη και περιεκτικότερη παγκόσμια αγορά και βοηθούν στην οικοδόμηση ευημερουσών και ακμάζουσων κοινωνιών.

Η επιχειρηματικότητα, το εμπόριο και οι επενδύσεις αποτελούν βασικούς πυλώνες για την ευημερία και την ειρήνη. Η επιχειρηματική δραστηριότητα, όμως, συχνά συνδέεται με σοβαρά διλήμματα- πχ. πρακτικές εκμετάλλευσης, διαφθορά, ανισότητα εισοδημάτων, και εμπόδια που αποθαρρύνουν την καινοτομία και την επιχειρηματικότητα. Υπεύθυνες επιχειρηματικές πρακτικές μπορούν με πολλούς τρόπους να οικοδομήσουν κλίμα εμπιστοσύνης και ένα κοινωνικό κεφάλαιο, συμβάλλοντας σε μια ολοκληρωμένη ανάπτυξη και σε αειφόρες αγορές.

Το Οικουμενικό Σύμφωνο είναι⁵⁸ μια καθαρά εθελοντική, διεθνής πρωτοβουλία με δύο κυρίαρχους στόχους:

- § Να αποτελέσουν, οι δέκα αρχές, κυρίαρχο ρεύμα στις επιχειρηματικές δραστηριότητες σε ολόκληρο τον κόσμο,
- § Να λειτουργήσει, η πρωτοβουλία, ως καταλύτης για δράσεις που στηρίζουν τους αναπτυξιακούς στόχους της χιλιετίας των Ηνωμένων Εθνών.

Για να επιτύχει αυτούς τους στόχους, το Οικουμενικό Σύμφωνο προσφέρει δυνατότητες για μάθηση και δέσμευση μέσα από διάφορους μηχανισμούς: Διάλογους Πολιτικής, Μάθηση, Τοπικά Δίκτυα, και Συμπράξεις.

⁵⁷ Paul James and Andy Scerri, *Accounting for Sustainability: Briefing Paper No. 1*, available at <http://www.citiesprogramme.org/>

⁵⁸ Kell, G. (2005) The Global Compact: Selected Experiences and Reflection, *Journal of Business Ethics*, 59: 69–79.

Το Οικουμενικό Σύμφωνο ΕΙΝΑΙ...	Το Οικουμενικό Σύμφωνο ΔΕΝ είναι...
Μία εθελοντική πρωτοβουλία για την προώθηση της αειφόρου ανάπτυξης και της εταιρικής υπευθυνότητας	Νομικά δεσμευτικό
Ένα σύνολο αξιών που βασίζονται σε παγκόσμια αποδεκτές αξίες	Ένα μέσο για έλεγχο της εταιρικής συμπεριφοράς και την επιβολή συμμόρφωσης
Ένα δίκτυο εταιριών και λοιπών ενδιαφερόμενων μελών	Ένα πρότυπο, ένα σύστημα διοίκησης, ή ένας κώδικας συμπεριφοράς
Ένα forum για μάθηση και ανταλλαγή εμπειριών	Ένα κανονιστικό όργανο ή ένα εργαλείο για δημόσιες σχέσεις

Η εταιρική δέσμευση

Η συμμετοχή στο Οικουμενικό Σύμφωνο συνεπάγεται μια ορατή δέσμευση στις 10 αρχές της πρωτοβουλίας⁵⁹. Προϋποθέτει, δε, τις παρακάτω ενέργειες:

1. Το ξεκίνημα αλλαγών στις λειτουργίες της επιχείρησης έτσι ώστε το Οικουμενικό Σύμφωνο και οι αρχές του να ενσωματωθούν στην διοίκηση, στην στρατηγική, την κουλτούρα, και τις καθημερινές λειτουργίες της επιχείρησης.

⁵⁹ The United Nations Global Compact: Achievements, Trends and Challenges Andreas Rasche, Georg Kell, -University Press, 2010

2. Τη δημοσίευση ως τμήμα του ετήσιου απολογισμού ή παρόμοιας δημόσιας εταιρικής αναφοράς (πχ. αναφορά αειφορίας) μιας περιγραφής των τρόπων με τους οποίους η επιχείρηση υποστηρίζει το Οικουμενικό Σύμφωνο και τις αρχές του (COP) και

3. Τη δημόσια υπεράσπιση του Οικουμενικού Συμφώνου και των αρχών του μέσω επικοινωνιακών εργαλείων όπως δελτία τύπου, ομιλίες, κτλ.

Επιπλέον στα παραπάνω, οι επιχειρήσεις μπορούν να μεγιστοποιήσουν τα οφέλη από τη συμμετοχή τους στο Οικουμενικό Σύμφωνο μέσω συμμετοχής σε διάλογους πολιτικής, εκπαιδευτικά forum, και συνεργασίες.

Μία ηγετική πρωτοβουλία

Ένα ακόμα μοναδικό χαρακτηριστικό του Οικουμενικού Συμφώνου είναι η προσωπική δέσμευση της διεύθυνσης μιας επιχείρησης. Η προσωπική συμμετοχή ενός υψηλά ιστάμενου διευθυντικού στελέχους αποτελεί ένα σημαντικό σήμα προς τους εργαζόμενους και στους υπόλοιπους συμμετόχους ότι η δέσμευση της εταιρίας στην κοινωνική ευθύνη αποτελεί λειτουργική και στρατηγική προτεραιότητα. Αυτού του είδους η δέσμευση μπορεί ως εκ τούτου να έχει εξαιρετική επιρροή στην ποιότητα της εφαρμογής του Οικουμενικού Συμφώνου.

Οι 10 αρχές

Οι 10 αρχές του Οικουμενικού Συμφώνου στους τομείς των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, των συνθηκών εργασίας, του περιβάλλοντος, και της αντιμετώπισης της διαφθοράς έχουν κερδίσει την παγκόσμια συναίνεση και βασίζονται στα παρακάτω:

- § στην Οικουμενική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.
- § στη Διακήρυξη για τις Βασικές Αρχές και τα Δικαιώματα στην Εργασία από το Διεθνή Οργανισμό Εργασίας
- § στη Διακήρυξη του Ρίο για το Περιβάλλον και την Ανάπτυξη
- § στη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών ενάντια στη Διαφθορά

Οι αρχές αυτές είναι:

Ανθρώπινα Δικαιώματα

- Ø Αρχή 1η: Οι επιχειρήσεις οφείλουν να υποστηρίζουν και να σέβονται την προστασία των διεθνώς διακηρυγμένων ανθρωπίνων δικαιωμάτων
- Ø Αρχή 2η: Οι επιχειρήσεις οφείλουν να διασφαλίζουν ότι οι δικές τους δραστηριότητες δεν εμπλέκονται σε παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Συνθήκες εργασίας

- Ø Αρχή 3η: Οι επιχειρήσεις οφείλουν να προασπίζουν το δικαίωμα του συνεταιρίζεσθαι και την αποτελεσματική αναγνώριση του δικαιώματος της συλλογικής διαπραγμάτευσης.
- Ø Αρχή 4η: Οι επιχειρήσεις οφείλουν να προασπίζουν την εξάλειψη κάθε μορφής καταναγκαστικής ή υποχρεωτικής εργασίας.
- Ø Αρχή 5η: Οι επιχειρήσεις οφείλουν να προασπίζουν την ουσιαστική κατάργηση της παιδικής εργασίας.
- Ø Αρχή 6η: Οι επιχειρήσεις οφείλουν να προασπίζουν την εξάλειψη των διακρίσεων στις προσλήψεις και την απασχόληση.

Περιβάλλον

- Ø Αρχή 7η: Οι επιχειρήσεις οφείλουν να ακολουθούν προληπτική προσέγγιση ως προς τις περιβαλλοντικές προκλήσεις.
- Ø Αρχή 8η: Οι επιχειρήσεις οφείλουν να αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες για την ενίσχυση της περιβαλλοντικής υπευθυνότητας.
- Ø Αρχή 9η: Οι επιχειρήσεις οφείλουν να ενθαρρύνουν την ανάπτυξη και διάδοση τεχνολογιών που είναι φιλικές προς το περιβάλλον.

Καταπολέμηση της Διαφθοράς

- ü Αρχή 10η: Οι επιχειρήσεις οφείλουν να αντιτίθενται σε κάθε μορφής διαφθορά, συμπεριλαμβανομένου του εκβιασμού και της δωροδοκίας.

Πώς συμμετέχω στο Οικουμενικό Σύμφωνο

Ως μία εθελοντική πρωτοβουλία, το Οικουμενικό Σύμφωνο στοχεύει σε μία ευρεία συμμετοχή από μία ποικίλη ομάδα επιχειρήσεων και άλλων οργανισμών. Για να συμμετέχει μία επιχείρηση στο Οικουμενικό Σύμφωνο, ο Γενικός Διευθυντής της-CEO- (με την υποστήριξη του Διοικητικού Συμβουλίου) στέλνει μία επιστολή στο Γενικό Γραμματέα του ΟΗΕ, εκφράζοντας την υποστήριξη του στο Οικουμενικό Σύμφωνο και τις αρχές του.

Λοιποί συμμετέχοντες- πέρα από τις επιχειρήσεις

Το Οικουμενικό Σύμφωνο αντιλαμβάνεται την ενεργό συμμετοχή των ενδιαφερόμενων μερών πέρα από τις επιχειρήσεις, ως ένα σημαντικό παράγοντα για την επίτευξη ουσιαστικής προόδου: χωρίς αυτούς θα έλειπε από την πρωτοβουλία το συλλογικό στοιχείο, το οποίο είναι τόσο σημαντικό για την αντιμετώπιση των σύγχρονων προκλήσεων. Η συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών, των οργανώσεων των εργαζομένων, των κυβερνήσεων, των Ηνωμένων Εθνών και του ακαδημαϊκού χώρου είναι ιδιαίτερα πολύτιμη, καθώς κάθε ομάδα συμβάλλει με διαφορετικές δυνάμεις και προοπτικές στην ατζέντα της εταιρικής υπευθυνότητας. Σε πολλές περιπτώσεις, τα παραπάνω ενδιαφερόμενα μέρη μπορεί να παρέχουν εξειδίκευση σε διάφορα θέματα, να ελέγχουν τις επιχειρήσεις σε σχέση με τις δεσμεύσεις τους και τις αδυναμίες τους, να επικροτούν και να ανταμείβουν για υπεύθυνες δράσεις, να παρέχουν τεχνογνωσία που διευκολύνει την εφαρμογή, και να

λειτουργούν ως εταίροι σε μια ποικιλία θεμάτων όπως η εκπαίδευση, η υγεία, οι υποδομές και το νερό.

Το Οικουμενικό Σύμφωνο δεν είναι μία παραδοσιακή υπηρεσία του ΟΗΕ, αλλά ένα δίκτυο που υφίσταται για την προώθηση μιας πρωτοβουλίας. Στον πυρήνα του βρίσκεται το Γραφείο του Οικουμενικού Συμφώνου με έξι υπηρεσίες του ΟΗΕ - το Γραφείο του Ύπατου Αρμοστή για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (OHCHR), η Διεθνής Οργάνωση Εργασίας (ILO), το Πρόγραμμα Περιβάλλοντος του ΟΗΕ (UNEP), το Πρόγραμμα Ανάπτυξης του ΟΗΕ (UNDP), ο Οργανισμός Βιομηχανικής Ανάπτυξης του ΟΗΕ (UNIDO) και το Γραφείο Καταπολέμησης των Ναρκωτικών και της Εγκληματικότητας του ΟΗΕ (UNODC). Επί πλέον του ΟΗΕ, που δρα κεντρικά και συντονιστικά, στην Πρωτοβουλία καλούνται να συμπράξουν:

- Εταιρίες, των οποίων τη δράση φιλοδοξεί να επηρεάσει
- Εργαζόμενοι, από τους οποίους ουσιαστικά πραγματοποιείται η παγκόσμια παραγωγή
- Μη κυβερνητικές οργανώσεις, που εκπροσωπούν την ευρύτερη κοινότητα των ενδιαφερομένων και
- Κυβερνήσεις, οι οποίες προσδιόρισαν τις αρχές πάνω στις οποίες βασίζεται η πρωτοβουλία.

Τα οφέλη που προκύπτουν για τις επιχειρήσεις που συμμετέχουν στην πρωτοβουλία αυτή είναι:

- ✓ Παραγωγή πρακτικών λύσεων σε σύγχρονα προβλήματα της παγκοσμιοποίησης, της βιώσιμης ανάπτυξης και της κοινωνικής υπευθυνότητας σ' ένα πολύ συμμετοχικό πλαίσιο.
- ✓ Μάθηση από καλές πρακτικές και διδάγματα.
- ✓ Αξιοποίηση της διεθνούς εμπείρίας του ΟΗΕ και ένωση των δυνάμεων με κυβερνήσεις, άλλες επιχειρήσεις, την κοινωνία των πολιτών και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη.
- ✓ Διαχείριση κινδύνων αναπτύσσοντας καλύτερη προληπτική δράση σε καίρια θέματα.
- ✓ Πρόσβαση στην ευρύτατη γνώση του ΟΗΕ σε αναπτυξιακά θέματα.
- ✓ Ανάληψη ηγετικών πρωτοβουλιών, μέσω της ανάπτυξης κοινωνικά και περιβαλλοντικά υπεύθυνων πρακτικών.
- ✓ Βελτίωση της εταιρικής εικόνας, της ικανότητας διοίκησης του ηθικού των εργαζομένων και της παραγωγικότητάς τους όπως και της λειτουργικής αποτελεσματικότητάς τους.

5.3. GLOBAL REPORTING INITIATIVE (GRI)

Το Global Reporting Initiative⁶⁰ είναι ένα δίκτυο οργανισμών το οποίο δημιούργησε και προωθεί το πλέον διαδεδομένο ανά τον κόσμο πλαίσιο οδηγιών για τη σύνταξη κοινωνικών απολογισμών βιωσιμότητας και έχει ταχθεί στη συνεχή βελτίωση και εφαρμογή του διεθνώς. Τα GRI Sustainability Reporting Guidelines είναι η πιο έγκυρη και διεθνώς αποδεκτή προτυποποιημένη οδηγία για τη «μέτρηση» και τον «απολογισμό» των οικονομικών, περιβαλλοντικών και κοινωνικών επιδόσεων επιχειρήσεων και οργανισμών, την οποία οικειοθελώς δεσμεύονται να ακολουθούν. Βρίσκεται ήδη στην τρίτη έκδοσή του, Version 3.0 (Οκτώβριος 2006), ενώ έχουν εκδοθεί και αρκετά συμπληρώματα για συγκεκριμένους κλάδους δραστηριότητας⁶¹.

Όραμα

Το όραμα του Global Reporting Initiative είναι ότι η δημοσιοποίηση των οικονομικών, περιβαλλοντικών και κοινωνικών επιδόσεων γίνει τόσο κοινός τόπος και συγκρίσιμος και τις οικονομικές εκθέσεις, και ως σημαντική για την οργανωτική επιτυχία.

Αποστολή

Αποστολή του GRI είναι να δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις για τη διαφανή και αξιόπιστη ανταλλαγή πληροφοριών αειφορίας μέσω της ανάπτυξης και συνεχούς βελτίωσης της GRI Αειφορίας Πληροφόρησης πλαισίου. Οι κοινωνικοί απολογισμοί ή απολογισμοί βιωσιμότητας θα πρέπει να παρέχουν μια ισορροπημένη και εύλογη παρουσίαση της επίδοσης του οργανισμού που καταρτίζει τον απολογισμό ως προς τη βιωσιμότητα - συμπεριλαμβανομένης της θετικής και της αρνητικής συνεισφοράς.

Οι Κατευθυντήριες Οδηγίες Global Reporting Initiative (GRI) για τη Σύνταξη Αναφορών Βιωσιμότητας συνιστούν ένα σύνολο αρχών και δεικτών που αξιοποιούνται στην ομοιόμορφη κατάρτιση εκθέσεων δημοσιοποίησης των εταιρικών οικονομικών, οικολογικών και κοινωνικών επιτευγμάτων. Συνοδεύονται από ευρύ φάσμα τεχνικών και εξειδικευμένων κατευθυντήριων σημειώσεων και παραρτημάτων, ανάλογα με τον κάθε κλάδο, που έχουν διαμορφωθεί μέσα από μία παγκόσμια συνεργασία πολλαπλών ενδιαφερομένων. Η υποβολή εκθέσεων για τις επιδόσεις της βιωσιμότητας είναι ένας σημαντικός τρόπος για τους οργανισμούς να διαχειρίζονται

⁶⁰ http://en.wikipedia.org/wiki/Global_Reporting_Initiative
- Herzig, Christian (2006). Corporate Sustainability Reporting. An Overview. pp. 301–324.

⁶¹ <http://www.globalreporting.org/Home/TermsAndConditions>

το αντίκτυπό τους στην αειφόρο ανάπτυξη. Οι προκλήσεις της αειφόρου ανάπτυξης είναι πολλές, και είναι ευρέως αποδεκτό ότι οι οργανισμοί δεν έχουν μόνο την ευθύνη αλλά και μεγάλη ικανότητα να ασκήσει θετική αλλαγή για την κατάσταση της παγκόσμιας οικονομίας, καθώς και περιβαλλοντικές και κοινωνικές συνθήκες.

Το GRI οδηγεί σε βελτίωση της βιώσιμης ανάπτυξης αποτελεσμάτων, διότι επιτρέπει στις οργανώσεις τη μέτρηση και παρακολούθηση ώστε να βελτιώσουν τις επιδόσεις τους σε συγκεκριμένα θέματα καθώς επίσης βοηθάει τους οργανισμούς να διαχειριστούν τις επιπτώσεις τους. Η υποβολή εκθέσεων αειφορίας προωθεί τη διαφάνεια και τη λογοδοσία. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι ένας οργανισμός γνωστοποιεί πληροφορίες στο δημόσιο τομέα. Με τον τρόπο αυτό, τα ενδιαφερόμενα μέρη παρακολουθούν την οργάνωση της επίδοσης σε ευρεία θέματα - όπως οι περιβαλλοντικές επιδόσεις - είτε ένα συγκεκριμένο θέμα - όπως οι συνθήκες εργασίας στα εργοστάσια.

Οι απολογισμοί βιωσιμότητας που βασίζονται στο Πλαίσιο έκδοσης απολογισμών GRI δημοσιοποιούν τα συμπεράσματα και τα αποτελέσματα που εξήχθησαν κατά την περίοδο του απολογισμού όσον αφορά τις δεσμεύσεις, τη στρατηγική και τη διοικητική πρακτική του οργανισμού. Η επίδοση μπορεί να παρακολουθείται από έτος σε έτος, ή μπορεί να συγκριθεί με άλλες παρόμοιες οργανώσεις.

Οι απολογισμοί με βάση τις κατευθυντήριες γραμμές του GRI μπορούν να χρησιμοποιηθούν, μεταξύ άλλων, για τους παρακάτω σκοπούς:

- ✓ **Συγκρισιμότητα (benchmarking)** και αξιολόγηση των επιδόσεων βιωσιμότητας όσον αφορά στη νομοθεσία, στα πρότυπα, στους κώδικες, στα πρότυπα επιδόσεων και στις εθελοντικές πρωτοβουλίες
- ✓ **Υπόδειξη** του τρόπου με τον οποίο ο οργανισμός επηρεάζει και επηρεάζεται από τις προσδοκίες για τη βιώσιμη ανάπτυξη και
- ✓ **Σύγκριση** των επιδόσεων ενός οργανισμού και μεταξύ διαφορετικών οργανισμών με την πάροδο του χρόνου.

Προσανατολισμός με βάση το Πλαίσιο έκδοσης απολογισμών GRI

Όλα τα έγγραφα του Πλαισίου έκδοσης απολογισμών GRI καταρτίζονται μέσω μιας διαδικασίας που επιδιώκει τη συναίνεση μέσα από το διάλογο μεταξύ των ενδιαφερόμενων μερών που προέρχονται από τις επιχειρήσεις, την επενδυτική κοινότητα, τα εργατικά σωματεία, τους κοινωνικούς φορείς, τις ενώσεις λογιστών, την ακαδημαϊκή κοινότητα και άλλους τομείς. Όλα τα έγγραφα του Πλαισίου έκδοσης απολογισμών ελέγχονται και βελτιώνονται διαρκώς.

Το Πλαίσιο έκδοσης απολογισμών GRI προορίζεται να λειτουργήσει ως ένα γενικά αποδεκτό πλαίσιο για την κατάρτιση απολογισμών για την οικονομική, την περιβαλλοντική και την κοινωνική επίδοση ενός οργανισμού⁶². Έχει σχεδιαστεί έτσι ώστε να χρησιμοποιείται σε οργανισμούς οποιουδήποτε μεγέθους ή κλάδου, όπου κι αν βρίσκονται. Λαμβάνει υπ' όψιν τα πρακτικά προβλήματα που αντιμετωπίζουν

⁶² Mulder, Herman. "Fixing the world by fair globalisation, sustainable capitalism, smart governments: oxymorons or imperatives? The race to the Bottom"

διάφοροι οργανισμοί - από τις πιο μικρές έως τις πιο εκτεταμένες και γεωγραφικά διασπαρμένες εταιρείες. Το Πλαίσιο έκδοσης απολογισμών GRI περιλαμβάνει γενικό και ειδικό για κάθε κλάδο περιεχόμενο, το οποίο έχει συμφωνηθεί από ευρύ φάσμα συμμετόχων από όλο τον κόσμο να εφαρμόζεται γενικά για την κατάρτιση απολογισμών σχετικά με την επίδοση βιωσιμότητας ενός οργανισμού. Οι Κατευθυντήριες οδηγίες έκδοσης απολογισμών βιωσιμότητας (οι Κατευθυντήριες οδηγίες) αποτελούνται από τις Αρχές που καθορίζουν το περιεχόμενο των απολογισμών και διασφαλίζουν την ποιότητα των πληροφοριών που περιλαμβάνονται στον απολογισμό. Επίσης, περιλαμβάνουν τις Τυπικές δημοσιοποιήσεις που αποτελούνται από τους Δείκτες επίδοσης και άλλα θέματα δημοσιοποίησης, καθώς και καθοδήγηση σε ειδικά τεχνικά θέματα που αφορούν στην κατάρτιση απολογισμών.

Υπάρχουν **Πρωτόκολλα δείκτη** για κάθε Δείκτη επίδοσης που περιλαμβάνεται στις Κατευθυντήριες οδηγίες. Αυτά τα πρωτόκολλα περιλαμβάνουν τους ορισμούς για τους βασικούς όρους, μεθοδολογίες συναλλαγής, καθοδήγηση για τη συγκέντρωση πληροφοριών καθώς και άλλες πληροφορίες αλλά και τεχνικά στοιχεία αναφοράς που βοηθούν τους συντάκτες των απολογισμών και διασφαλίζουν τη συνέπεια κατά την ερμηνεία των δεικτών επίδοσης.

Τα Συμπληρώματα για συγκεκριμένους κλάδους συμπληρώνουν τις κατευθυντήριες οδηγίες με ερμηνείες και καθοδήγηση σχετικά με τον τρόπο εφαρμογής των κατευθυντήριων οδηγιών σε έναν συγκεκριμένο κλάδο και περιλαμβάνουν δείκτες επίδοσης για κάθε κλάδο ξεχωριστά. Τα ισχύοντα συμπληρώματα για συγκεκριμένους κλάδους θα πρέπει να χρησιμοποιούνται σε συνδυασμό με τις κατευθυντήριες οδηγίες αντί να τις αντικαθιστούν.

Τα Τεχνικά πρωτόκολλα δημιουργούνται για την παροχή καθοδήγησης σε θέματα έκδοσης απολογισμών, όπως ο καθορισμός των ορίων των απολογισμών. Έχουν σχεδιαστεί έτσι ώστε να χρησιμοποιούνται σε συνδυασμό με τις κατευθυντήριες οδηγίες και τα συμπληρώματα για συγκεκριμένους κλάδους, ενώ καλύπτουν τα θέματα που αντιμετωπίζουν οι περισσότεροι οργανισμοί κατά τη διάρκεια της διαδικασίας κατάρτισης απολογισμών.

Προσανατολισμός στις Κατευθυντήριες οδηγίες GRI

Οι Κατευθυντήριες οδηγίες έκδοσης απολογισμών βιωσιμότητας αποτελούνται από τις Αρχές έκδοσης απολογισμών, την Καθοδήγηση για κατάρτιση απολογισμών και τις Τυπικές δημοσιοποιήσεις (συμπεριλαμβανομένων των Δεικτών επίδοσης). Αυτά τα στοιχεία θεωρούνται ίσης βαρύτητας και σημασίας.

1ο Μέρος - Αρχές έκδοσης απολογισμών και καθοδήγηση

Τρία κύρια στοιχεία της διαδικασίας έκδοσης απολογισμών περιγράφονται στο 1ο Μέρος. Προκειμένου να καθοριστεί τι θα πρέπει να περιλαμβάνεται στον απολογισμό, η ενότητα αυτή καλύπτει τις Αρχές έκδοσης απολογισμών για την ουσιαστικότητα, τη συμμετοχή των συμμετόχων, το πλαίσιο βιωσιμότητας και την πληρότητα, καθώς και ένα συνοπτικό σύνολο δοκιμασιών για κάθε Αρχή. Η εφαρμογή αυτών των Αρχών μαζί με τις Τυπικές δημοσιοποιήσεις καθορίζει τα θέματα και τους Δείκτες που θα συμπεριληφθούν στον απολογισμό. Αυτό συνοδεύεται από τις Αρχές ισορροπίας, συγκρισιμότητας, ακρίβειας, επικαιρότητας, αξιοπιστίας και σαφήνειας, καθώς και από τις δοκιμασίες που μπορούν να χρησιμοποιηθούν, προκειμένου να επιτευχθεί η

ικανοποιητική ποιότητα των πληροφοριών που περιλαμβάνονται στον απολογισμό. Αυτή η ενότητα ολοκληρώνεται με την παροχή καθοδήγησης στους οργανισμούς που καταρτίζουν τον απολογισμό σχετικά με τον τρόπο καθορισμού του εύρους των φορέων που εκπροσωπούνται από τον απολογισμό (ονομάζεται επίσης «Όριο απολογισμού»).

2ο Μέρος - Τυπικές δημοσιοποιήσεις

Το 2ο Μέρος περιέχει τις Τυπικές δημοσιοποιήσεις που θα πρέπει να συμπεριλαμβάνονται στους απολογισμούς βιωσιμότητας. Οι Κατευθυντήριες οδηγίες προσδιορίζουν τις πληροφορίες που είναι σχετικές και ουσιαστικές για τους περισσότερους οργανισμούς και αποτελούν αντικείμενο ενδιαφέροντος για τους

περισσότερους συμμετόχους όσον αφορά την κατάρτιση απολογισμών για τους τρεις τύπους Τυπικών δημοσιοποιήσεων:

- Ø **Προφίλ:** Οι δημοσιοποιήσεις που καθορίζουν το συνολικό πλαίσιο για την κατανόηση της επίδοσης του οργανισμού, όπως η στρατηγική, το προφίλ και τη διακυβέρνησή της.
- Ø **Διοικητική Πρακτική:** Οι δημοσιοποιήσεις που καλύπτουν τον τρόπο με τον οποίο ο οργανισμός αντιμετωπίζει ένα σύνολο θεμάτων, προκειμένου να παρέχεται ένα πλαίσιο για την κατανόηση της επίδοσης σε έναν συγκεκριμένο τομέα.
- Ø **Δείκτες επίδοσης:** Οι δείκτες που αποκαλύπτουν συγκρίσιμα στοιχεία σχετικά με την οικονομική, την περιβαλλοντική και την κοινωνική επίδοση του οργανισμού.

Γενικές σημειώσεις για τους απολογισμούς με βάση το πλαίσιο GRI

Αξιολόγηση εφικτότητας

Μέσα από τη διαδικασία του καθορισμού του περιεχομένου του απολογισμού προκύπτει το σύνολο των θεμάτων και των Δεικτών για τα οποία θα πρέπει ο οργανισμός να εκδώσει απολογισμούς. Ωστόσο, οι προκλήσεις που τίθενται από τα πρακτικά ζητήματα, όπως η διαθεσιμότητα των δεδομένων, το κόστος συγκέντρωσής τους, η εμπιστευτικότητα των πληροφοριών, το απόρρητο ή άλλα νομικά ζητήματα, η αξιοπιστία των διαθέσιμων πληροφοριών και άλλοι παράγοντες ενδέχεται να οδηγήσουν στη δικαιολογημένη απόφαση να μην δημοσιοποιηθούν ορισμένες πληροφορίες. Στις περιπτώσεις κατά τις οποίες παραλείπονται σημαντικές πληροφορίες, αυτό θα πρέπει να υποδεικνύεται με σαφήνεια στον απολογισμό και να αναφέρονται οι λόγοι για αυτή την παράλειψη.

Συσσώρευση και επιμερισμός δεδομένων

Οι επιχειρήσεις που εκδίδουν απολογισμούς θα πρέπει να καθορίσουν το επίπεδο συσσώρευσης με βάση το οποίο θα παρουσιάζονται οι πληροφορίες. Αυτή η διαδικασία απαιτεί την εξισορρόπηση της απαιτούμενης προσπάθειας με την αυξημένη σημασία των αναφερόμενων πληροφοριών σε επιμερισμένη βάση (π.χ. χώρα ή εγκατάσταση). Η συσσώρευση των πληροφοριών ενδέχεται να έχει ως αποτέλεσμα την απώλεια της σημασίας σε σημαντικό βαθμό και ενδέχεται επίσης να μην δοθεί η απαραίτητη έμφαση στην ιδιαίτερα καλή ή κακή επίδοση σε συγκεκριμένους τομείς. Από την άλλη, ο περιττός επιμερισμός δεδομένων μπορεί να

επιηρεάσει την ευκολία κατανόησης των πληροφοριών. Οι επιχειρήσεις που εκδίδουν απολογισμούς θα πρέπει να επιμερίζουν τις πληροφορίες σε κατάλληλο επίπεδο χρησιμοποιώντας τις αρχές και την καθοδήγηση που παρέχονται στους αναφερόμενους Δείκτες. Ο επιμερισμός ενδέχεται να διαφέρει ανάλογα με τον Δείκτη, αλλά παρέχει λεπτομερέστερες πληροφορίες απ' ό,τι τα ενιαία, συσσωρευμένα νούμερα.

Μορφή και συχνότητα απολογισμού

Ορισμός του απολογισμού βιωσιμότητας

Ο απολογισμός βιωσιμότητας αναφέρεται σε μία ενιαία, ενοποιημένη δημοσιοποίηση που παρέχει εύλογη και ισορροπημένη παρουσίαση της επίδοσης για μια συγκεκριμένη χρονική περίοδο. Οι συμμετοχοί θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να προσπελαίνουν άμεσα όλες τις πληροφορίες που περιέχονται στον απολογισμό από μία τοποθεσία, όπως το ευρετήριο περιεχομένων του GRI. Οι υπόλοιπες εκδόσεις δεν θα πρέπει να αναφέρονται ως πηγή πληροφοριών για ένα στοιχείο Τυπικής δημοσιοποίησης GRI (π.χ. Δείκτης επίδοσης), εκτός εάν παρέχονται στο ενδιαφερόμενο μέρος τα μέσα για να προσπελάσει άμεσα τις πληροφορίες (π.χ. σύνδεσμος για συγκεκριμένη ιστοσελίδα ή αριθμός σελίδας της αντίστοιχης έκδοσης). Δεν υπάρχει ελάχιστη διάρκεια για τους απολογισμούς που εκδίδονται με βάση το Πλαίσιο GRI, με την προϋπόθεση ότι ο οργανισμός έχει εφαρμόσει σωστά τις Κατευθυντήριες οδηγίες και τα έγγραφα του Πλαισίου που επέλεξε να χρησιμοποιήσει.

Μέσο έκδοσης απολογισμού

Η κατάρτιση απολογισμών σε ηλεκτρονική μορφή (π.χ. δίσκος CD-ROM) ή μέσω Διαδικτύου και οι απολογισμοί σε έντυπη μορφή είναι κατάλληλα μέσα έκδοσης απολογισμών. Οι επιχειρήσεις μπορεί να επιλέξουν να χρησιμοποιήσουν έναν συνδυασμό απολογισμών σε ηλεκτρονική και έντυπη μορφή ή να χρησιμοποιήσουν ένα μόνον είδος μέσου. Για παράδειγμα, ένας οργανισμός μπορεί να επιλέξει να παρουσιάσει έναν λεπτομερή απολογισμό στη διαδικτυακή της τοποθεσία και να καταθέσει μια λεπτομερή περίληψη σε έντυπη μορφή, η οποία θα περιλαμβάνει τη στρατηγική και την ανάλυση, καθώς και πληροφορίες για την επίδοση. Η επιλογή εξαρτάται συχνά από τις αποφάσεις που λαμβάνει ο οργανισμός για την περίοδο του απολογισμού, τα σχέδιά του για την ενημέρωση του περιεχομένου, τους πιθανούς χρήστες του απολογισμού και άλλους παράγοντες πρακτικής φύσεως, όπως η στρατηγική διανομών. Τουλάχιστον ένα από τα μέσα (Διαδίκτυο ή έντυπο) θα πρέπει να παρέχει στους χρήστες πρόσβαση στο πλήρες σύνολο των πληροφοριών που αφορούν στην περίοδο του απολογισμού.

Συχνότητα έκδοσης απολογισμών

Οι επιχειρήσεις πρέπει να καθορίζουν έναν σταθερό και περιοδικό κύκλο έκδοσης του απολογισμού. Πολλές επιχειρήσεις εφαρμόζουν έναν ετήσιο κύκλο, ενώ άλλες επιλέγουν να εκδίδουν απολογισμούς κάθε έξι μήνες. Ένας οργανισμός ενδέχεται να επιλέξει να ενημερώνει τις πληροφορίες σε τακτά διαστήματα, μεταξύ των εκδόσεων ενοποιημένων αναφορών για την επίδοση. Αυτό παρέχει ορισμένα πλεονεκτήματα ως προς το ότι οι συμμετοχοί έχουν πιο άμεση πρόσβαση στις πληροφορίες, αλλά το

μειονέκτημα είναι ότι δημιουργούνται προβλήματα στη συγκρισιμότητα των πληροφοριών. Ωστόσο, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να εξακολουθούν να τηρούν έναν προβλεπόμενο κύκλο κατά τον οποίο όλες οι πληροφορίες που αναφέρονται καλύπτουν μια συγκεκριμένη χρονική περίοδο. Η κατάρτιση απολογισμών για την οικονομική, την περιβαλλοντική και την κοινωνική επίδοση θα πρέπει να συμπίπτει ή να ενσωματώνεται με τους απολογισμούς άλλων επιχειρήσεων, όπως οι ετήσιες οικονομικές εκθέσεις. Ο συγχρονισμός θα ενισχύσει τους δεσμούς ανάμεσα στην χρηματοοικονομική και την οικονομική, την περιβαλλοντική και την κοινωνική επίδοση.

Ενημέρωση του περιεχομένου του απολογισμού

Κατά την κατάρτιση ενός νέου απολογισμού, ο οργανισμός μπορεί να εντοπίσει κάποιες ενότητες πληροφοριών που δεν έχουν τροποποιηθεί από την έκδοση του προγενέστερου απολογισμού (π.χ. μια πολιτική που δεν τροποποιήθηκε). Ο οργανισμός μπορεί να επιλέξει να ενημερώσει μόνο τα θέματα και τους Δείκτες που άλλαξαν και να επανεκδώσει τις Δημοσιοποιήσεις που δεν άλλαξαν. Για παράδειγμα, ένας οργανισμός μπορεί να επιλέξει να αναπαραγάγει τις πληροφορίες σχετικά με τις πολιτικές που δεν άλλαξαν και να ενημερώσει μόνο τους Δείκτες επίδοσης. Η ευελιξία να χρησιμοποιηθεί αυτή η προσέγγιση εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από το μέσο έκδοσης απολογισμού που θα επιλέξει ο οργανισμός. Θέματα όπως η στρατηγική και η ανάλυση και οι Δείκτες επίδοσης υποδεικνύουν πιθανότατα τις αλλαγές που πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια κάθε περιόδου έκδοσης απολογισμών, ενώ άλλα θέματα όπως το επιχειρησιακό προφίλ ή η διακυβέρνηση ενδέχεται να αλλάζουν με πιο αργό ρυθμό. Ανεξάρτητα από τη στρατηγική που εφαρμόστηκε, το σύνολο των πληροφοριών που ισχύουν για την περίοδο έκδοσης του απολογισμού θα πρέπει να είναι προσπελάσιμο σε μία τοποθεσία (έγγραφο σε έντυπη ή ηλεκτρονική μορφή).

Διασφάλιση

Επιλογές σχετικά με τη διασφάλιση

Οι επιχειρήσεις χρησιμοποιούν διάφορες προσεγγίσεις για τη βελτίωση της αξιοπιστίας των απολογισμών τους. Οι επιχειρήσεις ενδέχεται να εφαρμόζουν συστήματα εσωτερικών ελέγχων, όπως ο εσωτερικός λογιστικός έλεγχος, στο πλαίσιο των διαδικασιών τους για τη διαχείριση και την αναφορά των πληροφοριών. Αυτά τα εσωτερικά συστήματα έχουν ουσιώδη σημασία για τη συνολική ακεραιότητα και αξιοπιστία του απολογισμού. Ωστόσο, ο GRI συνιστά τη χρήση εξωτερικής διαδικασίας διασφάλισης για τους απολογισμούς βιωσιμότητας, σε συνδυασμό με τη διασφάλιση από εσωτερικούς πόρους. Οι συντάκτες των απολογισμών χρησιμοποιούν αυτή τη στιγμή διάφορες προσεγγίσεις για την εφαρμογή των εξωτερικών διαδικασιών διασφάλισης, συμπεριλαμβανομένης της χρήσης παροχών διασφάλισης επαγγελματικού επιπέδου, επιτροπών που αποτελούνται από συμμετόχους και άλλων εξωτερικών ομάδων ή ατόμων. Εντούτοις, ανεξάρτητα από τη συγκεκριμένη προσέγγιση, η διασφάλιση θα πρέπει να εκτελείται από αρμόδιες ομάδες ή άτομα εκτός του οργανισμού. Σε αυτές τις διαδικασίες ενδέχεται να εμπλακούν ομάδες ή άτομα που ακολουθούν επαγγελματικά πρότυπα διασφάλισης ή ενδέχεται να χρησιμοποιηθούν προσεγγίσεις που ακολουθούν συστηματικές και τεκμηριωμένες διαδικασίες που βασίζονται σε αποδεικτικά στοιχεία, αλλά δεν

διέπονται από συγκεκριμένο πρότυπο. Το GRI χρησιμοποιεί τον όρο «εξωτερικές διαδικασίες διασφάλισης» όταν αναφέρεται στις δραστηριότητες που έχουν σχεδιαστεί έτσι ώστε να καταλήγουν σε δημοσιευμένα συμπεράσματα σχετικά με την ποιότητα του απολογισμού και των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτόν. Αυτό περιλαμβάνει, αλλά δεν περιορίζεται, την εξέταση των βασικών διαδικασιών που εκτελούνται για την προετοιμασία των πληροφοριών. Αυτό διαφέρει από τις δραστηριότητες που έχουν σχεδιαστεί για την αξιολόγηση ή την επικύρωση της ποιότητας ή του επιπέδου της επίδοσης ενός οργανισμού, όπως η έκδοση πιστοποιητικών επίδοσης ή αξιολογήσεων συμμόρφωσης. Συνολικά, τα θετικά στοιχεία της εξωτερικής διασφάλισης των απολογισμών, με βάση το Πλαίσιο έκδοσης απολογισμών GRI, συνίστανται στα εξής:

- Διεξάγεται από ομάδες ή άτομα εκτός του οργανισμού, που έχουν αποδεδειγμένες ικανότητες τόσο όσον αφορά στο συγκεκριμένο θέμα όσο και στις πρακτικές διασφάλισης
- Εφαρμόζεται με συστηματικό, τεκμηριωμένο και βασισμένο σε αποδεικτικά στοιχεία τρόπο, ενώ χαρακτηρίζεται από προκαθορισμένες διαδικασίες
- Αξιολογεί το εάν ο απολογισμός παρέχει εύλογη και ισορροπημένη παρουσίαση της επίδοσης, λαμβάνοντας υπ' όψιν την ακρίβεια των δεδομένων που περιέχονται στον απολογισμό, καθώς και την επιλογή του περιεχομένου συνολικά
- Χρησιμοποιεί ομάδες ή άτομα για τη διεξαγωγή της διαδικασίας διασφάλισης, τα οποία δεν περιορίζονται υπερβολικά από τη σχέση τους με τον οργανισμό ή με τους συμμετόχους της, ώστε να είναι σε θέση να εξάγουν και να εκδώσουν ένα ανεξάρτητο και αμερόληπτο συμπέρασμα για τον απολογισμό
- Αξιολογεί το βαθμό στον οποίο ο συντάκτης του απολογισμού εφάρμοσε το Πλαίσιο έκδοσης απολογισμών GRI (συμπεριλαμβανομένων των Αρχών έκδοσης απολογισμών) κατά τη διάρκεια της εξαγωγής των συμπερασμάτων και
- Καταλήγει σε μια άποψη ή σε ένα σύνολο συμπερασμάτων που διατίθενται στο κοινό σε έντυπη μορφή και μια δήλωση από τον πάροχο διασφάλισης για τη σχέση του με τον συντάκτη του απολογισμού.

5.4. SOCIAL ACCOUNTABILITY 8000 (SA8000)

Τι είναι το SA 8000:

Το SA 8000 (Κοινωνική υπευθυνότητα 8000) είναι⁶³ ένα πρότυπο που καθορίζει ένα σύνολο ελέγξιμων κριτηρίων και μια ανεξάρτητη διαδικασία ελέγχου ασφάλειας για την προστασία των δικαιωμάτων των εργαζομένων και της παραγωγής αγαθών στα πλαίσια ηθικών κανόνων, και αφορά επιχειρήσεις οποιουδήποτε μεγέθους, οπουδήποτε στον κόσμο.

Το πρότυπο είναι βασισμένο στις συμβάσεις οργάνων των διεθνών οργανώσεων εργασίας και ανθρώπινων δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένης της Παγκόσμιας Διακήρυξης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και της Συνθήκης Ηνωμένων Εθνών σχετικά με τα δικαιώματα του παιδιού.

SA 8000 και Επιχείρηση:

Μία επιτυχημένη Επιχείρηση πρέπει να είναι σε θέση να αποδείξει ότι:

- μεταχειρίζονται τους υπαλλήλους με αξιοπρεπή τρόπο
- δεν εμπλέκεται σε θέματα παιδικής εργασίας
- εφαρμόζει κατάλληλους κανονισμούς για υγιεινή και ασφάλειας
- εφαρμόζει λογικό ωράριο εργασίας και παρέχει την αντίστοιχη αποζημίωση

Τα πλεονεκτήματα της πιστοποίησης:

- Η πιστοποίηση SA 8000 δίνει στους προμηθευτές και στους κατασκευαστές ένα εμπορικό πλεονέκτημα επειδή οι καταναλωτές, ειδικά στη Δυτική Ευρώπη και τη Βόρεια Αμερική, αγοράζουν όλο και περισσότερο τα αγαθά από τους "κοινωνικά υπεύθυνους" προμηθευτές και κατασκευαστές
- Η εφαρμογή του προτύπου μπορεί να βοηθήσει να βελτιωθεί η σχέση της επιχείρησης με το κοινό, και την κυβέρνηση.
- Το πρότυπο SA 8000 θα μπορούσε να δώσει στην επιχείρηση μια πιο ανταγωνιστική θέση στην αγορά εργασίας. Η σαφής υποχρέωση συμμόρφωσης στα κοινωνικά και ηθικά πρότυπα θα καταστήσει ευκολότερο για μια επιχείρηση να προσελκύσει το καλά εκπαιδευμένο και ειδικευμένο προσωπικό.
- Η παραγωγικότητα της επιχείρησης θα μπορούσε να ενισχυθεί καθώς η εμπιστοσύνη των υπαλλήλων θα αυξηθεί, αφού θα γνωρίζουν ότι η επιχείρηση ενδιαφέρεται για την ευημερία τους. Αυτό όχι μόνο θα ενισχύσει τις σχέσεις με τους πελατών, αλλά θα οδηγήσει, μακροπρόθεσμα, σε πιο πιστούς πελάτες.
- Εξασφάλιση των προϋποθέσεων για συμμετοχή σε μεγάλους διεθνείς διαγωνισμούς
- Αύξηση της πιθανότητας για παγκόσμια αναγνώριση

⁶³ <http://www.greece.lrq.com/services-we-offer/certification/149049-sa-8000.aspx>

Κάτω από τις οδηγίες του SA 8000, οι συνθήκες εργασίας πρέπει να συμμορφώνονται με τους ακόλουθους κανονισμούς:

ΠΑΙΔΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ:

- ü Μη χρησιμοποίηση ανήλικων ατόμων (κάτω των 15 ετών ή, σε ειδικές περιπτώσεις, των 14, σύμφωνα με τις εξαιρέσεις περί αναπτυσσόμενων χωρών στο πλαίσιο της Συνθήκης 138 του Διεθνούς Οργανισμού Εργασίας ILO).
- ü Σε περίπτωση χρήσης ανήλικων στην εργασία, λήψη μέτρων για ενθάρρυνση - διευκόλυνση στη συμμετοχή τους στη μόρφωση

ΚΑΤΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ:

- ü Μη χρήση και υποστήριξη καταναγκαστικής εργασίας (ως καταναγκαστική εργασία ορίζεται «η εργασία ή η υπηρεσία που λαμβάνονται από οποιοδήποτε πρόσωπο υπό την απειλή οποιασδήποτε ρήτρας ή ποινής...»)

ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑ:

- ü Ορισμός υπεύθυνου για θέματα σχετικά με την υγεία και ασφάλεια στους χώρους εργασίας
- ü Παροχή ενός υγιεινού και ασφαλούς χώρου εργασίας
- ü Συνεχής εκπαίδευση του προσωπικού

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΣΥΛΛΟΓΙΚΗΣ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΗΣ:

- ü Δικαίωμα του προσωπικού για τη δημιουργία και συμμετοχή σε συλλογικά όργανα εντός του χώρου εργασίας
- ü Οι εκπρόσωποι συλλογικών οργάνων των εργαζομένων δεν τυγχάνουν οποιασδήποτε κακομεταχείρισης λόγω της θέσης τους αυτής

ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ:

- ü Ίση μεταχείριση ανδρών και γυναικών και γενικότερα όλων των εργαζομένων ανεξαρτήτως φύλου, εθνικότητας, χρώματος, πολιτικών - θρησκευτικών πεποιθήσεων, σεξουαλικών προτιμήσεων.
- ü Μη ύπαρξη διακρίσεων μεταξύ ανδρών και γυναικών στις διαδικασίες πρόσληψης, αμοιβών, προαγωγών και εκπαίδευσης.

ΠΕΙΘΑΡΧΙΚΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ:

- ü Αποφυγή κυρώσεων που αφορούν οποιαδήποτε μορφή φυσικού ή πνευματικού εξαναγκασμού καθώς και φραστικής κακοποίησης.

ΩΡΑΡΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ:

- ü Τήρηση του εκάστοτε ισχύοντος ωραρίου εργασίας

ü Τήρηση της νομοθεσίας για θέματα υπερωριών

ΑΠΟΔΟΧΕΣ - ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΕΙΣ:

ü Τήρηση της νομοθεσίας για τα κατώτερα όρια αμοιβών

ü Τήρηση της νομοθεσίας για την πολιτική κρατήσεων στις αμοιβές

ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ:

ü Ύπαρξη τεκμηριωμένου συστήματος για την παρακολούθηση και προώθηση των αρχών - απαιτήσεων του προτύπου.

Οφέλη: Στο τμήμα «της αναγκαιότητας» το πρότυπο περιγράφει τα πολλά πλεονεκτήματα που αναμένονται να προκύψουν από την εφαρμογή του, συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητας πιστοποίησης επιχειρήσεων μέσω επιθεωρήσεων (τρίτου μέρους από ανεξάρτητο φορέα πιστοποίησης), της ανάπτυξης των εταιρικών συστημάτων διαχείρισης που θα εγγυώνται την εταιρική κοινωνική ευθύνη, της δημιουργίας ενός σημαντικού κινήτρου για τη διασφάλιση δίκαιων και μόνιμων διεργασιών για τη συμμετοχή των ενδιαφερομένων μερών (π.χ., εργαζόμενων, οργανισμών προστασίας ανθρώπινων δικαιωμάτων και συνδικάτων). Στα έμμεσα οφέλη, που προκύπτουν από την εφαρμογή του προτύπου SA8000, δεν πρέπει να λησμονήσουμε το γεγονός ότι η επιβολή ανθρώπινων όρων εργασίας μπορεί να οδηγήσει σε υψηλότερη ποιότητα προϊόντων. Η καταναλωτική συνείδηση μπορεί να αυξηθεί, επίσης, δεδομένου ότι οι καταναλωτές συνειδητοποιούν τη δύναμή τους να επηρεάσουν προς το καλύτερο τις συνθήκες εργασίας σε άλλα μέρη του κόσμου, απλά, επιλέγοντας προϊόντα που προέρχονται από πιστοποιημένες ως προς SA8000 επιχειρήσεις.

6. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΠΟΥ ΕΦΑΡΜΟΖΟΥΝ ΚΑΛΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ

Τα παραδείγματα⁶⁴ καλών πρακτικών υποστηρίζουν την όσο δυνατόν ευρύτερη διάδοση προγραμμάτων Ε.Κ.Ε. που εφαρμόζουν οι επιχειρήσεις και αποτελεί άριστο εργαλείο για όλους εκείνους που επιθυμούν να κατανοήσουν καλύτερα την έννοιά της. Παρακάτω παρουσιάζονται ορισμένες αρκετά μεγάλες και γνωστές επιχειρήσεις που έχουν υιοθετήσει κάποια πρότυπα και δράσεις, δείχνοντας έτσι την κοινωνική τους ευαισθησία προς τους καταναλωτές καθώς και τα ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα για τις ίδιες στον επιχειρηματικό στίβο.

⁶⁴ Τα "πώς" της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης
<http://www.euro2day.gr/SubArticleSpecialFolders.aspx?amid=103717&parent=103711>

Intracom Holdings

Η Intracom Holdings και οι θυγατρικές της Intracom Telecom, Intracom IT Services και Intracom Defense Electronics έχουν καθιερώσει τη "Διαδικασία εσωτερικών συνεντεύξεων" που αναφέρεται στην αποτύπωση της γνώμης των εργαζομένων σχετικά με την ορθή εφαρμογή των πρακτικών ανθρώπινου δυναμικού, καθώς και στον εντοπισμό τυχόν παραπόνων αναφορικά με θέματα της καθημερινής τους ζωής στην εργασία τους. Η διεξαγωγή των εσωτερικών συνεντεύξεων πραγματοποιείται συστηματικά σε καθημερινή βάση από τις αντίστοιχες Διευθύνσεις Ανθρώπινου Δυναμικού, σύμφωνα με προκαθορισμένο πρόγραμμα. Συγκεκριμένα, στελέχη του Ανθρώπινου Δυναμικού της κάθε εταιρείας επισκέπτονται τις διάφορες διευθύνσεις και διεξάγουν εμπιστευτικές συνεντεύξεις με εργαζομένους, οι οποίοι επιλέγονται δειγματοληπτικά, λαμβάνοντας μόνο σαν κριτήριο την επαγγελματική κλίμακα ή/και τη θέση στην οποία ανήκουν, ώστε σταδιακά να καλύπτονται όλες οι κατηγορίες των εργαζομένων. Οι συνεντεύξεις γίνονται με τη βοήθεια ανώνυμου ερωτηματολογίου που αφορά στα παραπάνω θέματα. Τα αποτελέσματα των συνεντεύξεων αξιολογούνται από τις διευθύνσεις ανθρώπινου δυναμικού και τυχόν προβλήματα αντιμετωπίζονται σε συνεργασία με τις αρμόδιες διευθύνσεις.

Κοινωνικά Οφέλη

- Ø ελεύθερη έκφραση απόψεων για θέματα που αφορούν την εργασιακή ζωή
- Ø συμβολή στην ορθή εφαρμογή ίσων ευκαιριών

Εταιρικά Οφέλη

- Ø έμπρακτη απόδειξη του σεβασμού προς τους εργαζομένους
- Ø διαπίστωση των αναγκών των εργαζομένων και άμεση ανταπόκριση σε αυτές
- Ø αναβάθμιση εργασιακού περιβάλλοντος
- Ø διατήρηση ικανοποιημένων και αφοσιωμένων εργαζομένων

P&G
Procter & Gamble

Είναι γνωστό ότι κάθε 3 λεπτά πεθαίνει στον κόσμο ένα μωρό από Τέτανο. Η Unicef προσπαθεί να εξαλείψει το μητρικό και νεογνικό τέτανο χαρίζοντας ένα καλύτερο αύριο στα μωρά που το έχουν ανάγκη. Η Procter & Gamble, κατά την περίοδο Οκτώβριος-Δεκέμβριος 2007, μέσω ενός ευρέως διαδεδομένου προϊόντος βρεφικής φροντίδας, υποστήριξε τη διεθνή εκστρατεία της Unicef. Συγκεκριμένα, με την αγορά κάθε πακέτου που φέρει το σήμα της Unicef προσφέρεται ένα αντιτετανικό εμβόλιο σε μία έγκυο γυναίκα του αναπτυσσόμενου κόσμου. Δύο μόνο αντιτετανικοί εμβολιασμοί προστατεύουν από τον τέτανο τη μητέρα και το μωρό της για τους επόμενους 6 μήνες από τη γέννηση. Στόχος της ελληνικής προσπάθειας ήταν να συγκεντρωθούν **1.800.000** εμβόλια.

Κοινωνικά Οφέλη

- Ø στόχος της διεθνούς εκστρατείας ήταν να συγκεντρωθούν περισσότερα από 28.000.000 αντιτετανικά εμβόλια, μέχρι τον Ιανουάριο του 2007, τα οποία θα διοχετεύονταν σε 17 Αφρικανικές χώρες με την ελπίδα να εξαλειφθεί ο μητρικός και νεογνικός τέτανος σε τουλάχιστον οκτώ από αυτές
- Ø το πρόγραμμα αγκαλιάστηκε και από τους Έλληνες καταναλωτές, εξασφαλίζοντας τελικά 2.000.000 εμβόλια για τις ευάλωτες μητέρες και τα βρέφη

Εταιρικά Οφέλη

- Ø θερμή αποδοχή από τους εμπορικούς συνεργάτες της εταιρείας, οι οποίοι και συνέβαλλαν στην επικοινωνία της δράσης μέσα από τα καταστήματά τους
- Ø ενίσχυση της εικόνας και φήμης του προϊόντος, στο ότι αληθινά νοιάζεται και φροντίζει τα μωρά όλου του κόσμου
- Ø καλλιέργεια στους εργαζομένους του αισθήματος προσφοράς, αλλά και υπερηφάνειας για τις δράσεις της

Η GlaxoSmithKline οργανώνει και υλοποιεί εκστρατεία ενημέρωσης προς το ευρύ κοινό για τον καρκίνο του τραχήλου της μήτρας με τα συνθήματα "Κάνε την Έξυπνη Κίνηση. Σκέψου την Πρόληψη" και "Κάνε την Έξυπνη Κίνηση. Σκέψου τον Εμβολιασμό". Η εκστρατεία πραγματοποιείται σε συνεργασία με τον Όμιλο Εθελοντών κατά του καρκίνου "Αγκαλιάζω". Έχει τη στήριξη της Ελληνικής Εταιρείας Παθολογίας τραχήλου και κολποσκόπησης και τελεί υπό την αιγίδα του Υπουργείου Υγείας. Στόχος της είναι η ενημέρωση των Ελληνίδων σχετικά με τον καρκίνο του τραχήλου της μήτρας και η πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια πρόληψή του. Η εκστρατεία αναγνωρίζει τη σημασία του τακτικού ελέγχου με τεστ Παπανικολάου που σε συνδυασμό με τον εμβολιασμό μπορεί να μειώσει την πιθανότητα καρκίνου του τραχήλου της μήτρας κατά 94%. Η εκστρατεία ενημέρωσης γίνεται μέσα από:

- τρία διαφορετικά φυλλάδια προς το ευρύ κοινό (μητέρες, νεαρές κοπέλες και όλες τις γυναίκες)
- αφίσες σε ιατρεία, κλινικές, σημεία ενημέρωσης κοινού, δημόσιους και ιδιωτικούς χώρους
- ιστοσελίδα www.emvolioktm.gr
- καταχωρήσεις σε έντυπα

Η ανάγκη υλοποίησης μίας τέτοιας εκστρατείας ενισχύεται από το γεγονός ότι στην Ελλάδα δεν υπάρχει εθνικό σύστημα πληθυσμιακού ελέγχου, η διεξαγωγή του τεστ Παπανικολάου είναι ευκαιριακή, αλλά και η πληροφόρηση ελλιπής. Το 78% των γυναικών δεν κάνει συστηματικά τεστ Παπανικολάου, ενώ το 59% δεν γνωρίζει το λόγο για τον οποίο γίνεται το τεστ.

Κοινωνικά Οφέλη

- Ø ενημέρωση και προαγωγή της γνώσης σχετικά με τη νόσο και την πρόληψή της
- Ø κινητοποίηση των γυναικών για τη σημασία του τεστ Παπανικολάου και του εμβολιασμού με τελικό στόχο την εξάλειψη της νόσου

Εταιρικά Οφέλη

- Ø ενεργή συμμετοχή σε ευαίσθητα κοινωνικά θέματα
- Ø ενδυνάμωση του κοινωνικού προφίλ

ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ Α.Ε.
ΟΜΙΛΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Ο Όμιλος Μυτιληναίος μέσω της θυγατρικής του "Αλουμίνιον της Ελλάδος" και σε συνεργασία με Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα της χώρας (Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης και Πανεπιστήμιο Πατρών), προχώρησε στην εξεύρεση λύσης για την αξιοποίηση των καταλοίπων βωξίτη. Η λύση αυτή μετουσιώθηκε σε πράξη με την εγκατάσταση στο εργοστάσιο αλουμίνας και αλουμινίου στα Άσπρα Σπίτια Βοιωτίας, της πρώτης "φιλτρόπρεσσας", που επιτρέπει την αξιοποίηση των καταλοίπων βωξίτη.

Πρακτικά τα κατάλοιπα βωξίτη αξιοποιούνται ως: πηγή σιδήρου στην παραγωγή τσιμέντου, συμπληρωματική πρώτη ύλη στην κεραμοτουβλοποιία, υπόστρωμα στην κατασκευή επιχωμάτων στην οδοποιία, στρώμα γεωλογικού φραγμού για τη στεγανοποίηση πυθμένα ή ενδιάμεσης στρώσης των Χώρων Υγειονομικής Ταφής Αστικών Απορριμμάτων (ΧΥΤΑ) ή για τη στεγάνωση επιφάνειας των ΧΥΤΑ ή Χώρων Ανεξέλεγκτης Διάθεσης Αστικών Απορριμμάτων (ΧΑΔΑ), εδαφικό κάλυμμα για καλλιέργεια φυτών σε χώρους προς αποκατάσταση, μέσο εμπλουτισμού και βελτίωσης υποβαθμισμένων ή απερημοποιημένων ή αλατούχων εδαφών, υλικό πλήρωσης και αποκατάστασης παλαιών μεταλλείων.

Ήδη από τις αρχές του 2006, ένα μεγάλο μέρος των καταλοίπων διατίθεται ως πρώτη ύλη στην τσιμεντοβιομηχανία και την κεραμοτουβλοποιία, όπου έχουν ήδη απορροφηθεί περισσότεροι από 90.000 τόνοι. Η "Αλουμίνιον της Ελλάδος" επεκτείνει τις έρευνές της και προς άλλες κατευθύνσεις, όπως η δέσμευση εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα για χρήση ως πρώτη ύλη στη βιομηχανία παραγωγής σιδήρου-χυτοσιδήρου.

Κοινωνικά Οφέλη

- ∅ αντιμετώπιση με ουσιαστικό τρόπο ενός περιβαλλοντικού θέματος που απασχολεί τις τοπικές κοινωνίες της περιοχής
- ∅ αξιοποίηση των καταλοίπων με ωφέλιμο τρόπο
- ∅ απομάκρυνση του μεγαλύτερου ποσοστού του νερού που περιέχεται στα κατάλοιπα βωξίτη, καθιστώντας τα κατάλληλα για τις παραπάνω εφαρμογές

Εταιρικά Οφέλη

- ∅ παγκόσμια πρωτοπορία που δίνει λύση σε ένα δύσκολο περιβαλλοντικό πρόβλημα
- ∅ μεγάλης κλίμακας παράδειγμα επιτυχούς εφαρμογής των αρχών της αειφόρου ανάπτυξης

Η παγκόσμια κατανάλωση νερού κατά τη διάρκεια του τελευταίου αιώνα έχει αυξηθεί έξι φορές, ενώ ήδη το ένα τρίτο του παγκόσμιου πληθυσμού στερείται την πρόσβαση σε καθαρό νερό. Αναγνωρίζοντας την αναγκαιότητα της διαφύλαξης και σωστής διαχείρισης των υδάτινων πόρων της γης, οι εταιρείες Coca-Cola Hellas και Coca-Cola 3E ξεκίνησαν το 2006, έπειτα από 1,5 χρόνο προετοιμασίας και σχεδιασμού, το πρόγραμμα 'Αποστολή νερό'. Περιλαμβάνει μια σειρά πολλαπλών δράσεων, μεταδίδοντας το μήνυμα της υπεύθυνης κατανάλωσης νερού, σε κάθε γωνιά της Ελλάδας. Στόχο έχει την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση όλων των Ελλήνων σχετικά με την υπάρχουσα κατάσταση και τη σωστή διαχείριση των υδάτινων πόρων.

Κατά τη διάρκεια του 2007 πραγματοποιήθηκαν εκστρατείες ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης στα ΜΜΕ, διανομή εντύπων με στόχο την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του κοινωνικού συνόλου για τη σωστή διαχείριση του νερού, υποστήριξη περιβαλλοντικών εκδηλώσεων όπως αυτές που πραγματοποιήθηκαν από την UNESCO στην Κέρκυρα, στο πλαίσιο του εορτασμού της παγκόσμιας ημέρας νερού, υποστήριξη και συμμετοχή σε συνέδρια με στόχο την ανάδειξη και ευαισθητοποίηση όλων των εμπλεκόμενων φορέων για την αντιμετώπιση του προβλήματος της μη-σωστής διαχείρισης, αλλά και της προστασίας των υδάτινων πόρων και δημιουργία ειδικής ιστοσελίδας (www.apostolineró.gr), για αναλυτική ενημέρωση μέσα από το διαδίκτυο.

Κοινωνικά Οφέλη

- Ø ευαισθητοποίηση σχετικά με την υπεύθυνη κατανάλωση νερού
- Ø κατανόηση και συνειδητοποίηση ότι είναι ένας φυσικός πόρος σε ανεπάρκεια
- Ø πληροφόρηση για τρόπους μείωσης της κατανάλωσης και κατανόηση της ζωτικής του σημασίας για τη ζωή στον πλανήτη

Εταιρικά Οφέλη

- Ø προστασία φυσικών πόρων απαραίτητων στην παραγωγική διαδικασία της εταιρείας. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι στο πλαίσιο βελτίωσης της διαχείρισης του νερού και της αποδοτικής χρήσης του, η κατανάλωση νερού στην εταιρεία μειώθηκε, από το 2005 έως το 2006, κατά 16%
- Ø ανάπτυξη σχέσεων με κοινωνικούς εταίρους
- Ø ενίσχυση φήμης και ισχυροποίηση περιβαλλοντικού προφίλ

Η ΑΚΤΩΡ, από το 2006, έχει αναπτύξει ένα καινοτόμο σχέδιο δράσης με στόχο την εξοικονόμηση ενέργειας σε κτίρια, με την ονομασία "GreenBuilding". Στο πλαίσιο του προγράμματος αυτού, εφάρμοσε σειρά παρεμβάσεων για μείωση της κατανάλωσης ενέργειας στο νέο συγκρότημα κεντρικών γραφείων της, όπως:

- τοποθέτηση ειδικών συστημάτων κλιματισμού και φωτισμού για εξοικονόμηση ενέργειας
- εγκατάσταση συστήματος ενεργειακής διαχείρισης κτιρίου για τον κεντρικό έλεγχο και ρύθμιση της λειτουργίας
- οικολογικό σχεδιασμό του συγκροτήματος και κατασκευή αίθριου έκτασης 200m²
- τοποθέτηση κινητών πλαισίων σκιασμού των προσόψεων κ.λπ.

Επειδή η ευθύνη μιας κατασκευαστικής εταιρείας δεν σταματά στα ιδιόκτητα κτίρια της, η ΑΚΤΩΡ προωθεί το "GreenBuilding" και στα έργα που κατασκευάζει. Παρέχει τεχνική υποστήριξη προς το Νέο Μουσείο Ακρόπολης και προς το Ξενοδοχειακό Συγκρότημα Ρωμανού για την εφαρμογή παρεμβάσεων ενεργειακής αποδοτικότητας, με σκοπό την ένταξή τους στο "GreenBuilding".

Κοινωνικά Οφέλη

- Ø ελάττωση των αερίων ρύπων και συμβολή στην ανάσχεση του φαινομένου του θερμοκηπίου
- Ø προστασία των εξαντλήσιμων φυσικών πόρων

Εταιρικά Οφέλη

- Ø ετήσια εξοικονόμηση ενέργειας 980.669 KWh
- Ø βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας κατά 26,4%
- Ø βελτίωση της ποιότητας του εσωτερικού χώρου των κτιρίων
- Ø μείωση του λειτουργικού κόστους από την κατανάλωση ενέργειας
- Ø δημόσια αναγνώριση και βελτίωση της εικόνας της εταιρείας
- Ø περιβαλλοντική προβολή της ΑΚΤΩΡ στην Ελλάδα και στην Ευρωπαϊκή Ένωση

ΠΡΙΝ

ΜΕΤΑ

Η αποκατάσταση παλαιών λατομείων είναι ένας από τους σημαντικότερους τομείς, όπου εκδηλώνεται έμπρακτα η δέσμευση κάθε επιχείρησης που αναπτύσσει δραστηριότητες για την προστασία του περιβάλλοντος. Η πιο συνηθισμένη μέθοδος αποκατάστασης λατομείων είναι η δημιουργία αναβαθμών, κατά τη διάρκεια της ανάπτυξης-εκμετάλλευσης του λατομείου, η αποκατάσταση των εξαντλημένων αναβαθμών και η φύτευση τους με τοπική χλωρίδα. Απέναντι στη μεγάλη αυτή πρόκληση, ο TITAN συμμετείχε από το 2005 σε ένα μακροχρόνιο ερευνητικό πρόγραμμα συνεργασίας με το Εθνικό Ίδρυμα Αγροτικής Έρευνας Ελλάδος και φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης. Το πρόγραμμα αυτό οδήγησε σε μια ιδιαίτερα καινοτόμο τεχνολογική λύση του προβλήματος που συνδυάζει τη βέλτιστη διαχείριση και ανακύκλωση επεξεργασμένων απορριμμάτων και την αποκατάσταση του περιβάλλοντος. Στο πλαίσιο αυτό, επεξεργασμένα απορρίμματα που συλλέγονται από οικίες και επιχειρήσεις στην περιοχή της Αθήνας, τοποθετούνται σε υποβαθμισμένης ποιότητας εδάφη και λειτουργεί ως εδαφικό υπόστρωμα, επιτρέποντας την αναδιαμόρφωση της μορφολογίας του εδάφους και την εκ νέου φύτευση. Αυτή η πειραματική, διεπιστημονική πρωτοβουλία ολοκληρώθηκε με επιτυχία το 2007, με πιλοτική εφαρμογή σε παλιό λατομείο σχιστολίθου, κοντά στο εργοστάσιο Καμαρίου του TITANA, καθώς επίσης και σε λατομεία στη Βρετανία.

Κοινωνικά Οφέλη

- Ø βελτίωση της διαχείρισης και της αξιοποίησης των απορριμμάτων συστηματική μείωση του όγκου απορριμμάτων για απόθεση στους ΧΥΤΑ
- Ø ανάπτυξη και εφαρμογή λύσεων κοινά αποδεκτών προς όφελος των τοπικών κοινοτήτων, του φυσικού περιβάλλοντος και του ευρύτερου κοινωνικού συνόλου
- Ø διάδοση καινοτόμων προσεγγίσεων για το περιβάλλον, την αποκατάσταση του φυσικού περιβάλλοντος και τη δενδροφύτευση
- Ø ενίσχυση της συνεργασίας της ακαδημαϊκής κοινότητας με επιχειρήσεις, όπως επίσης και των επιχειρήσεων με τοπικές κοινότητες και φορείς

Εταιρικά Οφέλη

- Ø ανάπτυξη νέας τεχνογνωσίας, μεθόδων πρακτικής εφαρμογής και εμπειριών
- Ø αντιμετώπιση προβλημάτων αποκατάστασης σε περιοχές με ιδιαίτερα ζητήματα
- Ø επέκταση των δυνατοτήτων συνεργασίας με τοπικές κοινότητες, εκπαιδευτικά και επιστημονικά ιδρύματα
- Ø ανταλλαγή εμπειριών και τεχνικών μεθόδων με άλλες επιχειρήσεις και άλλους κλάδους

Ο ΟΤΕ οργάνωσε πανελλαδική εκστρατεία, με τίτλο “ΟΤΕ on the broadband” και με στόχο την ενημέρωση, εκπαίδευση και εξοικείωση του κοινού, ιδιαίτερα της περιφέρειας, με το διαδίκτυο & τις ευρυζωνικές υπηρεσίες. Με όχημα την 1^η κινητή τεχνολογική μονάδα ενημέρωσης και με βασικό μήνυμα "Κάνε τη ζωή σου πιο εύκολη", το πρόγραμμα επισκέφθηκε 33 πόλεις από τον Ιούλιο έως το Σεπτέμβριο του 2006 και από τον Απρίλιο έως τον Ιούνιο του 2007, διαδίδοντας την ευρυζωνικότητα και τις νέες τεχνολογίες στο μεγαλύτερο μέρος της ελληνικής επικράτειας.

Κοινωνικά Οφέλη

- Ø περισσότεροι από 28.000 επισκέπτες, σε 33 πόλεις της Ελλάδας, είχαν τη δυνατότητα να γνωρίσουν τα οφέλη της ευρυζωνικότητας και των νέων τεχνολογιών
- Ø το 63% των επισκεπτών ήταν ηλικίας 15-34 ετών, γεγονός που αποδεικνύει το ενδιαφέρον της νέας γενιάς για τις νέες τεχνολογίες
- Ø το 39% των επισκεπτών δεν είχαν καθόλου σύνδεση με το διαδίκτυο
- Ø το 37% όσων δεν χρησιμοποιούν το διαδίκτυο δεν είχαν ποτέ επαφή ή/και ενημέρωση για αυτό

Τα πιο πάνω ποσοστά αποδεικνύουν τη σημαντικότητα του προγράμματος και τη συμβολή του στην ενίσχυση της ψηφιακής γνώσης και στη μείωση του ψηφιακού χάσματος.

Εταιρικά Οφέλη

- Ø συμβολή στην επίτευξη του βασικού στρατηγικού στόχου για ανάπτυξη και διάδοση της ευρυζωνικότητας σε συνδυασμό με τον εθνικό στόχο για γεφύρωση του ψηφιακού χάσματος και αύξηση των ποσοστών διείσδυσης της τεχνολογίας ADSL
- Ø σύνδεση του εταιρικού σήματος με τη διάδοση της ευρυζωνικότητας και την ενημέρωση των πολιτών για τα οφέλη που προκύπτουν από τη χρήση των νέων τεχνολογιών

7. ΕΠΙΛΟΓΟΣ – ΓΕΝΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Σήμερα, η έννοια της βιώσιμης ανάπτυξης αποκτά πρωταγωνιστικό ρόλο και η εστίασή της έχει μετατοπιστεί από το διεθνές επίπεδο, στο χώρο δραστηριοποίησης των επιχειρήσεων. Οι επιχειρήσεις αντιμετωπίζουν αυξανόμενη πίεση από τους κανονισμούς, την αγορά και τα ενδιαφερόμενα μέρη, για προϊόντα ποιοτικά που ταυτόχρονα θα υποστηρίζουν την έννοια της βιώσιμης ανάπτυξης.

Κύριος σκοπός της πτυχιακής εργασίας ήταν να παρουσιάσει το επίπεδο της κοινωνικής επίδοσης που παρουσιάζουν οι επιχειρήσεις. Παρουσιάστηκε το αντικείμενο της κοινωνικής λογιστικής, η οποία σαν έννοια δεν διαφέρει σημαντικά από την Λογιστική όπως εφαρμόζεται για τα οικονομικά μεγέθη της επιχείρησης. Έγινε προσπάθεια να εξηγηθούν οι ενέργειες, οι παραλείψεις, το ρίσκο και οι αλληλεξαρτήσεις για τις οποίες η επιχείρηση είναι κοινωνικά υπεύθυνη απέναντι σε όσους έχουν νόμιμο ενδιαφέρον. Συνοπτικά, η διαδικασία οφείλει να διέπεται από διαφάνεια (transparency), δηλαδή την υποχρέωση να αποδίδεται λογαριασμός σε όσους έχουν νόμιμο ενδιαφέρον, τα ενδιαφερόμενα δηλαδή μέρη της επιχείρησης (stakeholders), χωρίς σκόπιμες αποκρύψεις. Ανταπόκριση (responsiveness), δηλαδή σε ποιο βαθμό σημαίνει η επιχείρηση είναι υπεύθυνη για την ανάπτυξη διαδικασιών και στόχων που να υποστηρίζουν τη συνεχή βελτίωση της κοινωνικής της απόδοσης και τέλος, με την έννοια της συμμόρφωσης (compliance), δηλαδή την υποχρέωση της επιχείρησης να τηρεί τους νόμους, πρότυπα, εσωτερικές διαδικασίες και πολιτικές που έχουν υιοθετηθεί για την κοινωνική λογιστική.

Σε αυτό το σημείο πρέπει να υπογραμμιστεί ότι η κοινωνική ευθύνη των Ελληνικών εταιρειών στο σύνολο τους βρίσκεται σε πρώιμο στάδιο ανάπτυξης συγκριτικά με άλλες χώρες του εξωτερικού. Γίνονται προσπάθειες ευαισθητοποίησης των επιχειρήσεων διαμέσου του ινστιτούτου κοινωνικής καινοτομίας, ενός μη κυβερνητικού οργανισμού, ο οποίος όμως αποτελεί έναν εθελοντικό θεσμό, με συνέπεια να μην υπακούουν σε αυτόν όλες οι επιχειρήσεις παρά μόνο όσες ανήκουν στην κατηγορία μεγάλης και μεσαίας κεφαλαιοποίησης. Επομένως το κράτος οφείλει να δημιουργήσει κίνητρα για τις επιχειρήσεις μικρού μεγέθους ούτως ώστε να υιοθετήσουν αυτό το θεσμό και να ενσωματώσουν στις διαδικασίες τους την ιδέα της κοινωνικής λογιστικής. Οι περισσότερες Ελληνικές επιχειρήσεις έχουν υιοθετήσει ένα διευρυμένο ορισμό της υπευθυνότητας. Πολλές από αυτές όχι μόνο αναγνωρίζουν και διαχειρίζονται τους κινδύνους που προκύπτουν από τον κοινωνικό, περιβαλλοντικό και ευρύτερο οικονομικό αντίκτυπο των δραστηριοτήτων τους, αλλά πλέον αναζητούν τρόπους να εξελίξουν τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες τους, ώστε να ανταποκριθούν στις μεγάλες κοινωνικές και περιβαλλοντικές προκλήσεις της εποχής, όπως είναι η κλιματική αλλαγή, η προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και η παγκόσμια φτώχεια. Ακόμη όμως και οι εταιρείες που δεν έχουν υιοθετήσει πρακτικές διαφανούς και συστηματικής αναφοράς των επιδράσεων τους στην κοινωνία, στο περιβάλλον και στην ευρύτερη λειτουργία της οικονομίας φαίνεται ότι αναγνωρίζουν το μερίδιο ευθύνης που τους αναλογεί και αισθάνονται την ανάγκη να ταυτιστούν με κοινωνικά-οικολογικά μηνύματα.

Για την σημασία της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης, έχει γίνει πολύ λόγος τις τελευταίες δεκαετίες. Η έννοιά της, ως νεόφερτη, είναι δύσκολο να προσδιοριστεί επακριβώς. Στην εργασία, γίνεται αποδεκτό ότι εταιρική κοινωνική ευθύνη ονομάζεται η ενσωμάτωση κοινωνικών και περιβαλλοντικών αξιών στη στρατηγική και στις δραστηριότητες των επιχειρήσεων, σε εθελοντική βάση. Η ΕΚΕ εστιάζει στην «τριπλή

βασική αρχή», η οποία αφορά τόσο τη χρηματοοικονομική όσο και την κοινωνική και περιβαλλοντική απόδοση μιας επιχείρησης. Είναι σημαντική γιατί αντικατοπτρίζει τις θεμελιώδεις αξίες της κοινωνίας στην οποία επιθυμούμε να ζούμε, θα πρέπει να γίνει αναπόσπαστο κομμάτι της φιλοσοφίας των όσων εργάζονται μέσα σε εταιρίες αλλά και γι' αυτές τις ίδιες, γιατί μπορεί να συμβάλλει στη δημιουργία ενός εργασιακού περιβάλλοντος με καλύτερα κίνητρα και ανταμοιβές. Η ΕΚΕ αναφέρεται σε δράσεις σε ποικίλους τομείς, όπως τα ανθρώπινα δικαιώματα, τα εργασιακά δικαιώματα, την περιβαλλοντική προστασία, την ανάμιξη στην ανάπτυξη των τοπικών κοινοτήτων και δόμηση σχέσεων στην αλυσίδα εφοδιασμού και με τους επιχειρηματικούς εταίρους.

Η κοινωνικά υπεύθυνη διαχείριση περιλαμβάνει κώδικες συμπεριφοράς, πρότυπα διαχείρισης και αναφοράς, τα οποία προσφέρουν αρχές, συστήματα διαδικασιών, βήματα εφαρμογών, δείκτες και μεθόδους μέτρησης, αξιολόγησης και αναφοράς. Τα κύρια πρότυπα στα οποία γίνεται αναφορά είναι το AA1000 που βοηθάει τις επιχειρήσεις να βελτιώσουν την ποιότητα της κοινωνικής λογιστικής τους και τις διαδικασίες κοινωνικού απολογισμού και ελέγχου και μπορεί να λειτουργήσει ως ο συνδετικός κρίκος των υπαρχόντων προτύπων και συστημάτων διαχείρισης και ποιότητας καθώς και ως αυτόνομο σύστημα για τη διαχείριση και επικοινωνία της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης. Το Global Reporting Initiative(GRI), το οποίο είναι ένα δίκτυο οργανισμών το οποίο δημιούργησε και προωθεί το πλέον διαδεδομένο ανά τον κόσμο πλαίσιο οδηγιών για τη σύνταξη κοινωνικών απολογισμών βιωσιμότητας και είναι το πιο έγκυρο και διεθνώς αποδεκτό για τη «μέτρηση» και τον «απολογισμό» των οικονομικών, περιβαλλοντικών και κοινωνικών επιδόσεων επιχειρήσεων και οργανισμών, το οποίο οικειοθελώς δεσμεύονται να ακολουθούν και τέλος, το SA 8000, το οποίο είναι ένα πρότυπο που καθορίζει ένα σύνολο ελέγξιμων κριτηρίων και μια ανεξάρτητη διαδικασία ελέγχου ασφάλειας για την προστασία των δικαιωμάτων των εργαζομένων και της παραγωγής αγαθών στα πλαίσια ηθικών κανόνων, και αφορά επιχειρήσεις οποιουδήποτε μεγέθους, οπουδήποτε στον κόσμο. Το πρότυπο είναι βασισμένο στις συμβάσεις διεθνών οργανώσεων εργασίας και ανθρώπινων δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένης της Παγκόσμιας Διακήρυξης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και της Συνθήκης Ηνωμένων Εθνών σχετικά με τα δικαιώματα του παιδιού.

Με βάση λοιπόν όλα τα παραπάνω, συμπεραίνουμε ότι οι επιχειρήσεις πρέπει συνεχώς να λαμβάνουν υπόψη ότι η οικονομική ύφεση αποτελεί βραχυπρόθεσμο φαινόμενο, ενώ οι δράσεις που αναφέρθηκαν στοχεύουν στην μακροπρόθεσμη ευημερία και προσδίδουν μακροπρόθεσμο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα στις εταιρίες που τις αναλαμβάνουν. Άρα, όσες εταιρίες καταφέρουν και κρατήσουν ανέπαφες ή και αναπτύξουν καινούριες ολοκληρωμένες δράσεις, στο πλαίσιο ολοκληρωμένης στρατηγικής, σίγουρα θα αποκομίσουν μελλοντικά οφέλη στον οικονομικό, αλλά και στον κοινωνικό στίβο.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ – ΠΗΓΕΣ

R.H. Gray, D.L. Owen & K.T. Maunders, Corporate Social Reporting: Accounting and accountability (Hemel Hempstead: Prentice Hall, 1987)p. IX.

D. Crowther, Social and Environmental Accounting (London: Financial Times Prentice Hall, 2000), p. 20.

Gray R.H., D.L. Owen & C. Adams (1996) Accounting and Accountability: Changes and Challenges in Corporate Social and Environmental Reporting (London: Prentice Hall)

Rabun, T.M. and Williams, C.W. (1974). "Social Accounting: The Accountant's Role", Federal Accountant

Social Audit: A Toolkit A Guide for Performance Improvement and Outcome Measurement -CENTRE FOR GOOD GOVERNANCE- 2005

Report on a Social Accounting and Audit Research Project 2008
John Pearce and Alan Kay Social Audit Network

Social Audit and Accounting: John Pearce, Community Business Scotland (CBS) Network (2001)

Pearce, J. (2000), Social Audit and Accounting, CBS network & Social Enterprise Network.

Herzig, Christian (2006). Corporate Sustainability Reporting. An Overview. pp. 301–324.

CSI Background Paper No. 5 July 2009

«Recent approaches to measuring social impact in the Third sector: An overview»
Gianni Zappalà & Mark Lyons- Centre for Social Impact -www.csi.edu.au

Social Audit Network -Social accounting and audit for the community sector
C/o CBS Network Ltd., Link Group, 45 Albany Street, Edinburgh EH1 3QY

Report on a Social Accounting and Audit Research Project 2008
John Pearce and Alan Kay Social Audit Network- www.nr-foundation.org

Spreckley, F. (2000), Social Audit Toolkit, Social Audit Partnership Ltd.

Social Audit: A Toolkit A Guide for Performance Improvement and Outcome Measurement - CENTRE FOR GOOD GOVERNANCE-2005 (<http://unpan1.un.org>)

Σύστημα Κοινωνικού Ελέγχου και Αξιολόγησης Κοινωνικών Επιχειρήσεων Αθήνα 2004- ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ

Μελέτη στο πλαίσιο του έργου: Κοινωνική Επιχειρηματικότητα για την καταπολέμηση του αποκλεισμού (From Solidarity to Market Success) της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας

Chapple W., 20004, "The business Agenda and business in society" handout for lecture in CSR, Nottingham University Business School

Freeman R.E., 1984, "Strategic management: A stakeholder approach pitman series in business and public policy, chapter 3, " Framework and philosophy" p. 52-82, handout for lecture 5 in CSR, Nottingham University Business School

Sarbutts N. 2003, " Can SME's do CSR" A Practitioner's view of the ways small and medium sized enter prices are able to manage reputation through CSR" in journal of communication management Vol 7 (4), p. 340-347

McWilliams A. and Siegel D, 2001, "CSR: A Theory of the firm perspective Academy of management review, vol. 26 (1), p. 117-127

Donaldson T. 1982, "Corporations and Morality"

Vogel DJ. 1996, "The study of business and politics" California Management review, vol 38 (3), p. 146-165

Stakeholder Engagement Standard- Exposure Draft- AA1000

O. C. Ferrell, John Fraedrich, Ferrell, Business Ethics: Ethical Decision Making & Cases

Clarkson ME, 1995, " A stakeholder Framework for analysing and evaluating CSR performance" Academy of managements review Jan95, Vol. 20 (1), p. 92-117

Mulder, Herman. "Fixing the world by fair globalisation, sustainable capitalism, smart governements: oxymorons or imperatives? The race to the Bottom"

Crane A and Matten D, 2004, "Business Ethics" Oxford University Press, Chapter 1, " Introducing Business Ethics" p. 1-37

Anshen M. 1970, "Changing the social Contract: A role for business" Columbia journal of world business, vol 5 (6), p. 6-14

Carson AS, 1996, "The nature of Moral Business Person"

Tiemstra JP 2003, Environmental policy for business and government" business and society review (1974) Spring 2003, Vol 108 (1) p. 61-69

Buchholz RA and Rosenthal SB., 1997, "Business and Society: What's in a name?" "International Journal of organisational Analysis, Vol 5 (2), p. 180-201

Welford R., 2004, "Corporate Social Responsibility in Europe and Asia" Journal of corporate Citizenship issue 13, p. 31-47

Crane A. and Matten, 2004, "Business ethics" Oxford University Press, Chapter 2, "Framing Business Ethics: Corporate responsibility stakeholders and corporate citizenship" p. 55-61

AccountAbility 1000 (AA1000) framework standard, guidelines and professional qualification. - Published **1999** by Institute of Social and Ethical AccountAbility in London .

Paul James and Andy Scerri, *Accounting for Sustainability: Briefing Paper No. 1*, available at <http://www.citiesprogramme.org/>

Kell, G. (2005) The Global Compact: Selected Experiences and Reflection, Journal of Business Ethics, 59: 69–79.

The United Nations Global Compact: Achievements, Trends and Challenges Andreas Rasche, Georg Kell, -University Press, 2010

Περιοδικό Μέτοχος και Επενδύσεις(ειδική έκδοση- Μάιος 2006)- αφιέρωμα στην ΕΚΕ, διαθέσιμο στο http://www.euro2day.gr/dm_documents/MET_ENT_427.pdf

http://el.wikipedia.org/wiki/Εταιρική_κοινωνική_ευθύνη¹

N. Αναλυτής: Απαραίτητος ο εθελοντικός χαρακτήρας
<http://www.euro2day.gr/SubArticleSpecialFolders.aspx?amid=103718&parent=103711>

Η "ελληνική" ΕΚΕ
<http://www.euro2day.gr/SubArticleSpecialFolders.aspx?amid=103716&parent=103711>

<http://www.diavouleusi.eliamep.gr/> (άρθρο: Σχεδιασμός και ανάπτυξη συστημάτων περιβαλλοντικής και κοινωνικής λογιστικής και λογοδοσίας για την προαγωγή της διαφάνειας και της διαβούλευσης στον ιδιωτικό και δημόσιο τομέα)

Γνώμη της ΟΚΕ για την ΕΚΕ
http://www.csrhellas.gr/CSR_gr/oke.html

Τα "πώς" της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης
<http://www.euro2day.gr/SubArticleSpecialFolders.aspx?amid=103717&parent=103711>

<http://www.csrhellas.org/>

<http://www.bsigroup.com/en/Assessment-and-certification-services/management-systems/Standards-and-Schemes/SA-8000/>

<http://www.euro2day.gr/SubArticleSpecialFolders.aspx?amid=103712&parent=103711>

<http://www.greece.lrq.com/services-we-offer/certification/149049-sa-8000.aspx>

<http://www.globalreporting.org/Home/TermsAndConditions>

http://en.wikipedia.org/wiki/Global_Reporting_Initiative

<http://www.greece.lrq.com/business-challenges/csr/csr-and-lrq/>

<http://www.ncyclades.gr/polidinamo/index.php/el/2009-03-10-17-55-45/50----q---q/75-2009-04-15-12-08-47.html>

<http://www.euro2day.gr/specials/folders/134/articles/103711/ArticleSpecialFolders.aspx>

<http://www.greece.lrq.com/business-challenges/csr/standards-and-schemes/131203-csr-assurance-statement.aspx>

<http://www.euro2day.gr/SubArticleSpecialFolders.aspx?amid=103714&parent=103711>

http://www.csrhellas.gr/CSR_gr/oke.html

http://www.oc-praktikum.de/el/articles/pdf/sustainability_el.pdf

<http://www.accountability.org/>

"AA1000 Series of Standards", Available from <http://www.accountability21.net>

<http://en.wikipedia.org/wiki/AccountAbility>

<https://www.globalreporting.org/Pages/default.aspx>

<http://www.mallenbaker.net/csr/CSRfiles/AA1000.html>